

Elkenien Dwaande II

PROGRAMMA BEGROTING

2012 - 2015

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
FINANCIËLE RECAPITULATIE	13
SCENARIOKEUZE KADERNOTA	19
BELEIDSWIJZIGINGEN VOORGAANDE MEERJARENRAMINGEN	22
PROGRAMMAPLAN	23
Programma 1 - Samenleving	25
Programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg	33
Programma 3 - Veiligheid	41
Programma 4 - Leefomgeving	49
Programma 5 - Ontwikkeling	55
Programma 6 - Dienstverlening	63
Algemene dekkingsmiddelen	69
BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA	71
PARAGRAFEN	73
Paragraaf A - Lokale heffingen	75
Paragraaf B - Weerstandsvermogen	77
Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen	83
Paragraaf D - Financiering	89
Paragraaf E - Bedrijfsvoering	93
Paragraaf F - Verbonden partijen	95
Paragraaf G - Grondbeleid	101
BIJLAGE	106
Bijlage - Baten en lasten per productgroep	108

INLEIDING

In deze begroting zijn een aantal teksten uit de kadernota onverkort overgenomen. Dit heeft te maken met de formele status van de kadernota. De kadernota is oriënterend besproken in de raad. De vaststelling van de teksten vindt plaats met de discussie en besluitvorming rond de begroting.

De teksten zijn soms hetzelfde, soms iets ingekort en soms aangepast op basis van de discussie in de raad. Ook nieuwe ontwikkelingen zijn meegenomen in deze begroting. Door voor deze aanpak te kiezen, wordt alle informatie bij elkaar gebracht in de begroting en is de besluitvorming zo eenduidig en transparant mogelijk gemaakt.

Ons college streeft er naar, conform de visie die is uitgeschreven in het bestuursakkoord 2011-2014, dat elkenien dwaande moet zijn, en dat onze gemeenschap gezamenlijk een antwoord dient te vinden op de financiële en inhoudelijke opgaven waarvoor we staan. Dat vraagt om een breed draagvlak voor de begroting en het beleid voor de komende jaren.

Raadsbehandeling kadernota

In juni is de discussie rond de kadernota gevoerd in de raad. Een centraal onderwerp in de kadernota vormden de scenario's die zijn voorgelegd aan de raad. Het college heeft deze scenario's bewust voorgelegd als alternatieven, zonder zelf een voorkeur uit te spreken voor een van de drie. De scenario's waren in de eerste plaats een hulpmiddel voor de discussie; gedeeltelijk was er sprake van overlap en aanvulling.

De conclusie lijkt gerechtvaardigd, dat de Raad, met nuances, de voorkeur geeft aan Scenario I, Sociaal bewogen en zorggericht. In dit scenario zou een bezuiniging moeten worden gerealiseerd van € 1,7 miljoen oplopend tot € 2,7 miljoen.

Binnen dit scenario wordt een accent gelegd op de programma's 1 en 2 en daarmee voor de zorg en dienstverlening aan burgers gericht op het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding, onderwijsachterstanden, schuldenproblematiek, WMO-voorzieningen, etc. In dit scenario worden minder ombuigingsvoorstellen binnen de programma's 1 en 2 gepresenteerd dan in de andere scenario's.

Bezuinigen

De inkomsten en uitgaven van de gemeente Achtkarspelen zijn niet langer in balans. Door de economische crisis en rijksbezuinigingen moet Achtkarspelen de tering naar de nering zetten. Momenteel geeft de gemeente meer uit dan er binnen komt. Dat kan niet zo blijven. Ook met de keus voor het scenario sociaal bewogen en zorggericht moeten we constateren, dat een scherpe heroriëntatie op het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke uitgaven noodzakelijk is. De presentatie van de negatieve koopkrachtplaatjes voor alle inkomensgroepen spreekt wat dit betreft boekdelen.

Voor onze gemeente betekent ongewijzigd beleid binnen afzienbare termijn tekorten in de meerjarenbegroting en uitputting van de gemeentelijke reserves. Dit ondanks het maatregelenpakket van Elkenien Dwaande, waarin al voor € 2,25 miljoen is omgebogen. De effecten van de economische crisis op de grondverkoop, legesinkomsten, het armoedebeleid en de kansen voor succesvolle toeleiding naar betaald werk zijn nadrukkelijk voelbaar geworden. Vooral de rijksbezuinigingen op de WWB en de WSW brengen voor de gemeenten grote problemen met zich mee. Het stelt de gemeente Achtkarspelen voor de uitdaging minimaal voor nog eens € 1,3 miljoen om te buigen met ingang van 2012. In 2015 is dit bedrag opgelopen tot € 2 miljoen.

De afgelopen jaren heeft Achtkarspelen haar financiën op orde gebracht door voldoende reserves en voorzieningen te creëren voor toekomstige verplichtingen en ter afdekking van risico's. Ook zijn vrijwel alle kapitaal- en onderhoudslasten structureel in de begroting gebracht, waardoor deze een reëel beeld geeft van de structurele uitgaven die onontkoombaar zijn. Daardoor is de gemeente financieel gezond en kan een stootje hebben. De afgelopen twee jaren hebben veel investeringen doorgang kunnen vinden door de reserves aan te spreken voor het doel waarvoor ze gevormd zijn. Zo heeft de

gemeente bijdragen geleverd aan de regionale economie en behoud van werkgelegenheid. Het aanspreken van die reserves en een krap sluitende meerjarenbegroting betekenen wel dat er weinig structurele ruimte is voor nieuw beleid, laat staan voor nieuwe investeringen. Ook de vrij besteedbare algemene reserve is in omvang afgenomen.

Elkenien Dwaande

Het bestuursprogramma Elkenien Dwaande, waaraan de gemeenteraad in 2010 ruime steun gaf, is onverminderd het uitgangspunt voor beleid in deze raadsperiode. Vanuit de visie dat de gemeente het niet meer alleen kan en wil doen, deelt de gemeente haar verantwoordelijkheden met burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Het gemeentebestuur ziet geen aanleiding haar beleid in algemene zin te herzien. Wel is er aanleiding om binnen de zes beleidsprogramma's te beoordelen welke taken niet meer kunnen worden uitgevoerd of op een andere wijze, samen met burgers, maatschappelijke organisaties of naburige gemeenten. De afgelopen jaren is ervaring opgedaan met vormen van burgerinitiatief en -participatie, en zijn stappen gezet om de regierol van de gemeente meer vorm te geven. Die ontwikkelingen zijn weliswaar positief maar er is ook ruimte voor verdere verbetering en ontwikkeling.

'Elkenien Dwaande' vraagt vooral een mentaliteitsverandering: van de raad, het college van b&w en van de organisatie. En ook van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Achtkarspelen wil afscheid nemen van de alwetende en betuttelende overheid en ruimte geven aan initiatief en innovatieve samenwerkingsvormen waarin de netwerksamenleving vorm krijgt. Het college neemt zich voor hieraan een vervolg te geven door pilotprojecten, waarin met de regierol van de overheid wordt geëxperimenteerd, nadrukkelijk te volgen en lessen te trekken uit succes en falen.

'Elkenien Dwaande' vraagt ook om vertrouwen en elkaar ruimte geven om tot werkelijk maatschappelijke relevante resultaten te komen. Het doordenken van ieders rol en verantwoordelijkheid vraagt daarbij nadrukkelijk aandacht. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt veel aandacht gegeven aan de houdings- en gedragsaspecten die bij de gewijzigde rolopvatting van de gemeente horen. In het verlengde daarvan zullen ook de implicaties van de gemeentelijke regierol voor politici en bestuurders de komende tijd meer aandacht krijgen. Bij het vormgeven van gemeentelijke regie lijkt 'communicatie' het toverwoord te zijn. Toch gaat het veel meer om daadwerkelijk contact met burgers, een goed gesprek of het expliciteren van verwachtingen over wat de gemeente wel of niet kan of wil doen. Ook een afwijzende reactie, mits goed onderbouwd en professioneel en respectvol gebracht, is een reactie. Meer dan voorheen wil het gemeentebestuur aansluiten bij burgerinitiatieven waarvoor een kennelijk draagvlak bestaat. Burgerlijke activiteit wordt daarmee één van de toetsstenen voor gemeentelijke activiteit en prioriteitstelling. Elkenien Dwaande is dus verplichtend voor zowel overheid als burgers. Waar geen energie of draagvlak bestaat voor een dwaande-instelling, stelt de gemeentelijke overheid zich terughoudend op en beperkt zich tot de uitvoering van haar kerntaken. Dit is alleen anders wanneer inwoners, jong of oud, op eigen kracht niet volwaardig aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen of een (betaalde) baan kunnen vinden. De zorgtaak voor de zwakkeren wil Achtkarspelen juist buitengewoon serieus nemen. Daar past een scherpere toets nadrukkelijk bij, voor wie wel en niet een beroep kunnen doen op de collectiviteit van de publieke overheid.

Politieke zelfstandigheid in de Wâlden

Om zelfstandig te blijven moet Achtkarspelen samenwerken. De wens tot politieke zelfstandigheid is herbevestigd in de discussie rond de kadernota. Ons college sluit de ogen niet voor de onderwerpen die regionaal, of zelfs in een nog groter verband moeten worden opgepakt. De grote inzet van Achtkarspelen om te komen tot het sociaal economisch masterplan is daar een goed voorbeeld van. De lokale invulling en de zeer korte lijnen tussen bevolking, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven met de gemeente bewijzen echter tot op heden steeds opnieuw hun waarde. Het college is zich daarbij bewust dat de raad vooralsnog kiest voor politiek-bestuurlijke zelfstandigheid, zoals ook is gebleken uit de laatste kadernotadiscussie.

Het rapport 'Toekomst in de Wâlden' bracht de gemeenteraad van Achtkarspelen in 2009 tot het besluit een preferente samenwerkingsrelatie aan te gaan met buurgemeente Tytsjerksteradiel. De raden van beide gemeenten tekenden een intentieverklaring die ruimte gaf om vormen van samenwerking (tot wederzijds voordeel) mogelijk te maken met blijvende zelfstandigheid voor beide gemeenten. Die preferente samenwerking heeft serieus vorm gekregen. Beide gemeenten vormen een gezamenlijk klantcontactcentrum (KCC), voegen hun diensten Werk & Inkomen per 1 januari 2012 samen en werken samen op tal van andere terreinen.

Hoewel de resultaten tot nu toe positief en bemoedigend zijn te noemen, wordt het ontbreken van een duidelijk bestuurlijk of organisatorisch eindperspectief meer en meer als belemmerend ervaren. Het recent verschenen rapport van de commissie van wijzen wijst er weliswaar op dat beide gemeenten op termijn dienen te komen tot een fusie, maar dat standpunt is in het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten (PvdA, CDA en FNP) niet overgenomen. Voor beide gemeenten bestaat er dus geen dringende aanleiding hun standpunt voor een zelfstandig voortbestaan te heroverwegen. Inmiddels werken beide gemeenten aan een samenwerkingsvorm waarin zij afdelingen of teams kunnen samenvoegen in een centrumgemeenteconstructie, waarbij de personeelsleden van de ene gemeente overgaan naar de andere gemeente (eerst in de vorm van detachering) en deze vervolgens de taak voor twee of meer gemeenten uitvoert. Op die wijze kan bijvoorbeeld de gemeente Kollumerland c.a. bestaande en eventuele nieuwe diensten blijven afnemen, binnen de kaders van een af te sluiten dienstencontract. De samenwerking met Tytsjerksteradiel is een belangrijk speerpunt voor ons college in 2012 en zal nog op verschillende manieren terugkomen.

Samenvoeging van de ambtelijke organisaties

Om tot substantiële voordelen te komen (kwetsbaarheid, kwaliteit, kosten) voldoet de huidige agenda ('proeftuinfase') voor preferente samenwerking niet. Deze is te beperkt om tegemoet te komen aan de uitdagingen waar onze gemeente voor staat. Hoewel de kost voor de baat uitgaat, is het wenselijk dat Achtkarspelen bij Tytsjerksteradiel aandringt op een verbreding van de preferente samenwerking om tot de gewenste voordelen te komen en op termijn ook een aanzienlijke kostenreductie te realiseren. Gelet op de omvangrijke ombuigingsoperatie waar beide gemeenten voor staan, is het zaak al in 2011 te starten met een verkennend onderzoek om te kunnen bepalen welke delen van de ambtelijke organisaties zouden kunnen worden betrokken bij een ambtelijke samenvoeging in enigerlei vorm. Afhankelijk van de uitkomsten en de door beide raden te maken keuze zouden de begrotingen van 2014/2015 kunnen worden ontlast door voordelen uit samenwerking, die tegen die tijd zijn bereikt. In een uiterste vorm betekent deze aanpak een algehele samenvoeging van beide ambtelijke organisaties in 2014/2015 met blijvende politiek-bestuurlijke zelfstandigheid van beide gemeenten.

In de bespreking rond de kadernota is naar aanleiding van de bedenkingen in de raad over het voorstel tot ambtelijke fusie toegezegd, dat het college in september met een nader verkennend voorstel zal komen. De notitie 'uitwerking Dielde Takomst' geeft hier invulling aan. Daarin wordt ingegaan op de mate waarin tot een ambtelijke samenvoeging kan worden gekomen, uitgewerkt in verschillende varianten, de daarvan te verwachten voordelen en de wijze waarop die samenwerking (verdergaand) kan worden vormgegeven. Daarbij kan lering worden getrokken van de landelijke voorbeelden van goed functionerende SETA constructies (Samen En Toch Apart), zoals de Drechtsteden.

Masterplan Netwerk Noordoost

De vijf Noordoostfriese gemeenten zijn er samen met de provincie Fryslân in geslaagd een gezamenlijke toekomstvisie te formuleren voor de ruimtelijke, economische en sociale ontwikkeling van de regio tot 2030. Met enige trots mag worden geconstateerd dat de regio daarmee voorop loopt in het vormgeven aan een gezamenlijke inspanning op strategische terreinen die alle vijf betrokken gemeenten raken. Het rijksadviesorgaan, de SER, maakte er recent melding van in een advies over de aanpak van regionaal economische ontwikkeling. Inmiddels ligt een investeringsagenda voor, uitgewerkt in een bestuurlijk contract met de provincie die miljoenen euro's cofinanciering veilig moet stellen. De vormgeving van een slank opgetuigd streekhuis maakt onderdeel uit van die afspraken. De

betrokken partijen zetten zich vol achter de regiomarketingcampagne 'Dwaande', die de regio en daarmee het Masterplan op de kaart moet zetten. Naast ruimtelijke en infrastructurele projecten voorziet het Masterplan ook nadrukkelijk in regionale ambities op het terrein van welzijn en sociaal- en werkgelegenheidsbeleid. Zo wordt er regionaal afstemming gezocht over duurzaam behoud van bovenlokale voorzieningen (bibliotheek, zwembad, muziekschool), is er intensief contact met het regionale bedrijfsleven en onderwijsinstellingen en wordt gewerkt aan afstemming van beleid en acties om de arbeidsmarkt voor onze inwoners impulsen te geven. Ook vragen ontwikkelingen op het terrein van de WWB en de WSW in toenemende mate om regionale afstemming en samenwerking. Voor Achtkarspelen brengt het Masterplan ook de mogelijkheden om strategische projecten te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld: de upgradering van de Skieding, de ontwikkeling van het stationsgebied, versterking van De Kruidhof als multimuseaal en re-integratiecentrum en de ontwikkeling van Skûlenboarch-Westkern. De uiteindelijke (financierings)voorstellen worden de raad ter beoordeling voorgelegd.

Ons college wil met prioriteit inzetten op de verdere uitbouw van de regiomarketingcampagne 'Dwaande' gericht op de toeristische trekkers en sportieve evenementen in de gemeente en de Noardlike Fryske Wâlden. Ook de promotie van Achtkarspelen als werk- en woongemeente is daarmee gediend. De begroting voorziet verder in de financiering van de regiomarketingcampagne, een streekhuis en onderzoekskosten voor verschillende projecten. Een investering die zich in de ogen van ons college zelf terugverdient. De te genieten voordelen voor Achtkarspelen uit provinciale en cofinanciering van het rijk of de EU beslaan immers miljoenen euro's. Daarmee is het Masterplan het belangrijkste beleidsuitgangspunt in het (investerings-)beleid van de gemeente Achtkarspelen.

Glasvezel

De versnelde en gefaseerde aanleg van een glasvezelnetwerk is een topprioriteit. In de loop van 2011 wordt de raad een voorstel gepresenteerd op welke wijze de gemeente Achtkarspelen door de moderne infrastructuur van glasvezel kan worden ontsloten en welke bijdrage dat kan leveren aan de kwaliteit van onderwijs (Klasseglas), voorzieningen (Byldskermloket), economische ontwikkeling (bedrijventerreinen en herbestemming van agrarische functies) en maatschappelijke digitalisering (huisaansluitingen/fiber to the home).

Momenteel werkt Achtkarspelen, samen met Tytsjerksteradiel, aan een investeringsvoorstel waarmee de belangrijke back-bone structuur voor de aansluiting van woningen, bedrijventerreinen en scholen kan worden gerealiseerd.

Ontwikkelkracht van dorpen benutten

De krachtige aanzetten voor een regionale ontwikkelagenda dagen het gemeentebestuur uit ook voor de dorpen tot ontwikkelagenda's te komen, elk naar aard en schaal. De nieuwe concept-structuurvisie biedt daarvoor goede handvaten, maar er is meer nodig om de dorpen als sociale netwerken vitaal te houden. Daar ligt in de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor de dorpsbewoners zelf. Een verantwoordelijkheid die ook nu al wordt genomen getuige het levendige verenigings- en vrijwilligersleven. In de toekomst zal het niet langer automatisch zo zijn dat de gemeente imperfecties in de sociale infrastructuur of ontwikkelkracht van dorpen zal repareren of aanvullen. Dorpen bepalen in de eerste plaats zelf hun ambitieniveau en welke activiteiten zij (financieel) willen dragen. Dat kan betekenen dat bepaalde voorzieningen of activiteiten uit dorpen verdwijnen als daarvoor geen draagvlak of interesse meer bestaat en andere daarvoor in de plaats komen. Via de leefbaarheidfondsen, of een uitbreiding daarvan, kunnen dorpen meer in staat worden gesteld zichzelf uit te laten over de belangrijkste zaken in hun dorp en de middelen daarvoor beschikbaar stellen. De financiering daarvoor zal gevonden moeten worden in een verschuiving binnen de huidige gemeentelijke middelen. Niet alles kan dan, maar het dorp kan zelf haar prioriteiten kiezen. Het college stelt voor langs deze gedachtlijn te overwegen meerdere activiteiten (sociaal-cultureel, onderhoud, sport) en de financiering ervan over te hevelen naar de dorpen. Daarnaast wil het college graag de ambtelijke ondersteuning bij planvorming reserveren voor projecten met een groot draagvlak in de dorpen en een voldoende mate van private financiering. Het zal tenslotte onvermijdelijk zijn dat de sociale vitaliteit van dorpen kan

verschillen, indien onvoldoende inwoners hun schouders er onder willen zetten. 'Minsken meitsje in doarp' is meer dan een nobel uitgangspunt van beleid. Het is ook een toetssteen van beleidsintensiveringen of -extensiveringen. Wel is de gemeente verplicht voor al haar inwoners een kwalitatief voorzieningenniveau met een voldoende spreiding over alle dorpen te waarborgen. Omdat de bevolkingssamenstelling verandert door ontgroening en vergrijzing is duidelijk dat de eisen die vandaag aan die voorzieningen worden gesteld, wellicht in rap tempo veranderen. Het getuigt van wijsheid nu al te bezien waar Achtkarspelen ook voor de langere termijn op wil gaan inzetten. Daarbij gaat kwaliteit voor kwantiteit en zal vermeden moeten worden dat oude oplossingen voor nieuwe tijden worden gekozen. Een dergelijke aanpak kan de gemeente zich simpelweg (financieel) niet meer permitteren. Het vraagt daarom de nodige realiteitszin en creatieve nieuwe oplossingen om de vitaliteit van de dorpen op peil te houden.

Infrastructuur

Een ordentelijk en duurzaam onderhoud van infrastructuur (wegen, riolering, fietspaden, groen, gebouwen, bedrijventerreinen) schept de voorwaarden voor een goed geordende en geoliede publieke infrastructuur, waarbinnen burgers kunnen functioneren en ondernemers zaken kunnen doen. Uitgangspunt van ons college is een sobere, maar doelmatige invulling ervan. Versobering in het kwaliteitsniveau biedt ruimte voor ombuigingen. Voor een groot gedeelte geldt echter dat de kapitaal- en onderhoudslasten een vast gegeven zijn. De ruimte voor nieuwe investeringen is beperkt (grote projecten).

Participatiebudget en inkomensdeel WWB

De duizelingwekkende rijksbezuiniging op het participatiebudget maakt dat het gemeentebestuur al in 2011 gedwongen is scherp bij te sturen op de uitgaven voor de toeleiding naar werk. Omdat deels sprake is van al aangegane verplichtingen zal dat gefaseerd moeten gebeuren. Met andere woorden: de kortingen op de budgetten kunnen niet ineens worden opgevangen, zodat aanvullend uit de eigen gemeentelijke middelen zal moeten worden geput. Daar komt nog bij dat Achtkarspelen een nadeelgemeente is in de verdeelsystematiek van rijksmiddelen en een relatief groot WWB-bestand kent vanwege de achterstandpositie van veel inwoners van de gemeente. Dit financiële nadeel en de extra uitkeringskosten zijn in Achtkarspelen steeds opgevangen vanuit reserves die daarvoor zijn aangelegd. In een stijgende conjunctuur behoeften die minder vaak te worden aangesproken. Vanwege de economische crisis zijn de reserves in de loop van 2011 uitgeput en worden voor zowel 2011 als 2012 omvangrijke tekorten voorzien.

Voor het participatiebudget geldt als beleidsuitgangspunt dat de inkomsten en uitgaven in 2012 met elkaar in overeenstemming gebracht. Voor het inkomensdeel geldt, dat de rijksvergoeding de laatste drie jaren volstrekt onvoldoende is gebleken om de uitgaven te dekken. Het gemeentebestuur staat nu voor de vraag of in de begroting in structurele zin het budget voor het uitkeringsvolume structureel op een realistisch niveau wordt gebracht - met een extra omvangrijke ombuigingstaakstelling tot gevolg - of dat de reserves weer op niveau worden gebracht uit de algemene reserve van de gemeente. In het hoofdstuk financiële recapitulatie lichten we toe waarom voor de laatste insteek is gekozen.

Werken naar vermogen

De invoering van de wet werken naar vermogen wordt per 1 januari 2013 verwacht. Het jaar 2012 zal in het teken staan van de voorbereiding ervan. Belangrijke elementen van de wet zijn het huishoudinkomen, in plaats van het individuele recht op een uitkering, de bepaling van de loonwaarde, en voor de gemeenten is de WAJONG een nieuwe doelgroep. Deze wet wordt, net als de WSW, ondergebracht in de wet werken naar vermogen.

De wet gaat ook gepaard met bezuinigingen. De middelen voor WSW-ers zullen bijvoorbeeld sterk worden beperkt. Nu liggen de lonen in de WSW veelal boven het minimumloon. Voor de nieuwe "WSW-ers" zal dit niet het geval zijn. Ook de uitvoeringskosten, zoals die via het gemeentefonds binnenkomen, zullen naar verwachting sterk worden gereduceerd.

De bezuinigingen op de WWB maken dat de gemeente minder breed en minder intensief zal kunnen inzetten op een verbeterde positie van WWB-gerechtigden op de zogenaamde participatieladder. Zeker niet wanneer ondanks die inspanningen binnen

afzienbare tijd geen uitzicht is op uitstroom naar betaald werk. Toch wil het gemeentebestuur ook deze groep uitkeringsgerechtigden blijven betrekken bij de samenleving en ze activeren daar - naar vermogen - ook een eigen verantwoordelijkheid in te dragen. Daarvoor dienen nieuwe vormen van maatschappelijk relevante en vormende activiteiten aan deze doelgroep te worden aangeboden. Met behoud van hun uitkering kan levensgeluk, arbeidsritme en zingeving voor deze minder kansrijke doelgroep(en) in stand blijven of groeien door het aanbieden van werkzaamheden die bijdragen aan de kwaliteit van henzelf en van onze gemeente. Er wordt bekeken in hoeverre vanuit de WWB menskracht kan worden ingezet voor WMO taken.

Financieel gezien is de WWB, en naar de toekomst de WMO, een van de meest ongewisse factoren in de gemeentebegroting. Economische ontwikkelingen en wisselend beleid op het gebied van rijksbijdragen zijn daar debet aan. De reserve op het gebied van het inkomensdeel is de afgelopen jaren geslonken tot 40.000 euro. Het is noodzakelijk deze reserve weer op peil te brengen.

Caparis

De WSW wordt hard geraakt door rijksbezuinigingen. Caparis kan alleen met steun van aandeelhoudende gemeenten het hoofd boven water houden. Het is de vraag of Caparis - zonder de rol van re-integratiebedrijf - ooit tot een meer rendabele bedrijfsvoering zal kunnen komen.

Uitgangspunt van ons bestuur is te zorgen voor een zo goed mogelijk perspectief voor de ruim 200 inwoners die niet op reguliere wijze aan het arbeidsproces kunnen deelnemen, en ze op deze wijze op een zinvolle manier te laten participeren in de maatschappij. Ook de toestroom van circa 60 Wajongers stelt de gemeente voor nieuwe vragen welk passend aanbod hen kan worden gedaan om maatschappelijke participatie blijvend mogelijk te maken.

Bij de bestudering van de verschillende scenario's die in de loop van 2011 aan de raad gepresenteerd zullen worden is nu al duidelijk dat er ook kansen liggen voor Achtkarspelen:

- De infrastructuur, kennis en ervaring van De Achtbaan kan mogelijk deels als alternatief dienen;
 - De Kruidhof is omgevormd tot een kosteneffectieve re-integratieomgeving voor verschillende doelgroepen met gekwalificeerde begeleiders, die daarmee het onderhoud van de museumtuin op een voor de gemeente draaglijk financieel niveau weten te houden;
 - Het beheer van de openbare ruimte en het openbaar groen biedt mogelijkheden tegen geringere kosten eenzelfde of iets hoger kwaliteitsniveau te handhaven. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat binnen de afdeling beheer de activiteiten zich van uitvoerende naar begeleidende en toezichthoudende taken verschuiven.
- De verschillende scenario's zullen worden gepresenteerd in 2011. De daadwerkelijke realisatie kan pas plaats vinden in 2012 en de jaren erna, aangezien er sprake is van een gemeenschappelijke regeling, en de nieuwe wet pas in 2013 van kracht gaat worden. Binnen de gemeenschappelijke regeling stelt de gemeente nu alles in het werk, om de exploitatieverliezen van Caparis zo klein mogelijk te laten zijn en de invoering van een bonusmalus regeling om de financiële gevolgen zo klein mogelijk te houden. Toch zien we ons genooddaakt, binnen de reserve weerstandsvermogen, een fors bedrag te reserveren voor de WSW.

Decentralisatie AWBZ en jeugdzorg

De decentralisatie van de AWBZ en de jeugdzorg naar gemeenten werpt zijn schaduw behoorlijk vooruit. Deze maken deel uit van het bestuursakkoord tussen het Rijk en de gemeenten. En hoewel het bestuursakkoord nog niet getekend is, zal deze decentralisatie in ieder geval doorgaan. Op dit moment is het niet duidelijk welke gevolgen dit in 2013 heeft en welke beleidskaders gehanteerd moeten worden. Het gaat om een grote operatie. Onze gemeente heeft daar ervaring mee, vooral bij de invoering van de WMO. Het vereist afstemming met veel partijen, cliënten, zorgaanbieders en gemeenten. Hier zal veel personele inzet voor nodig zijn.

Nu liggen er nog veel vragen open en we verwachten externe ondersteuning nodig te hebben om tot een verantwoorde invoering van de decentralisatie te komen. Aangezien Tytsjerksteradiel als samenwerkingspartner met dezelfde vragen en ontwikkelingen wordt geconfronteerd, is het college voornemens dit gezamenlijk op te pakken met Tytsjerksteradiel. Gezamenlijk onderzoek, of een gezamenlijke projectleider behoort tot de mogelijkheden.

Duidelijk is in ieder geval, dat de decentralisatie van de AWBZ in 2012 moet worden voorbereid. Hiervoor zal veel inzet nodig zijn. Om een eerste beeld te bieden: qua omvang zal deze stap in de decentralisatie vergelijkbaar zijn met de decentralisatie van de huishoudelijke verzorging naar de gemeente enkele jaren geleden.

Regionale Uitvoeringsdienst (FUMO)

Een ander organisatieonderdeel dat door rijksbeleid wordt geraakt is de gemeentelijke vergunningverlening en handhaving. Er wordt in provinciaal verband aangekoerst op de vorming van één Regionale Uitvoerings Dienst voor geheel Fryslân (de Fryske Útfoeringstsjinst Miljeu en Omjouwing, FUMO) per 1 januari 2013, mede onder druk van de rijksoverheid. Het zogenaamde basistakenpakket met alle milieutaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) wordt dan door een gemeenschappelijke regeling van de Friese gemeenten, Provincie en Wetterskip uitgevoerd. De verwachting is dat ook bestaande organisaties als de Milieu Advies Dienst (MAD) en Servicebureau De Friese Wouden zullen opgaan in de FUMO. Dat perspectief zal in organisatorische zin tot aanzienlijke aanpassingen leiden. De eerste loketactiviteiten zullen in hoofdzaak overgaan naar het KCC, een aantal nog nader vast te stellen taken gaat over naar FUMO en de overblijvende taakuitvoering zal zo mogelijk met andere gemeenten worden vormgegeven. Met omliggende gemeenten wordt over deze materie nog dit jaar een plan van aanpak opgesteld.

Niet uit te sluiten is dat de implementatie van het voorgaande in de aanloopfase eerst extra kosten met zich meebrengt, maar dat op termijn ook revenuen kunnen worden verwacht in de vorm van formatiereductie en het wegvallen van de afdracht aan De Friese Wouden. Het gemeentebestuur wil actief inspelen op die ontwikkelingen om de gewijzigde taakuitvoering goed vorm te kunnen geven en betrokken medewerkers daarbij - vanuit een oogpunt van goed werkgeverschap - goed te betrekken.

FINANCIËLE RECAPITULATIE

Recapitulatie kadernota 2012

In de kadernota 2012 is een financieel kader geschetst. Deze is vervolgens gewijzigd door nieuwe ontwikkelingen, zoals de uitkomsten van de meicirculaire en de aangenomen moties in het scenario 'sociaal bewogen en zorggericht' tijdens de raadsvergadering van de kadernota. Hieronder volgt een schematisch overzicht van deze gebeurtenissen:

Financieel kader	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Financieel kader kadernota Elkenien Dwaande II	-1.252	-1.362	-1.282	-2.022
Nieuwe ontwikkelingen (bijv. meicirculaire)	752	-138	-368	-478
Per saldo ombuigingen scenario 'sociaal bewogen en zorggericht'	1.281	1.240	1.438	2.701
<i>Aangenomen moties Elkenien Dwaande II:</i>				
Besparing sportaccommodaties	-25	-25	-25	-25
Minimagids	-10	-10	-10	-10
Snelbalie (p.m.-post)	30	30	30	30
Sosjale feiligens	-15	-15	-15	-15
Openbare verlichting (p.m.-post)	-50	-50	-50	-50
Minder vaak maaien binnen bebouwde kom	-40	-40	-40	-40
Doorberekenen kosten wegafzetting (p.m.-post)	-5	-5	-5	-5
Herinrichting Voorstraat	-35	-35	-35	-35
Kwijtscheldingsbeleid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Omgevingsvergunning met afwijking (p.m.-post)	-4	-4	-4	-4
Bestuursdwang	25	25	25	25
Stopzetten regiotaxi	-15	-15	-15	-15
Saldo Kadernota 2012	637	-404	-356	57

Wijzigingen ten opzichte van kadernota 2012

Met deze opdracht is het college aan de slag gegaan om een sluitende begroting te kunnen presenteren. Dit heeft geleid tot de volgende wijzigingen ten opzichte van de kadernota:

Beleidswijzigingen programmabegroting	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
1. Overhead team Werk	-180	-180	-180	-180
2. Onderhoud sportaccommodaties	0	-50	-50	-50
3. Verlaagde raming inkomsten bouwleges	-100	0	0	0
4a. Gevolgen motie kwijtscheldingsbeleid	-75	-150	-200	-245
4b. Nieuw voorstel lokale lasten	101	104	107	107
5. Samenwerking Tytsjerksteradiel	0	0	0	-500
6. Vrijval reserve weerstandsvermogen	52	55	58	62
7. Vrijval egalisereserve bouwgrondexploitatie	0	100	0	0
8. Correctie inflatiepercentage meerjarenbegroting	0	15	40	75
9. Niet overgenomen moties	152	117	117	132
10. Aangenomen motie wegenonderhoud	0	100	100	100
11. Verlagen korting algemene uitkering	0	333	375	375
12. Efficiencymaatregelen	32	47	161	217
Totaal	-18	491	528	93

1.

De in de kadernota gepresenteerde bezuiniging op het team Werk is inclusief overhead. Hiermee werd een beeld geschetst welke kosten ten laste werden gebracht van het participatiebudget. Het wegvallen van de loonsom leidt echter niet tot minder overhead, maar

alleen tot een herverdeling over meerdere personen. Daarmee is de bezuiniging te hoog in de kadernota gepresenteerd.

2.

De onderhoudsplannen voor de sporthallen zijn bijgewerkt voor de periode 2013-2022. Daarmee kan ook een verbeterde inschatting worden gemaakt van de noodzakelijke jaarlijkse voeding van de voorziening waaruit deze kosten worden betaald. De voeding was nog gebaseerd op het noodzakelijk onderhoud van de afgelopen vijf jaar. Er is nu gekozen de voeding te spreiden over een periode van 10 jaar. Daarmee ligt er een realistischer beeld van de gemiddelde jaarlijkse kosten. Gemiddeld is er € 87.500 euro per jaar nodig, € 50.000 meer dan nu het geval is.

De voorziening is bedoeld voor het planmatig onderhoud van de 3 sporthallen die onze gemeente rijk is. Ook het zwembad de Kûpe valt onder deze voorziening. Hiervoor zijn echter geen bedragen meer opgenomen.

3.

In de eerste bestuursrapportage van 2009 is voorgesteld om de inkomsten aan bouwleges tot en met 2011 te verlagen. Dit in verband met de economische crisis. Voor 2012 zou het normale niveau van € 525.000 weer gerealiseerd kunnen worden. De huidige inzichten geven echter aan dat dit niet haalbaar is, omdat de economische crisis aanhoudt. Ook zorgen een verwachte krimp in bouwvolume van 2% in 2012 en de afschaffing van vergunningsverplichtingen voor meer druk op de inkomsten. Het college stelt voor om daarom voor 2012 de geprognosticeerde inkomsten uit bouwleges met € 100.000 naar beneden bij te stellen.

Daarnaast wordt een plan voorbereid hoe we in algemene zin de vergunning/handhavingdiscipline moeten organiseren vanaf 2013, mede in het licht van FUMO-vorming en samenwerkingsverbanden met buurgemeenten. Daarbij zal zowel de inkomsten als de kostenkant integraal worden meegenomen om tot een nieuw inzicht te komen voor de meerjarenbegroting op dit onderdeel.

4a.

In het scenario 'sociaal bewogen en zorggericht' werd voorgesteld om geleidelijk te stoppen met het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen aan minima. De verlaging van de tarieven voor rioolheffing en afvalstoffenheffing zou gecompenseerd worden door een stijging van de ozb. Hiermee kon een bedrag oplopend tot € 245.000 in 2015 aan algemene middelen gegenereerd worden. Een aangenomen motie om alsnog kwijtschelding te blijven verlenen had een negatieve invloed op het meerjarig saldo.

4b.

Het college heeft vervolgens gekeken naar alternatieven op het gebied van lokale lasten. Het college stelt voor om de onroerende zaakbelasting in 2012 te verhogen met 5,4%. Hiermee komt de gemiddelde stijging van de lokale lasten op 2,25%, gelijk aan het inflatiepercentage. Dit komt overeen met de uitgangspunten van het coalitieakkoord en de uitgangspunten van de begroting.

5.

In de kadernota 2012 is een voorstel gepresenteerd dat naar schatting vanaf 2015 een besparing van € 1 miljoen structureel zou kunnen opleveren, ingeval een algehele ambtelijke integratie tussen de gemeenten Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen zou plaatsvinden. Dit met behoud van de zelfstandige positie van beide gemeenten en de daarbij behorende bestuurlijke en beleidsmatige autonomie. De inschatting is opgebouwd uit een drietal onderdelen. De formatieve besparingen zijn structureel becijferd op 0,3 miljoen (directie, staf en leidinggevenden), 0,2 miljoen (bedrijfsvoering), 0,3 miljoen (Ruimte en beheer) en 0,2 miljoen (Samenleving). In totaal € 1 miljoen. Deze cijfers zijn gebaseerd op onze strategische personeelsplanning, onze visie op de verdere ontwikkeling van de organisatie en benchmarkgegevens. Veiligheidshalve wordt een aftrek van 40% gehanteerd omdat sprake kan zijn van een verbeterde salariering in een grotere gemeente en toevoeging van

leidinggevende functies vanwege de grotere span off control in de te vormen organisatie. Structureel wordt een besparing van € 600.000 mogelijk geacht. Het tweede deel van de besparingen door een verdergaande ambtelijke integratie bestaat uit voordelen uit inkoop en aanbestedingen van naar schatting € 300.000 per jaar. Het laatste deel van de besparing van € 1 miljoen bij een algehele ambtelijke integratie kan gevonden worden in overige opbrengsten door schaalvoordelen. Bijvoorbeeld een beperktere inhuur van derden omdat er meer kwaliteit en capaciteit binnen de organisatie beschikbaar is.

De raad van Achtkarspelen hecht aan een nadere uitwerking van de plannen voor een ambtelijke integratie die in de komende maanden zijn beslag gaat krijgen. Om het overleg daarover niet op voorhand te kleuren met een ombuigingstaakstelling van € 1 miljoen vanaf 2015 kiest het college er voor de helft (€ 500.000) van de kostenbesparing op te nemen in de meerjarenbegroting.

6.

Ieder jaar stellen we een risico-analyse op, om te kijken aan welke risico's onze gemeente is blootgesteld en of deze zijn afgedekt. Voor de niet-afgedekte risico's houden we middelen aan binnen onze reserve weerstandsvermogen. Vorig jaar kwam uit de risico-analyse een benodigd bedrag van bijna € 9 miljoen. Voor € 4,3 miljoen werd dit veroorzaakt door het risico dat we bepaalde investeringen zouden moeten afschrijven, omdat we voor die complexen geen contingent zouden ontvangen. Nu, in 2011, blijkt dat dit risico hoger is ingeschat dan het in de praktijk uitvalt. In 2011 zal wel de afboeking plaats gaan vinden van ruim € 1,3 miljoen, maar daarmee hoeft het risico in 2012 niet weer in de analyse mee worden genomen.

Daarmee valt er geld vrij uit de reserve. Deels wordt dit ingezet om andere risico's, vooral op het gebied van de WWB en WSW op te vangen, maar dan nog blijkt dat de reserve met € 2 miljoen verlaagd kan worden. Deze middelen worden deels ingezet om versneld af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut. Dit zorgt voor een positieve invloed op het begrotingsaldo van ruim € 50.000.

Anderzijds wordt de vrijval ingezet om onze reservepositie te verstevigen. Zo komt bijna een half miljoen ten goede aan de algemene reserve, welke verhoogd zal worden naar een minimum van € 1 miljoen. Het resterende bedrag, ruim € 1 miljoen, wordt aan de reserve inkomensvoorziening toegevoegd. De afgelopen jaren is gebleken dat de kosten voor de inkomensvoorziening hoger zijn dan de inkomsten die wij van het Rijk ontvangen. Dit heeft al twee jaar achtereen geleid tot een tekort van ruim een half miljoen en ook voor 2011 en 2012 lijkt een dergelijk tekort zich aan te dienen. De reserve inkomensvoorziening is in het leven geroepen om deze tekorten te dekken, maar door de hoge tekorten van de afgelopen jaren is deze reserve snel geslonken. Om in 2012 en de jaren daarna mogelijke tekorten niet ten laste te laten komen van de reguliere exploitatie getuigt het van wijsheid om de reserve inkomensvoorziening zo te voeden dat deze ook de komende jaren bestand is tegen mogelijke tegenvallers.

Een alternatief is om structureel het budget voor inkomensvoorziening te verhogen. De vraag is echter of het hier wel om een structureel probleem gaat. Een nieuwe wet, werken naar vermogen, staat voor de deur, welke mogelijk positief uit kan pakken. Ook bestaat er de mogelijkheid van een economisch herstel, wat ertoe kan leiden dat de uitgaven aan inkomensvoorziening zullen dalen. Mocht alsnog blijken dat we structureel meer uitgeven dan dat we aan rijksinkomsten ontvangen, dan zullen we hier in de kadernota 2013 op terugkomen.

7.

Een aantal jaar terug hebben we met de provincie de afspraak gemaakt om de structureel geraamde inkomsten geleidelijk uit de begroting te halen. Hiervoor maken we gebruik van een egaliseringsreserve, waar we jaarlijks een bedrag uithalen dat geleidelijk afloopt naar 0 euro in 2016. De reserve wordt gevoed door de winstafdracht van de bouwgrondexploitatie. De verwachtingen zijn dat we de komende jaren nog steeds winst genereren, vooral door de

complexen Munewyk en de Koaten. Doordat deze winsten hoger zijn dan de uitnames komt de stand van de reserve niet lager dan € 350.000. Eind 2015 valt het restant van de reserve vrij ten gunste van de algemene reserve, maar door de hoge bodem in de reserve, stelt het college voor om vanaf 2013 al € 100.000 per jaar extra uit de reserve te halen.

Tevens stelt het college voor om de vrijval in 2014 en 2015 ten gunste te laten komen van een nieuw te vormen reserve. Deze reserve zal ingezet worden om uitgaven te dekken die verpaupering aangaan of die ervoor zorgen dat gemeentelijke monumenten behouden kunnen blijven.

8.

Om de bestaande budgetten te corrigeren met inflatie houden we hetzelfde stijgingspercentage aan als het Rijk dat doet. Zo stijgt de algemene uitkering gelijk aan onze uitgaven. In het Centraal Economisch Plan werd een inflatie aangegeven van 2,25%. Hiervan is in de kadernota melding van gemaakt.

Uit de meicirculaire bleek dat het Rijk in 2012 inderdaad hetzelfde percentage als stijging hanteerde. Voor de jaren daarna heeft het Rijk echter lagere inflatiepercentages aangehouden. Het gaat dan om 1,96% in 2013, 1,83% in 2014 en 1,72% in 2015. Om gelijke tred te houden met de inflatiestijging van de algemene uitkering hebben wij ook onze budgetten gecorrigeerd, wat heeft geleid tot een voordeel in de jaren 2013 tot en met 2015.

9.

Een aantal van de moties die bij de raadsvergadering over de kadernota zijn aangenomen heeft het college niet overgenomen. Het betreft dan de volgende zaken:

Snelbalie

In de begroting is een forse personele reductie voorzien op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid, vanwege de bezuiniging op het participatiebudget. Doel van ons college is de activering van klanten, met als hoogste doel uitstroom naar werk, op peil te houden en zo mogelijk uit te breiden. Tevens dient het personeel zich in te zetten voor wijzigingen in de WWB en WIJ en de invoering van de Wet werken naar vermogen. Dit betekent extra werk voor de medewerkers. Door de invoering van de snelbalie wordt hiervoor tijd vrijgespeeld. Vandaar dat in deze programmabegroting € 30.000 structureel is opgevoerd om de snelbalie in te voeren. Overigens is de omvang van een afdeling werk en inkomen geen statisch gegeven. De invoering van de Wet werken naar vermogen kan ook gevolgen hebben voor het aantal in te zetten medewerkers; maar op dit moment is dat nog niet te overzien. De totale uitvoeringskosten zullen in 2013 opnieuw moeten worden bekeken. Ook vanwege wettelijke verplichtingen zullen we de snelbalie moeten invoeren. Zie hiervoor de toelichting in programma 2.

Openbare verlichting

Een combinatie van duurzamere verlichtingstechnieken (meer LED, minder energie), maatwerkoplossingen in combinatie met verduisteringsbeleid (meer verduisteren waar het kan, bijvoorbeeld in de nachtelijke uren) en samen met het georganiseerde bedrijfsleven onderzoeken hoe de verlichting op industrieterreinen kan worden beperkt is ons inziens maatschappelijk en economisch gewenst. Het voornemen is om de raad in het najaar keuzemogelijkheden voor te leggen aan de hand van enkele scenario's. Vooruitlopend hierop achten we een taakstelling van € 50.000 realistisch.

Minder vaak maaien binnen bebouwde kom

Het is bestaand beleid dat situationeel bepaald wordt wanneer en in welke frequentie gemaaid wordt, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Calamiteiten daargelaten achten wij het verantwoord om uit te gaan van minder maai beurten binnen de bebouwde kom, waarbij wordt aangetekend dat wordt ingeboet in kwaliteit. Hiermee wordt een bezuiniging gerealiseerd van € 40.000.

Bestuursdwang

Handhaven kost geld. Door toezicht te houden op beleidsvelden die tot de gemeentelijke bevoegdheid behoren is het in sommige gevallen noodzakelijk een handhavingstraject in te zetten om het beoogde doel te bereiken. Het naleefgedrag is in onze gemeente is met 85% vrij hoog.

In sommige gevallen moeten rechtsmiddelen zoals bestuursdwang ingezet worden om de zaak in orde te krijgen. Dit kost vaak geld, denk aan opruimacties. Vandaar dat we u verzoeken om hiervoor alsnog € 25.000 beschikbaar te stellen. Verhaalacties zijn niet altijd succesvol, een deel komt terug, maar niet alles. Het zou tot rechtsongelijkheid leiden indien we de notoire weigeraars hun gang laten gaan. De goedwillende burger zorgt dat aan wet- en regelgeving voldaan wordt. Verder zullen we gevolg moeten geven aan verzoeken tot handhaving. Burgers kunnen de overheid verzoeken om een bepaalde zaak te handhaven. De overheid is verplicht daar gevolg aan te geven. Niet kunnen handhaven zal leiden tot een slecht naleefgedrag.

Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom

De bermen buiten de bebouwde kom worden twee keer per jaar gemaaid. Door nu de bermen slechts 1 keer per jaar te maaien kunnen we wellicht € 22.000 besparen. We zeggen wellicht omdat het maaien waarschijnlijk veel lastiger wordt omdat het gras dan zo lang is dat het gaat liggen. Hierdoor is nog niet precies in te schatten wat de exacte besparing zal zijn. In het scenario 'Sociaal bewogen en zorggericht' was reeds € 15.000 aan bezuiniging meegenomen. Nu wordt ook de resterende € 7.000 opgevoerd als bezuiniging.

Revitalisering Blauforlaet

Door het niet uitvoeren van de revitalisering van Blauforlaet kan er in 2012 eenmalig een besparing van € 75.000 worden gerealiseerd.

Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten

Het betreft hier allerlei maatregelen die leiden tot verdere versobering en besparing in de bedrijfsvoering. In het scenario 'sociaal bewogen en zorggericht' was een splitsing gemaakt om niet alle opgevoerde maatregelen mee te nemen. Nu zijn ook deze alternatieven alsnog in de begroting verwerkt. Het gaat hierbij om organisatieopleidingen en de regeling verkoop verlof. Deze laatste is nog wel onderhevig aan afstemming met de medezeggenschapsorganen. Vandaar dat wordt voorgesteld om deze in 2013 in te laten gaan.

10.

Door de CDA-fractie is een motie ingediend om € 100.000 extra te bezuinigen op het wegonderhoud. Dit is een verdere afbouw van het budget voor groot wegonderhoud waarmee de gemeenteraad eind 2010 heeft ingestemd. Deze extra verlaging kan ertoe leiden dat de achterstand in het wegonderhoud minder snel wordt ingelopen en dat er meer onderhoud langer wordt uitgesteld waardoor er uiteindelijk (duurdere) onderhoudsmaatregelen moeten worden uitgevoerd. Het college wil deze motie gedeeltelijk overnemen (met ingang van 2013 in plaats van 2012) met als uitgangspunt dat er medio volgend jaar nog een evaluatiemoment is, waarbij op basis van de dan bekende gegevens (achterstand, meerjarenplanning) kan worden aangegeven of deze extra bezuiniging wel of niet verantwoord is en de bezuiniging dan nog teruggedraaid kan worden.

11.

Vorig jaar hebben we zekerheidshalve een voorschot genomen op een korting van de algemene uitkering. Nu blijkt dat deze korting niet via de algemene uitkering komt, maar via decentralisatie van taken. We ontvangen wel de taken van het Rijk, maar een lager budget dan de uitvoerende organisatie daar nu voor nodig heeft. Omdat we verwachten dat wij de taken niet voor het meekomende budget uit kunnen voeren, is besloten om de bezuiniging in de begroting te laten zitten en deze in te zetten om tekorten bij de decentralisaties op te vangen. De ontwikkeling van de Inkomensvoorziening Wwb over de afgelopen 3 jaar heeft ons geleerd dat het van gezond verstand betuigt om hier vooraf op in te spelen.

Het college stelt dan ook voor om deze korting in de begroting te handhaven. Wel heeft het college kritisch gekeken naar de hoogte van het bedrag. De vraag is namelijk of de verlaging van de meekomende budgetten daadwerkelijk van een dergelijke omvang is (€ 1,3 miljoen in

2013, € 1,5 miljoen vanaf 2014). Daar komt bij dat de bundeling van taken op het sociale vlak ook tot een efficiencyvoordeel kan leiden. Het college stelt dan ook voor om de korting met ruwweg 25% te verlagen. Hierna resteert er een buffer van € 1.000.000 in 2013 en ruim € 1.100.000 in 2014 en verder.

12.

In de kadernota 2012 verwerken we de uitgangspunten zoals die in het begin van het jaar zijn vastgesteld. Zo wordt het inflatiepercentage standaard over alle daarvoor in aanmerking komende posten berekend. Bij het opstellen van de programmabegroting worden alle budgetten nogmaals kritisch onder de loep genomen of inflatie wel daadwerkelijk noodzakelijk is. Zo niet, dan levert dit een voordeel op ten opzichte van de kadernota.

Verder kijken we naar nut en noodzaak van vervangingsinvesteringen en wordt de personeelsbegroting aangepast aan de realiteit. Hiermee wijkt de programmabegroting altijd af van de uitgangspunten zoals die in de kadernota genoemd zijn. Dit leidt tot een voordeel oplopend tot 219.000 in 2015.

Wijzigingen naar aanleiding van raadsvergadering 3 november 2011

De raad heeft op 3 november 2011 de begroting vastgesteld. Hierbij is één motie overgenomen met financiële gevolgen, namelijk motie P4-M1. Hierin verzoekt de raad om het bedrag dat begroot is voor het baggeren van de Swadde niet te bezuinigen. Dit houdt in dat dit bedrag niet ingezet kan worden voor versnelde afschrijving op investeringen met maatschappelijk nut.

Wijzigingen naar aanleiding van raadsvergadering 3 november	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Aangenomen motie P4-M1, baggeren de Swadde	-9	-9	-10	-10
Totaal	-9	-9	-10	-10

Saldi meerjarenraming

Bovenstaande wijzigingen leiden tot de volgende saldi van de programmabegroting en de meerjarenraming:

Saldi programmabegroting 2012 - 2015	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Saldo Kadernota 2012	637	-404	-356	57
Beleidswijzigingen programmabegroting	-18	491	528	93
Wijzigingen raadsvergadering	-9	-9	-10	-10
Saldi programmabegroting 2012 - 2015	610	78	162	140

Zoals u kunt zien, zijn alle jaargangen positief, waardoor de meerjarenraming sluit. Echter, hiermee kan nog geen goed beeld gekregen worden van de financiële positie van onze gemeente. Daarvoor is nog een overzicht nodig van de mate waarin de positieve saldi een structureel karakter hebben.

Het voeren van gezond financieel beleid gaat uit van een simpel principe: structurele uitgaven dienen te worden gedekt door structurele inkomsten. Daarom presenteren we dit jaar voor het eerst een overzicht van de mate waarin de begrotingssaldi een structureel karakter hebben. Dit overzicht is zowel voor de raad als voor de toezichthouder een belangrijk instrument om de sluitende meerjarenbegroting op juistheid te beoordelen. Vandaar dat wij u hieronder een overzicht presenteren waarin ook het incidentele saldo is meegenomen:

Incidenteel/structureel	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Saldi programmabegroting 2012 - 2015	610	78	162	140
Waarvan incidenteel	207	29	71	-130

Hieruit blijkt dat deze programmabegroting een gezonde basis vormt voor de toekomst, aangezien er structureel meer inkomsten zijn dan uitgaven.

SCENARIOKEUZE KADERNOTA

Hieronder volgt een overzicht met de bezuinigingen en uitzettingen in het scenario 'sociaal bewegen en zorggericht', welke zijn opgenomen in deze programmabegroting. Ook vindt u hier de lijst met alternatieve ombuigingen, zoals deze in de kadernota stonden. Door moties geschrapte bezuinigingen en uitzettingen zijn niet in deze lijst opgenomen.

Let wel, het betreft hier de oorspronkelijke ombuigingen. Deze lijst is niet aangepast aan de voorstellen zoals deze in de financiële recapitulatie zijn meegenomen.

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
P1	1	Team Werk ¹⁾	425	425	425	425
P2	2	De Achtbaan	250	250	250	250
P3	3	Senioren Actief	100	100	100	100
P4	4	Gewijzigde diagnosestelling	100	100	100	100
P5	5	Minder reiskosten	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			925	925	925	925

1A	1	Zwembad				141
1B	2	Vrijwilligersbeleid	39	39	39	39
1C	3	Kruidhof		10	25	50
<i>Totaal programma 1</i>			39	49	64	230

2B	1	Langdurigheidstoelage	30	30	30	30
2C	2	Duurzame gebruiksgoederen	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2</i>			80	80	80	80

3A	1	Capaciteit integrale veiligheidszorg	12	12	12	12
3B	2	Crisisbeheersing	10	10	10	10
3C	3	Inverdieneffecten door het leveren van experts in de regio	10	10	10	10
3E	4	Brandweer NOF	15	15	15	15
<i>Totaal programma 3</i>			47	47	47	47

4A	1	Inlopen achterstanden wegenonderhoud	56	60	64	69
4B	2	Geen kwijtschelding gem. heffingen minima (gefaseerd)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4C	3	Openbare verlichting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4D	4	Niet baggeren de Swadde	9	9	9	9
4E	5	Halveren levensloopbestendig inrichting openbare ruimte	1	2	3	4
4F	6	Wegbermen / damwanden	1	3	4	5
4H	7	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij evenementen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4I	8	Onderhoud wegmeubilair verlagen	5	5	5	5
4J	9	Verhogen havengelden	5	5	5	5
4K	10	Versoberen reconstructie Voorstraat	0	0	0	0
4L	11	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	15	15	15	15
4Q	12	Versoberen wegenonderhoud	50	50	50	50
<i>Totaal programma 4</i>			142	149	155	162

5A	1	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	-	-	-	-
5B	2	Schrappen bijdrage woonwagenschap	1	1	1	1
5C	3	Taakoverdracht RUD			100	100
5D	4	Subsidies Handel & Ambacht	1	1	1	1

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
5E	5	Omgevingsvergunning met afwijking	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5G	7	Afbouwen budget duurzaam veilig	8	18	28	28
5H	8	Regiefunctie/formatie		15	30	30
<i>Totaal programma 5</i>			10	35	160	160
6A	1	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten	25	30	35	80
6B	2	Papierloos vergaderen raad	4	4	4	4
6C	3	Vermindering onderzoeksbudget rekenkamercommissie	10	10	10	10
<i>Totaal programma 6</i>			39	44	49	94
	-	Samenwerking Tytsjerksteradiel				1.000
<i>Totaal samenwerking</i>			-	-	-	1.000
Totaal ombuigingen sociaal bewogen en zorggericht			1.282	1.329	1.480	2.698

Volg nr.	Prio-riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
1J	1	Consultatiebureaus	-45	-45	-45	-45
1K	2	Leefbaarheidsprojecten Dekking reserve SOFA	-30 30			
<i>Totaal programma 1</i>			-45	-45	-45	-45

2F	1	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas		-50	-50	-50
2G	2	Kanteling WMO	-30	-30	-30	-30
2H	3	Snelbalie ²⁾	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 2</i>			-30	-80	-80	-80

3G	1	Veiligheidshuis		-6	-6	-6
3H	2	Blusgroep brandweer		-107	-107	-107
3I	3	Brandweer	-43	-43	-43	-43
<i>Totaal programma 3</i>			-43	-156	-156	-156

4T	1	Opvang en verzorging van zwerfdieren	-20	-20	-20	-20
<i>Totaal programma 4</i>			-20	-20	-20	-20

5O	1	Deelname Recreatieschap De Marrekrite			-3	-3
5P	2	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5Q	3	Uitvoering SEM Dekking reserve OFA Dekking reserve recreatie	-60 50 10	-60 50 10	-60 50 10	-50 50
5R	4	Uitbesteding constructieberekeningen	-35	-35	-35	-35
5T	5	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden	-42	-42	-42	-42
<i>Totaal programma 5</i>			-77	-77	-80	-80

6H	1	Invoering budget vorming en opleiding raad	-5	-5	-5	-5
<i>Totaal programma 6</i>			-5	-5	-5	-5

Totaal uitzettingen sociaal bewogen en zorggericht			-220	-383	-386	-386
---	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

ALTERNATIEVE OMBUIGINGEN 'SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGERICHT'

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		Geen alternatieve ombuigingen				
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			-	-	-	-
1G	1	Sluiting hele bibliotheek	524	524	524	524
1H	2	Bezuinigen en herzien muziekonderwijs	-	-	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 1</i>			524	524	524	524
		Geen alternatieve ombuigingen				
<i>Totaal programma 2</i>			-	-	-	-
3F	1	Veiligheidstaken	42	42	42	42
<i>Totaal programma 3</i>			42	42	42	42
4L+	1	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom ³⁾	7	7	7	7
4M	2	Gemeentelijk monumentenbeleid	50	50	50	50
4N	3	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens	8	8	8	8
4O	4	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau	7	7	7	7
4Q+	5	Versoberen wegenonderhoud (bovenop 4Q)	0	15	30	50
4R	6	Versoberen groenonderhoud	28	43	58	78
<i>Totaal programma 4</i>			100	130	160	200
5J	1	Subsidie VVV		8	21	37
5K	2	Minder formatie Verkeer en Vervoerbeleid				15
5L	3	Revitalisering Blauforlaet ³⁾	75			
5M	4	Public relations	11	11	11	11
5N	5	Financiële vergoeding principeverzoeken	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 5</i>			86	19	32	63
6A+	1	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten ³⁾	75	75	75	75
<i>Totaal programma 6</i>			75	75	75	75

- 1) De bezuiniging op het Team Werk is lager dan oorspronkelijk in de kadernota gepresenteerd. Meer uitleg vindt u in de financiële recapitulatie
- 2) Het college heeft de motie om te wachten met het opvoeren van de kostenpost totdat inzichtelijk is wat de opbrengsten zijn niet overgenomen en alsnog meegenomen in de programmabegroting.
- 3) Deze bezuinigingen stonden in de kadernota niet 'boven de streep', maar zijn in deze programmabegroting wel opgevoerd. Meer uitleg vindt u in de financiële recapitulatie.

BELEIDSWIJZIGINGEN VOORGAANDE MEERJARENRAMINGEN

De raad stelt ieder jaar de programmabegroting voor het komende jaar vast. De bijbehorende meerjarenraming is ter kennisgeving. Toch is de meerjarenraming van evenveel waarde als de programmabegroting van het komende jaar. Immers, deze laat zien hoe de financiële situatie van de drie jaren na het komende jaar eruit ziet bij continuering van het bestaande beleid.

Daarnaast is het ook voor de toezichthouder belangrijke informatie. Is de gemeente Achtkarspelen niet alleen het volgende jaar een financieel gezonde gemeente, maar ook de jaren daarop. Mocht dat niet zo zijn, dan kan de provincie ervoor kiezen om de gemeente onder preventief toezicht te stellen.

Vandaar dat we ieder jaar als uitgangspunt hanteren om een sluitende begroting en een sluitende meerjarenraming te presenteren. Gevolg is wel dat de raad daarom voorstellen kan doen die pas over twee tot vier jaar zijn beslag krijgen. Andersom geldt ook dat de huidige programmabegroting uitzettingen en ombuigingen kan bevatten die tot wel vier jaar terug zijn besloten.

Om de raad in positie te brengen om volledig geïnformeerd akkoord te gaan met de programmabegroting 2012 bieden we met ingang van dit jaar een overzicht van beleidswijzigingen die in eerdere jaargangen zijn opgevoerd en ingaan per 2012. In dit overzicht vindt u een omschrijving van de beleidswijziging, het bedrag dat daarmee gemoeid gaat, of het een incidentele of een structurele wijziging is en uit welk document het voorstel komt.

Beleidswijziging	Bron	Inves-tering	Inc./struct.	Financieel gevolg (x € 1.000)			
				2012	2013	2014	2015
Toezichthoudersproject	Kadernota 2010	-	S	40	40	40	40
Onderwijsachterstandenbeleid	Kadernota 2011	-	S	15	42	42	42
Bedrijfsmatige activiteiten	Kadernota 2011	-	S	5	5	5	5
Subsidie VVV	Kadernota 2011	-	S	6	6	6	6
Bedrijfscontacten/arbeidsmakelaar/KCC	Kadernota 2011	-	S	30	30	30	30
Verhogen leges woningbouw	Kadernota 2011	-	S	26	52	52	52
Verhogen leges partiële herziening	Kadernota 2011	-	S	1	1	1	1
Kadastrale gegevens aan derden	Kadernota 2011	-	S	1	1	1	1
Servicebureau de Friese Wouden	Kadernota 2011	-	S	6	6	6	6
Afschaffen Lauwerspas	Programma-begroting 2011	-	S	46	46	46	46
Mantelzorg en vrijwilligerswerk	Programma-begroting 2011	-	S	9	10	10	10
Reconstructie kruispunt Boelenswei/Blauwhusterwei	Kadernota 2011	76	S		-6	-6	-6
Kruispunt De Dellen/De Leijen	Kadernota 2011	18	S		-2	-1	-1
Ontsluiting Lauwerskwartier, fase 2	Kadernota 2011	-	I	-350			
Basisregistraties	Kadernota 2011	80	S		-14	-14	-14

Voor de specificaties van de bewuste beleidswijziging verwijzen wij u naar het genoemde brondocument.

PROGRAMMAPLAN

Programma 1 - Samenleving

Portefeuillehouders : K. Antuma, M. van der Veen
Programma manager : J. Waijer
Programmaadviseur : J.W. Zwart en R. Brouwer
Afdeling : Samenleving

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

De komende jaren liggen er in programma 1 een aantal bezuinigingstaakstellingen, zoals die zijn opgenomen in de meerjarenraming. Voorbeelden daarvan zijn het onderwijsachterstandenbeleid, de bibliotheken en de muziekschool. Daarnaast staat nog altijd een organisatiebrede stelpost van € 100.000 open, in te vullen op subsidies. Het gros van de subsidies valt onder het programma Samenleving. Op basis van een groot aantal moties in de Raad bij de behandeling van de kadernota over de invulling van deze stelpost, is er een nieuw voorstel opgesteld. Hiervoor ligt een afzonderlijk raadsvoorstel.

Vanuit het Rijk krijgt de gemeente steeds meer taken toebedeeld. De belangrijkste voorbeelden op dit gebied zijn de verschuiving van de Awbz naar de Wmo en de jeugdzorg. Voor de uitvoering van de toenemende gemeentelijke taken komt niet automatisch voldoende c.q. meer geld vanuit het rijk. Overigens is er inhoudelijk veel voor te zeggen deze taken over te hevelen. De gemeente staat dicht bij de burger en kan beter voorzien in een geïntegreerde aanpak van deze beleidsvelden.

Nu zijn bezuinigingen niet altijd maar negatief; vaak geeft het ook een impuls om creatief over de beleidsterreinen na te denken en wegen te zoeken voor nieuwe invullingen.

De visie op de nieuwe invulling kent twee kernbegrippen. De eerste insteek is Elkenien Dwaande, de titel van de begroting. De grens van eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners, versus de verantwoordelijkheid van onze gemeente en de overheid, wordt steeds nadrukkelijker bepaald. Daarbij gaat het niet alleen over individuele verantwoordelijkheden. Ook de vele organisaties die onze gemeente kent, worden op hun waarde geschat. Vaak ook wordt ingestoken op dorpen. Deze maken hun voorzieningen zelf en de gemeente faciliteert en ondersteunt. Natuurlijk met de onderkenning dat er ook zaken zijn die op gemeentelijk niveau of soms regionaal niveau moeten worden geregeld.

De tweede insteek is de 'Sociale Agenda'. De tijd is rijp om meer samenhang te realiseren tussen de uitvoering van de diverse beleidsterreinen op sociaal gebied in onze gemeente. De Sociale Agenda is het beleidskader voor sociaal beleid dat antwoord geeft op de vraag wat de gemeente Achtkarspelen voor een gemeente wil zijn in sociaal-maatschappelijk opzicht in de periode 2012-2015. Onder andere het Wmo-beleid, ouderenbeleid, jongerenbeleid, educatie, veiligheid en beleid op het gebied van sociale zaken zullen worden geïntegreerd in de Sociale Agenda. De Sociale Agenda biedt zicht op de samenhang van beleid. Inhoudelijke thema's vormen de basis. De Sociale Agenda geeft een nadere onderbouwing voor bestaand beleid (de Sociale Agenda als kapstok) en is richtinggevend voor nieuw beleid. Een goed uitgewerkte Sociale Agenda maakt dat beleidsnota's op deelterreinen beknopter van opzet kunnen zijn en maakt het mogelijk om de focus te leggen op uitvoeringsprogramma's.

Het doel is vooral kwalitatief, de beleidsterreinen zullen elkaar versterken. Maar ook het financiële argument speelt mee. Aangezien er minder middelen beschikbaar zijn, wordt met deze insteek beoogd de maatschappelijke effecten toch te realiseren. Medio 2012 bieden wij de raad de Sociale Agenda aan.

Een aantal ontwikkelingen in dit programma vraagt om nadere aandacht.

Vrijwilligersbeleid

De begrotingspost voor vrijwilligersbeleid wordt opgeheven op basis van besluitvorming van de Raad over handhaving van consultatiebureaus. Daarmee eindigt de ondersteuning van het vrijwilligersbeleid in de huidige vorm. Dit betekent een bezuiniging van € 39.383 (begrotingsjaar 2012).

Consultatiebureaus

De bekostiging van de consultatiebureaus in alle dorpen is meegenomen in deze meerjarenraming.

Combinatiefuncties en NASB

Er zijn rijksmiddelen beschikbaar voor de invulling van combinatiefuncties. Door onze gemeente was deze ruimte al gereserveerd voor sport. Vanaf 2012 wordt ingegaan tot invulling van deze functies binnen de gemeente. Dit leidt niet tot uitzetting van de begroting.

Inhoudelijk zijn de combinatiefuncties bijzonder interessant. Door een koppeling aan te brengen tussen activiteiten op het gebied van sport, onderwijs en cultuur, kunnen aan kinderen en hun ouders toekomstbestendig onderwijs en activiteiten worden geboden. NASB staat voor Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen. Hiervoor ontvangt onze gemeente een rijksbijdrage. Er moet echter wel gemeentelijke cofinanciering tegenover staan; het is nog onduidelijk of dat met bestaande begrotingsposten kan lukken. Op dit gebied is de samenwerking met Tytsjerksteradiel en Kollumerland gezocht. Een intentieverklaring is inmiddels ondertekend.

Alcoholmatiging

Het alcoholmatigingsproject, waaronder het ketenbeleid, loopt per 12 februari 2012 af. Tot nog toe is dit zeer succesvol gebleken. Er is een tussentijdse evaluatie voorgelegd aan de Raad, als onderdeel van het gezondheidsbeleid. Er zijn resultaten geboekt, maar het is van groot belang dit project te continueren. Voor het verlengen van het project met een jaar is een bedrag van € 25.000 opgenomen in de begroting.

Peuterspeelzaalbeleid en kinderopvang

Er wordt een kadernotitie harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk opgesteld. Doel hiervan is de voorzieningen op dit gebied voor alle burgers toegankelijk te houden en na te gaan op welke wijze de synergie tussen beide werksoorten met hun eigen organisatievorm kan worden versterkt.

Zwembad

In de laatste jaarschijf van deze meerjarenraming is geen bedrag meer opgenomen voor het zwembad de Kûpe. De discussie over de toekomst van de zwemvoorzieningen in Achtkarspelen wordt naar verwachting ook rond het verschijnen van deze begroting gevoerd.

Kruidhof

Met de invoering van de Wet werken naar vermogen kan beter en meer gebruik worden gemaakt van de Kruidhof in het kader van sociale activering, re-integratie, en ook in de afstemming van Wws- en WAJONG-activiteiten. Het verdient dan ook aanbeveling de huidige organisatie, met een zeer beperkt aantal beroepskrachten, en ruim honderd vrijwilligers, verder te versterken in het begeleiden van deze specifieke doelgroep. Dit kan gepaard gaan met het genereren van hogere inkomsten, binnen de huidige mogelijkheden. Met deze vernieuwde insteek, die nog sterk afhankelijk is van hoe de nieuwe wetgeving eruit komt te zien, is een verbeterde exploitatie mogelijk, door het genereren van hogere inkomsten van uiteindelijk € 50.000 in 2015. Deze inkomsten zullen in principe gegenereerd moeten uit externe bronnen.

Leefbaarheidsprojecten

Het SOFA, het sociaal ontwikkelingsfonds Achtkarspelen, is vanaf het begrotingsjaar

2011 beschikbaar. Op dit moment wordt het project Minsken Meitsje in Doarp hieruit bekostigd. Het SOFA is vooral gericht op de sociale leefomgeving van een dorp. Gezien de initiatieven uit het dorp Twijzel wordt voorgesteld een bedrag van € 30.000 vrij te maken uit het SOFA, om na te gaan of het project in de volle breedte kan worden gerealiseerd. Het gaat hier vooral om activiteiten die bij kunnen dragen aan het binnenhalen van subsidies van derden en andere overheden.

Byldskermloket

Op 27 november 2010 is in Twijzelerheide het Byldskermloket geopend in het voormalige pand van de Rabobank. In het kader van het project Minsken Meitsje in Doarp is in ditzelfde pand ook It Heidepunt, met onder andere een inbrengwinkel, gevestigd. De pilot is gesubsidieerd vanuit het project Vital Rural Area, een project in het Europese Inter IVB programma. Het project is opgeleverd voor wat betreft techniek, hardware, locatie, inrichting en begeleiding (vanuit Raderwerk) binnen de richtlijnen van VRA.

Vanuit het nog te realiseren KCC konden eind 2010 nog niet alle gemeentelijke diensten worden aangeboden. Dit is opgelost door eerst alleen de diensten van afdeling Werk, Inkomen en Zorg aan te sluiten. Nog dit jaar zullen alle gemeentelijke vragen via het byldskermloket gesteld worden en is de meerwaarde groter voor burgers uit het dorp. Dit loopt via ons nieuwe KCC. Vanaf juni 2011 neemt de gemeente Achtkarspelen de projectleiding op zich. Tot 1 december 2011 is het burgerloket (Twijzelerheide) financieel geborgd vanuit VRA. Hierna maakt het in de begroting, wat structurele kosten betreft, deel uit van het project Minsken Meitsje in Doarp wat ook in Twijzelerheide speelt.

Bibliotheek en muziekschool

Voor 2014 is er een bezuiniging van 10% ingeboekt op deze instellingen. Met de betrokken instellingen wordt gekeken naar een oplossing voor de invulling van deze bezuinigingen, waarbij vernieuwing van het aanbod en regionale samenwerking worden betrokken. De voorstellen die in dit verband worden ontwikkeld, worden aan de raad voorgelegd.

Klasseglas

Het project Klasseglas vraagt de komende jaren nog veel aandacht. Educatie in de vorm van software en educatieprogramma's spelen hierbij een belangrijke rol. De raad heeft hierover al eerder besloten. De financiering vindt plaats uit middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. Gezien de partijen die er bij betrokken zijn, en ook de commerciële belangen van de leveranciers, heeft dit project een lange doorlooptijd. De insteek blijft, dat onze gemeente op dit gebied zowel inhoudelijk als technisch kwalitatief een voorsprong neemt.

Binnen programma 1 - Samenleving - worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Leefbaar: In Achtkarspelen wonen mensen in een voor hen prettige en veilige leefomgeving. De informele relaties zijn krachtig, de algemene basisvoorzieningen zijn aanwezig en het zelforganiserend vermogen hoog.
2. Ondersteuning: In Achtkarspelen blijven mensen participeren in de lokale samenleving doordat zij ondersteund worden op het gebied van werk, inkomen, opvoeding, inburgering en sociale problematiek.
3. Zorg: In Achtkarspelen kunnen mensen rekenen op zorg als meedoen in de samenleving niet vanzelf gaat.

Maatschappelijk effect 1

Leefbaar: In Achtkarspelen wonen mensen in een voor hen prettige en veilige leefomgeving. De informele relaties zijn krachtig, de algemene basisvoorzieningen zijn aanwezig en het zelforganiserend vermogen hoog.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Onderwijsbeleid Stimuleren van kwaliteitsverbetering en innovatie in het onderwijs	Aantal Klasseglas scholen	0 (2009)	22	22	22	22
	Aantal scholen in verbetertrajecten, o.a. Boppeslach	8 (2008)	11	11	0	0
B. Meertaligheid Bevorderen meertaligheid in basisonderwijs	Oantal trijetalige skoallen	2 (2010)	4	5	5	5
C. Huisvesting - Voorzien in een kwalitatieve, doelmatige huisvesting van het onderwijs passend bij de leerling-prognoses. - Realiseren van geclusterde voorzieningen	Aantal solitaire schoolgebouwen voor basisonderwijs	21 (nota acc.beleid 2007)	20	20	20	20
	Aantal geclusterde voorzieningen inclusief school	13 2007 en 2008	14	14	14	14
D. Peuterspeelzaalwerk - Alle peuters kwalitatief goed peuterspeelzaalwerk bieden - Peuters zo vroeg mogelijk peuterspeelzaalwerk aanbieden - Toezien op en handhaven kwaliteit peuterspeelzalen (wet OKE)	% groepen met een 2 ^e beroepskracht	0% (schooljaar 08/09)	29%	29%	29%	29%
	Peuterspeelzaal bezoekende peuters vanaf 3 jaar	75% (schooljaar 06/07)	100%	100%	100%	100%
	Peuterspeelzaal bezoekende peuters vanaf 2,5 jaar	50% (schooljaar 06/07)	95%	99%	99%	99%
	% speelzalen, die aan alle wettelijke voorwaarden voldoen	0 (2011)	95%	100%	100%	100%
E. Kinderopvang Toezien op en handhaven van de kwaliteit van de geregistreerde kinderopvangcentra en voorziening gastouderopvang (Wet kinderopvang)	%kinderopvangvoorzieningen, die aan alle wettelijke voorwaarden voldoen	90% (2010)	100%	100%	100%	100%
F. Jongerenraad - Jongeren betrekken bij (jeugd) zaken die hen aangaan. - Jongeren betrekken bij besluiten gemeenteraad.	Aantal jongerenraadsleden	17 (2008)	15	15	15	15
	Aantal (on)gevraagde adviezen	0 (2008)	3	4	5	5
G. Jeugd- en Jongerenwerk - Stimuleren van activiteiten die bijdragen aan verbetering van leefsituatie en leefomgeving - Ondersteunen doelgroep jeugd (individueel en groep) bij de participatie in onze gemeenschap - Actief bijdragen aan activiteiten in en van de jeugdhonken	Totaal aantal vrijwilligers bij alle jeugdsoos-activiteiten					
H. (digitaal) Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) voor ouders en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en professionals. - Realiseren van een laagdrempelig informatie- en adviesaanbod voor alle vragen aangaande opgroeien en opvoeden. - Het in onderlinge samenhang uitvoeren van de vijf gemeentelijke functies van het jeugdbeleid (informatie en advies, signalering, lichte pedagogische hulp, toeleiding naar hulpaanbod, coördinatie van zorg). - Zorgen voor voldoende vraaggericht opgroei- en opvoedingsaanbod. - Zorgen voor een samenhangend aanbod	Aantal informatie- en adviespunten	1 (2001)	10	10	10	10
	Aantal gebruikers opgroei- en opvoedondersteuning	186 (2008)	250	300	350	400
	Aantal bezoeken DCJG	85 (dec 2010)	500	550	600	650
	Aantal bereikte aanstaande ouders	0 (2009)	90	100	110	120
	Aantal professionals rond aanstaande ouders als gesprekspartner gemeente	7 (2011)	7	7	7	7

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
prenatale voorlichting						
I. Integrale aanpak ter versterking van de sociale leefomgeving	Aantal betrokkenen bij MmiD T'heide	19 (2009)	25	25	25	25
	Aantal CtC activiteiten	1 (2006)	4	5	5	5
J. Creëren van randvoorwaarden voor een breed cultureel aanbod om zowel actieve als passieve deelname aan cultuuruitingen te bevorderen.	Jeugdleden bibliotheek	4002	>4000	>4000	>4000	>4000
	Volwassen leden bibliotheek	2705	>2700	>2700	>2700	>2700
	Leerlingen muziekschool	551	>550	>550	>550	>550
	Jeugdleden amateurkunst	118	>120	>120	>120	>120
K. Handhaven van het aantal jeugdleden van sport- en culturele verenigingen.	Jeugdleden sportverenigingen	2461	2465	2470	2475	2480

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- In nauw overleg met het veld is de Lokale Educatieve Agenda bepaald voor 2011-2015 met de titel 'de Koers op Koers'. In 2012 wordt de uitvoering van de thema's ter hand genomen, waaronder Klasseglas.
- Zorg dragen voor een doorgaande lijn. Goede overgangen tussen peuterspeelzaal en onderwijs, BO en VO, dragen bij aan het terugdringen van onderwijsachterstanden.
- Monitoring voor- en vroegschoolse educatie(VVE), Provinciale Jeugdmonitor, BOP.

Doel B

Subsidiëring van scholen.

Doel C

- Nieuwbouw/uitbreiding locatie Lauwers College Buitenpost
- Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs periode 2009-2012 + opstellen IHP voor 2013 en verder
- In samenwerking met betrokken partijen opstellen en uitvoeren IHP welzijnsaccommodaties
- Uitvoeren nieuwbouw multifunctionele voorziening Gerkesklooster
- Verder onderzoeken en uitwerken van de mogelijkheden van een MFC/brede school in Kootstertille

Doel D

Faciliteren en uitvoering geven aan peuterspeelzaalbeleid. Bijhouden landelijk register en afhandeling toezicht en handhaving.

Doel E

Bijhouden landelijk register en afhandeling toezicht en handhaving.

Doel F

- 1 Wegwijsdag voor VMBO
- Faciliteren jongerenraad

Doel G

- Faciliteren en subsidieverstrekking jeugd/jongerenwerk
- Realisering en instandhouding jeugdvoorzieningen/ accommodaties

Doel H

- Samen met de doelgroepen het CJG in alle facetten verder implementeren (inclusief tevredenheidonderzoeken)
- Bewaken afspraken lokale convenanten CJG en ViF ZiZeO

- Onderhouden van het lokale onderdeel van het D(igitale) CJG Achtkarspelen
- Faciliteren en subsidiëren CJG activiteiten en betrokken organisaties
- Contacten onderhouden met professionals rond zwangeren
- Faciliteren en vraaggericht subsidiëren van activiteiten prenatale voorlichting
- Bewaken afspraken met zorgpartners en onderwijs
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Schoolmaatschappelijk Werk
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Jeugdgezondheidszorg (basis- en aanvullend pakket)
- Laten organiseren van gemeentelijke netwerken, onder meer in aansluiting met onderwijs, schuldhulpverlening, sociale zaken en sociaal team Achtkarspelen
- Faciliteren en subsidiëren in te zetten methodieken zoals positief opvoeden en Eigen Kracht

Doel I

Uitvoeren projectplan Minsken meitsje in doarp Twijzelerheide en bijbehorend deelproject Communities that Care (CtC).

Doel J

- Subsidieverstrekking op het terrein van cultuur, zoals bibliotheek, muziekschool, amateurkunst en culturele activiteiten.
- Uitvoering en evaluatie Cultuurnota 2008-2011

Doel K

Wij willen het grote aantal sportieve evenementen in onze gemeente handhaven.

Maatschappelijk effect 2

Ondersteuning: In Achtkarspelen blijven mensen participeren in de lokale samenleving doordat zij ondersteund worden op het gebied van werk, inkomen, opvoeding, inburgering en sociale problematiek.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Leerplicht/RMC – Verminderen van voortijdig schoolverlaten met 5% per jaar – Arbeidsmarktgerichte alternatieven bieden voor uitvallers	Aantal leerlingen voor wie een leerplichtambtenaar wordt ingeschakeld	141 (schooljaar 08/09)	135	140	140	140
	Aantal voortijdig schoolverlaters	85 (schooljaar 08/09)	81	77	73	70
	Aantal 18-23 jarigen in de bijstand	37 (2009)	35	35	30	30
B. Leerling-vervoer Voor geïndiceerde leerlingen op efficiënte wijze in de fysieke bereikbaarheid van het (speciaal) onderwijs voorzien.	Aantal leerlingen met vervoersvoorziening	254 (juni 2008)	260	260	260	260
C. Voorschoolse educatie Verbeterde startpositie in groep 1 van de basisschool bij de doelgroeppeuters	Aantal doelgroeppeuters	46 (2009)	44	44	44	44
D. Volwasseneneducatie (VE) Handhaven kwalitatief volwaardig aanbod van VE, waarbij primair de aandacht uitgaat naar achterstandsgroepen en waarmee flexibel op de individuele vraag kan worden ingespeeld.	Aantal VE-trajecten (excl. laaggeletterdheid en inburgering)	142	142	142	142	142
	Aantal trajecten laaggeletterdheid	35	35	35	35	35
E. Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) voor ouders en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en professionals.	Aantal matches Verwijsindex	0 (2009)	0	30	30	30
	Aantal ingebrachte casussen kernteam	35 (2008)	40	40	40	40

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
<ul style="list-style-type: none"> - Het in onderlinge samenhang uitvoeren van de 5 gemeentelijke functies van het jeugdbeleid (informatie en advies, signalering, lichte pedagogische hulp, toeleiding naar hulpaanbod, coördinatie van zorg). - Effectief organiseren van actoren in het hulpverleningstraject (1 kind/gezin - 1 plan). - Omvattend netwerk van signaalgevers - Snelle signalering van problemen door melding Verwijsindex ViF ZiZeO - Zorgen voor een samenhangend aanbod prenatale voorlichting 	Aantal professionals rond aanstaande ouders als gesprekspartner gemeente	7 (2011)	7	7	7	7
F. Stimuleren gezond gedrag voor alle doelgroepen in de samenleving	Jeugdleden sportverenigingen	2461	2465	2470	2475	2480
	Groepen 'Bewegen voor ouderen'	25	26	27	28	29
	Aantal scholen schoolsportdag	20	22	22	22	22
	Aantal scholen met schoolspecifiek gezondheidsbeleid	0 (2010)	8	10	12	14

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Uitvoering leerplichtwet (tot 18 jaar)
- Voor jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie wordt het regionaal meld- en coördinatiepunt (RMC) ingeschakeld
- Leer-/werktrajecten subsidiëren
- Huisvesting rebound

Doel B

Uitvoering verordening leerling-vervoer

Doel C

- Subsidiëring voorschoolse educatie, tweede betaalde beroepskracht op VVE peutergroep
- Stimulering adequate overdracht peuterspeelzaal en kinderopvang naar basisschool.
- Subsidiëren verlaagde ouderbijdrage doelgroepkinderen
- Subsidiëren doelgroep peuter in 4 dagdeel bezoeken speelzaal
- Afstemming, afspraken maken en overleg met voorschoolse voorzieningen en basisonderwijs

Doel D

Benaderen van doelgroep volwassenenonderwijs via contact met verwijzers

Doel E

- Samen met de doelgroepen het CJG in alle facetten verder implementeren (inclusief tevredenheidsonderzoeken)
- Bewaken afspraken lokale convenanten CJG en ViF ZiZeO
- Faciliteren en subsidiëren CJG activiteiten en betrokken organisaties
- Bewaken afspraken met zorgpartners en onderwijs
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Schoolmaatschappelijk Werk
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Jeugdgezondheidszorg (basis- en aanvullend pakket)
- Laten organiseren van gemeentelijke netwerken onder meer in aansluiting met onderwijs, schuldhulpverlening, sociale zaken en sociaal team Achtkarspelen
- Faciliteren en subsidiëren in te zetten methodieken zoals positief opvoeden, Eigen Kracht, Triple P en gezinscoaches
- Contacten onderhouden met professionals rond zwangeren
- Faciliteren en vraaggericht subsidiëren van activiteiten prenatale voorlichting

Doel F

We nemen deel aan het NASB-project. Hiermee willen we de succesactiviteiten uit het BOS-projecten voortzetten, zoals Hartstikke Gezond en Kies voor Hart en Sport, maar ook activiteiten ontplooiën om te-weinig-actieve burgers aan te zetten tot een gezonde leefstijl door bijvoorbeeld GALM-activiteiten in alle dorpen van de gemeente.

In navolging op de successen van het BOS-project Hartstikke Gezond verstrekken we subsidie aan scholen in Achtkarspelen die het programma Gezonde School Fryslân willen implementeren. Op basis van een schoolspecifieke analyse worden bewuste beleidskeuzes gemaakt om de gezondheid, veiligheid en welbevinden van leerlingen en leerkrachten te bevorderen. Peuterspeelzalen in het dorp worden gestimuleerd aan te haken voor een dorpsgerichte aanpak.

Maatschappelijk effect 3

Zorg: In Achtkarspelen kunnen mensen rekenen op zorg als meedoen in de samenleving niet vanzelf gaat.

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Vermindering aantal meldingen en doorverwijzingen naar de Jeugdzorg	Aantal meldingen AMK	97 (2010)	95	90	90	85

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Zie doel H bij 1 en doel E bij 2.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-11.745	-11.888	-11.562	-11.411	-11.140	-11.031
Baten	1.527	1.251	1.247	1.237	1.259	1.292
Saldo programma 1 voor resultaatbestemming	-10.219	-10.637	-10.315	-10.174	-9.880	-9.739
Lasten (reservemutaties)	-50	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	72	33	47	17	17	0
Saldo programma 1 na resultaatbestemming	-10.196	-10.603	-10.268	-10.157	-9.863	-9.739

Programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg

Portefeuillehouder : K. Antuma
Programma manager : J. Waijer
Programma-adviseur : R. Brouwer
Afdeling : Samenleving

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

Verandering in de sociale wetgeving

De veranderende wetgeving in 2012, waarin de verandering van gemeentelijke zorg naar het bevorderen van de zelfredzaamheid centraal staat, vraagt om een gedegen voorbereiding. Er komt één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt, met als doel het verwachte tekort aan arbeidspotentieel op de reguliere markt aan te vullen met werknemers met een beperkte loonwaarde.

In 2012 worden in de huidige Wwb wijzigingen doorgevoerd, waarbij het begrip "huishoudinkomen" impact zal hebben binnen relaties. Daarnaast wordt het begrip "voor wat hoort wat" ingevoerd. Wordt er een beroep gedaan op een uitkering, dan wordt de aanvrager verplicht deel te nemen aan maatschappelijk nuttige activiteiten.

Re-integratie/werk

Re-integratie wordt in de nieuwe wet geheel anders ingevuld. Voor zelfredzame personen zijn straks geen middelen meer beschikbaar. De hoogte van het participatiebudget is hier per 2012 op afgestemd.

De arbeidsmarkt in Achtkarspelen en de regio laat enige verbetering zien, maar nog niet zodanig dat de Wwb-ers en Wij-ers gelijk kunnen doorstromen. Het aantal cliënten loopt nog niet terug.

De huidige Wwb- en Wij-populatie kunnen we als volgt indelen:

1. Klaar voor werk, maar nog geen baan beschikbaar.
2. Op (korte) termijn beschikbaar na inzet van kortdurende re-integratietrajecten.
3. Participatieklanten met op (lange) termijn mogelijk kansen op arbeidsmarkt.
4. De zorgklanten.

Klantgroepen ingedeeld in de nieuwe wet onder 1. en 2. hebben straks alleen uitkerings-technisch nog een relatie met de gemeente en moeten zelfstandig een plaats op de arbeidsmarkt zien te krijgen. Naast een goed ingericht "Werkpunt", is handhaving als stimuleringsmiddel het instrument om de zelfredzaamheid in het zoeken naar werk voor beide doelgroepen te bevorderen.

De participatieklanten (3.) krijgen een vorm van loondispensatie vanwege een beperkte loonwaarde. Ook voor zorgklanten (4.) moet de loonwaarde worden bepaald. Een loonwaarde van 30% of lager kan gelijk gesteld worden met de huidige Wsw-populatie beschut binnen. Voor de doelgroepen 3. en 4. moet de raad een arbeidstoeleidingbeleid vastleggen in verordeningen.

Het toe leiden naar de arbeidsmarkt van uitkeringsgerechtigden, waarvan de afstand tot de arbeidsmarkt niet al te groot is, heeft expliciete aandacht in 2012. In 2013 kan de gemeente, op grond van de nieuwe wet, alleen nog hulp geven aan de doelgroepen die dit echt nodig hebben.

De rijksbezuiniging op het participatiebudget wordt al in 2012 doorgevoerd. Uitgangspunt is dat de bezuinigingen worden doorvertaald naar de werksoort. We zien geen mogelijkheden deze bezuinigingen op andere wijze op te vangen. We gaan in totaal € 745.000 bezuinigen op dit budget. De grootste bezuiniging bestaat uit het opheffen van het team Werk. Wettelijk mag hiervoor geen financiering uit het participatiebudget meer plaatsvinden. Een "bezuiniging" op het team Werk is echter alleen mogelijk als deze medewerkers instromen in bestaande interne vacatureruimte, of in vacatureruimte bij de nieuwe ISD De Takomst, of uitstromen.

Gezien de zeer korte periode kan tijdelijk boventaligheid ontstaan. In de scenario's zijn

de bezuinigingen direct doorgevoerd. Het tijdelijke personeelsknelpunt (boventalligheid) zal worden opgelost door een beroep te doen op de reserve Flankerend Beleid. We vinden dit gerechtvaardigd, omdat we personeel niet de dupe willen laten worden van gewijzigd rijksbeleid. Wel zullen we alle mogelijke inspanningen verrichten om zo snel mogelijk de boventalligheid op te lossen.

Ook het instrument "De Achtbaan" drukt zwaar op het participatiebudget. Ook hier wordt bezuinigd. Binnen "De Achtbaan" hebben de afgelopen jaren deelnemers zich zo ontwikkeld, dat de kans reëel wordt geacht dat een aantal binnen enkele maanden dan wel in 2012 regulier kan uitstromen. Volgend jaar gaan we de ontwikkelingen voor de periode 2013 tot en met 2015 nader bezien. De instroom is al gestaakt in 2011. Het project Senioren Actief kan (langs natuurlijke weg) worden afgebouwd van € 440.000 in 2011 naar € 340.000 in 2012. Ook hiervoor geldt dat al in 2012 fors wordt bezuinigd en dat we de verdere ontwikkelingen in 2012 zullen bezien.

De overige bezuinigingen worden gehaald uit een gewijzigde diagnosestelling en een verlaging van reiskosten en overige kosten.

Wsw

Met betrekking tot de uitvoering van de Wsw blijven voorsnog de ontwikkelingen bij het uitvoerend bedrijf Caparis NV onzeker. Het jaarlijks budget blijft ook in 2012 op het niveau van 2011. Bekend is echter, dat er financieel gezien sprake is van een onzekere situatie. We houden daar rekening mee in de reserve Weerstandsvermogen.

Onderzoek moet in 2011 duidelijkheid geven over welke positie Caparis NV binnen de uitvoering van de sociale zekerheid gaat innemen en in welke mate de gemeente daarvan gebruik wil en kan maken. Dit neemt niet weg dat de gemeente ook zelf een beeld moet vormen over de vraag "hoe voeren we de Wet Werken naar Vermogen uit?".

Uitgangspunt moet zijn een bedrijfsmatige aanpak met als financieringsgrens de ruimte binnen het budget. Als voorloper op de nieuwe wet moet de intentie voor 2012 zijn: "uitstroom naar de reguliere markt, zo nodig door begeleid werken en detachering".

Inburgering

De afgelopen jaren heeft in het teken gestaan van het zoveel mogelijk inburgeren van nieuw- en oudkomers, met als doel iedereen te laten participeren in de samenleving. Nieuwkomers wordt een inburgeringstraject aangeboden. Dit heeft een verplichtend karakter. Per 2013 gaat de financiering en handhaving van de inburgering over naar de DUO en heeft de gemeente daarin geen taak meer. In 2012 wordt ingezet op een positieve afronding van de lopende trajecten.

Wmo (individueel)

Binnen de Wmo komt steeds meer aandacht voor een gekantelde manier van werken. De kanteling gaat uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger. In 2012 wordt in de nieuwe nota Wmo verder inhoud gegeven aan de kanteling waarbij het denken in resultaten voorop staat. Om zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen, wordt de burger gevraagd hierin mee te denken. Het is belangrijk dat burgers op de hoogte worden gesteld van deze nieuwe werkwijze.

Vanuit de AWBZ worden taken overgeheveld naar gemeenten, dit vraagt om afstemming tussen het Wmo-loket en verschillende organisaties die op dit terrein binnen de gemeente werkzaam zijn.

Schulddienstverlening

De wet op de schuldhulpverlening is aangenomen door de Tweede Kamer. De wet treedt op 1 januari 2012 in werking. Gemeenten hebben daardoor de verantwoordelijkheid om schulddienstverlening uit te voeren. Gemeenten krijgen nog 3 tot 6 maanden de gelegenheid om het verplichte beleidsplan vast te stellen. De wet is een kaderwet en schrijft niet expliciet voor hoe gemeenten schulddienstverlening moeten uitvoeren. Wel moeten gemeenten aangeven hoe zij vormgeven aan nazorg en preventie.

Schulddienstverlening heeft een integraal karakter. Dat betekent dat er niet alleen aandacht is voor het oplossen van het schuldenprobleem, maar ook voor de omstandigheden waaronder die schulden zijn ontstaan.

Langdurigheidtoeslag halveren

Het vaststellen van de hoogte van de langdurigheidtoeslag is een gemeentelijke bevoegdheid. Destijds is er, gezien de eis dat het moest gaan om "substantiële bedragen" en in navolging van alle omliggende gemeenten, voor gekozen om voort te borduren op de oorspronkelijke bedragen en deze jaarlijks te indexeren. De bedragen voor 2012 worden vastgesteld op de helft van de huidige bedragen. Dit betekent € 176 voor een alleenstaande, € 227 voor een alleenstaande ouder en € 254 voor een echtpaar.

Duurzame gebruiksgoederenregeling afschaffen

Deze regeling heeft de afgelopen jaren meer het karakter gekregen van een inkomensondersteunende maatregel, waarbij de noodzakelijkheidsvraag over de kosten steeds meer naar de achtergrond is geschoven. Klanten die op basis van hun financiële positie voor deze regeling in aanmerking komen vragen jaarlijks de bijdrage van € 340 aan, waarbij ieder jaar het volgende duurzame gebruiksgoed wordt aangekruist. In één jaar verstrekken we onder meer 32 wasmachines, 25 TV's en 16 koelkasten.

Afschaffing betekent wel een verschuiving naar de gewone bijzondere bijstand, maar omdat daar op basis van een individuele noodzaak wordt gewerkt zullen de verstrekkingen in dit kader waarschijnlijk veel minder worden, ook al zal dan bijvoorbeeld voor een wasmachine een hoger bedrag moeten worden verstrekt. Door de uitvoering van de bijzondere bijstands aanvragen binnen de snelbalie van het KCC wordt rekening gehouden met vrijwel geen extra uitvoeringskosten.

Kinderen doen mee - opvolging Lauwerspas

Vanaf 2012 worden er geen middelen meer begroot voor de Lauwerspas. Afschaffing betekent dat er geen sprake meer is van een regeling ter bestrijding van sociale uitsluiting. Gezien het raadsbesluit van 16 december 2010 moet er wel een aparte regeling ten behoeve van dit doel blijven. Hiertoe zou kunnen worden overgegaan tot een regeling zoals de gemeente Tytsjerksteradiel die kent. Hierin zou uitdrukkelijk een regeling ten behoeve van kinderen uit arme gezinnen moeten worden opgenomen. Tot dusverre wordt een dergelijke regeling door de Lauwerspas uitgevoerd ("Kinderen doen mee"), maar deze vervalt als de Lauwerspas uit beeld verdwijnt.

Dit betekent nieuw beleid. Voor dit nieuwe beleid, dat enerzijds een minimaregeling ter bestrijding van sociale uitsluiting van mensen met een minimuminkomen (een geld terug regeling voor het hele gezin) moet gaan omvatten, en anderzijds een regeling voor de participatie van kinderen uit arme gezinnen (bijvoorbeeld een computer en een lespakket voor kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan), is voor 2012 en daarna naar verwachting jaarlijks structureel € 50.000 nodig. Voor 2012 is dit bedrag nog beschikbaar.

De uitvoering van een dergelijke regeling moet plaatsvinden binnen de snelbalie van het KCC, waardoor nauwelijks op extra uitvoeringskosten hoeft te worden gerekend.

Snelbalie

Onderdeel van het KCC worden snelbalies op het vakgebied van de WWB en de WMO. Hiermee kan de gemeente de aanvraagprocessen vereenvoudigen en versnellen. Door een unieke combinatie van kennis en informatie zijn baliemedewerkers in staat om aanvragen snel, correct en rechtmatig af te handelen. De snelbalie is gekoppeld aan het "Digitaal klant dossier" (DKD). Het DKD bevat klantgegevens uit allerlei bronnen. Door deze koppeling worden klantgegevens automatisch toegepast tijdens de aanvraag met als resultaat tijdwinst, minder fouten en vermindering van administratieve lasten zowel voor de aanvrager als de gemeente.

De snelbalie produceert op basis van de aanvraaggegevens direct een beschikking die ter plekke geprint kan worden en meegegeven. Uitkeringsinformatie wordt rechtstreeks doorgeboekt naar de backoffice voor betaling en dossiervorming. Naast de snelbalies zijn ook de websites www.rechtopwwb.nl en www.rechtopwmo.nl ingericht. Hiermee kan de gemeente haar burgers op heldere en eenvoudige wijze informeren over de wet- en regelgeving WWB c.s./WMO alsmede over haar eigen beleid. Via de rechtopwijzer kan de burger een inschatting maken waarvoor hij/zij eventueel in aanmerking komt of aanspraak op kan maken. Vervolgens kan via een e-formulier een aanvraag worden

ingediend en telefonisch en/of fysiek contact worden gezocht met de gemeente. Hiermee voldoet de gemeente aan de verplichte overheidprogramma's "Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid" (NUP), "De gemeente geeft antwoord", en "de vijf beloften aan de burger". Tevens voldoet zij met de snelbalie aan het Rijks voornemen "tot terugdringing van de administratieve lasten voor burger en bedrijf".

Voor 2011 zijn middelen geraamd voor deze automatisering. Vanaf 2012 zijn de automatiseringskosten € 30.000 structureel. Met het verdwijnen van het team Werk zal de inhoud van de klantmanagers Werk, Inkomen & Zorg veranderen en verbreden. Het is onze insteek, deze medewerkers de best mogelijke tools te geven om hun werk te verrichten. Dus enerzijds wordt met minder mensen dezelfde doelgroep bediend, terwijl die groep medewerkers ook nog de nieuwe Wet Werken naar Vermogen moet voorbereiden en implementeren. Ook zal de samenvoeging met Tytsjerksteradiel vorm krijgen. De totale uitvoeringskosten voor het uitvoeren van de sociale wetgeving zal de komende jaren, met de decentralisatie van de rijkstaken, opnieuw aan de orde komen. De kosten van de snelbalie zijn een integraal onderdeel, net als de overige automatiseringskosten.

Binnen programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg - worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Meedoen is in Achtkarspelen heel gewoon en vanuit de Wwb verplicht, daarom is er voor iedere burger een baan of een activiteit beschikbaar en zal in de begeleiding worden ingezet op de meest kansrijken. Het niet nakomen van de arbeidsplicht, dan wel verplichte deelname aan een activiteit, zal afstemming van de uitkering tot gevolg hebben.
2. Een adequaat minimabeleid dat op basis van een individuele beoordeling gericht is op het bestrijden of voorkomen van sociale uitsluiting van mensen met een laag inkomen, met speciale aandacht voor de positie van kinderen binnen die gezinnen.
3. Een hoogwaardige handhaving die de rechtmatigheid van uitkeringen en verstrekkingen bewaakt en vooral is gericht op preventie.
4. Het verstrekken van individuele voorzieningen ten behoeve van het behoud van het zelfstandig functioneren van burgers of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Maatschappelijk effect 1

Meedoen is in Achtkarspelen heel gewoon en vanuit de Wwb verplicht, daarom is er voor iedere burger een baan of een activiteit beschikbaar en zal in de begeleiding worden ingezet op de meest kansrijken. Het niet nakomen van de arbeidsplicht, dan wel verplichte deelname aan een activiteit, zal afstemming van de uitkering tot gevolg hebben.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Toeleiding naar werk van personen waarvan de afstand tot de arbeidsmarkt niet al te groot is.	Aantal uitgestroomde Wwb-ers en Wij-ers	38	38			
B. Wsw-geïndiceerden participeren op een zo regulier mogelijke manier op de arbeidsmarkt	Aantal mensen, waaronder Wsw-ers op de wachtlijst, met loondispensatie naar regulier werk leiden.	15	15			
C. Stimuleren om de lopende inburgerings-trajecten examenklaar te krijgen.	Aantal af te ronden inburgerings-trajecten	16	16			

*

I.v.m. de invoering van de Wet Werken naar Vermogen zullen nieuwe beleidsregels t.a.v. andere doelgroepen moeten worden doorgevoerd. Daardoor is het nu niet zinvol de te realiseren doelen na 2012 aan te geven.

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Wij zetten in op uitstroom van personen die (nagenoeg) klaar zijn voor de arbeidsmarkt, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de opgebouwde relaties binnen het bedrijfsleven.

Doel B

Wij starten een project om Wsw-ers, en andere uitkeringsgerechtigden met een beperkte loonwaarde, aan de slag te krijgen bij reguliere werkgevers.

Doel C

De taak Inburgering wordt per 2013 overgenomen door het DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Wij gaan de lopende trajecten intensief begeleiden met als doel voor 2013 zoveel mogelijk trajecten af te afronden. Met het ROC De Friese Poort worden hierover afspraken gemaakt.

Maatschappelijk effect 2

Een adequaat minimabeleid, dat op basis van een individuele beoordeling gericht is op het bestrijden of voorkomen van sociale uitsluiting van mensen met een laag inkomen, met speciale aandacht voor de positie van kinderen binnen die gezinnen.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Het op adequate wijze in noodzakelijke gevallen verstrekken van een voorziening in het kader van het minimabeleid (bijzondere bijstand of reductieregeling)	Aantal aanvragen dat daadwerkelijk via de snelbalie is afgehandeld	0 (2010) (uitgaande van totaal aanvragen van ± 954)	500	600	700	800
	Doorlooptijd aanvraag in dagen	31	7	7	7	7
	Aantal huishoudens dat een beroep doet op bijzondere bijstand (incl. langdurigheidstoelage) en de nieuwe reductieregeling als % van doelgroep	64% (2010)	70%	75%	75%	75%
B. Het geven van een speciale positie aan kinderen uit gezinnen met een laag inkomen door voor hen speciale regelingen in het leven te roepen.	Aantal aanvragen in het kader van de reductie-regeling die betrekking hebben op kinderen van 12-18 jaar	0	35	35	35	35
	Aantal aanvragen voor het startpakket schoolgaande kinderen en de PC-regeling	0	25	15	10	10
C. Het niet-gebruik van voorzieningen in het kader van het minimabeleid tegengaan.	Aantal jaarlijkse nieuwsbrieven met o.a. informatie over minimavoorzieningen	4	4	4	4	4
	Aantal publicaties per jaar op de infopagina krant	1	2	2	2	2
D. Aanbieden van doeltreffende schulddienstverlening (sdv).	Aantal nieuwe sdv-trajecten op jaar-basis	79 (2010)	90	80	70	65

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
	Aantal succesvol opgestarte bemiddelingen	31 (2010)	36	40	45	50
	Aantal toelatingen WSNP	35 (2010)	38	34	32	28
	Gemiddelde wachttijd in weken voordat 1 ^e gesprek, waarin hulpvraag wordt vastgesteld plaatsvindt	2	4	4	4	4

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Wij gaan de Snelbalie binnen het KCC nog verder uitbouwen en waar mogelijk perfectioneren.
- Wij willen waar mogelijk aanvraagprocedures nog verder vereenvoudigen om drempels die klanten kennelijk ervaren te slechten.

Doel B

Wij willen voor de weggevallen Lauwerspas een goed alternatief bieden, waarbij zoveel mogelijk elementen hieruit behouden blijven en dan met name de "Kinderen doen mee-regeling".

Doel C

Wij staan voor een goede informatievoorziening naar de klanten en proberen verder in onze contacten met onze klanten door een proactieve benadering de hulpvraag uit te diepen.

Doel D

- Om richting te kunnen geven aan het integrale karakter van de nieuwe wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening gaan we afstemming zoeken met de ketenpartners.
- Wanneer de nieuwe wet wordt aangenomen gaan wij een beleidsplan schuldhulpverlening ontwikkelen.
- Wij gaan onderzoeken of er mogelijkheden zijn om saneringskredieten te gaan verstrekken. De tijdwinst die hiermee valt te behalen kan worden ingezet om activiteiten op het terrein van preventie te ontwikkelen.
- In het kader van preventie wordt samen met het maatschappelijk werk gewerkt aan een pilot-project internetschulddienstverlening aan jongeren.

Maatschappelijk effect 3

Een hoogwaardige handhaving, die de rechtmatigheid van uitkeringen en verstrekkingen bewaakt en vooral is gericht op preventie.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Een goede informatievoorziening aan de burger nastreven	Aantal jaarlijkse nieuwsbrieven met o.a. informatie over verplichtingen	4	4	4	4	4
B. De poortwachterfunctie verbreden	Aantal intensieve digitale controles aan de poort	17 (2010)	100	125	150	200
	Aantal huisbezoeken n.a.v. aanvragen	2	5	10	10	10
	Aantal niet ingestroomde aanvragen	5 (2010)	10	12	12	12

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
C. Het doen van gerichte controles op basis van signaalsturing, risicoprofielen en thema-controles	Aantal controles die leiden tot intensieve controles door de fraudepreventie-ambtenaar	38 (2010)	35	30	25	25
	Aantal intensieve controles die leiden tot een strafrechtelijk onderzoek	3 (2010)	3	2	2	2
D. Het daadkrachtig sanctioneren en terugvorderen bij regelovertreding en de zaak in voorkomende gevallen overdragen aan de sociale recherche	Aantal afstemmingen door schending inlichtingenplicht	6 (2010)	10	9	8	8
	Aantal terugvorderingen	41 (2010)	45	45	45	45

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Wij geven volop aandacht aan infomap, nieuwsbrieven, dienstverleningsgesprekken, folders en website met alle relevante informatie en zorgen er voor dat deze informatie actueel is.

Doel B

Wij willen nog meer gestalte geven aan een digitale screening van alle aanvragen aan de poort (verificatie- en validatiefunctie), eventueel gevolgd door een huisbezoek om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkómen. Een gewijzigde normensystematiek in de Wwb (incl. Wij) na 2012 maakt dit noodzakelijk.

Doel C

Wij gaan door met gerichte controles als daar op basis van een signaal, een risicoprofiel of een bepaald thema aanleiding voor is, al dan niet in samenwerking met andere instanties.

Doel D

- Wij reageren snel en daadkrachtig bij regelovertreding, door op basis van de wet het recht op uitkering te herzien en terug te vorderen met alle mogelijkheden die de wet biedt.
- Wij verlagen op basis van de Afstemmingsverordening de uitkering als er sprake is van verwijtbaar gedrag.
- Wij dragen zaken, die daarvoor in aanmerking komen, ten behoeve van strafrechtelijke vervolging over aan de sociale recherche.

Maatschappelijk effect 4

Het verstrekken van individuele voorzieningen ten behoeve van het behoud van het zelfstandig functioneren van burgers of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Realiseren van een integraal werkend, klantgericht Wmo-loket	Aantal en soort contacten van het Wmo-loket	562 (2010)	575	585	595	605
	Aantal huisbezoeken Wmo-aanvragen	143 (2010)	150	160	170	180
B. Verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer	Aantal en soort verstrekte voorzieningen in 2010 (bron SZWnet)	Wonen 98 Vervoer 153 HBH 458 Rolstoel 107 Scootmobiel 27	110 162 461 130	120 178 507 143	130 196 558 157	140 216 592 165
	Aantal toegekende voorzieningen	27	24	22	20	18
	Aantal gegronde bezwaarschriften	13%	12%	11%	10%	9%

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
	t.o.v. totaal aantal ingediende bezwaarschriften <u>en</u> t.o.v. het aantal beschikkingen					

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Wij informeren burgers via verschillende kanalen over "de kanteling" en vragen de burgers mee te denken over oplossingen om hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.
- Wij implementeren de Wmo-processen binnen het KCC in het kader van een efficiënte en doeltreffende Wmo-dienstverlening.
- Wij gaan verder met het ontwikkelen en optimaliseren van de "gekantelde" werkwijze.

Doel B

- Om in de toekomst het beroep op individuele voorzieningen te beperken gaan wij inzetten op het ontwikkelen van collectieve voorzieningen zoals het opzetten van een scootmobielpool.
- Wij gaan onderzoeken of het haalbaar is om met meerdere gemeenten een contract af te sluiten met een leverancier voor levering en onderhoud van trapliften.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-32.302	-28.292	-25.881	-25.459	-24.980	-24.619
Baten	25.630	21.187	20.900	20.597	20.026	19.577
Saldo programma 2 voor resultaatbestemming	-6.672	-7.106	-4.981	-4.862	-4.953	-5.042
Lasten (reservemutaties)	-434	-1.066	-83	0	0	0
Baten (reservemutaties)	439	1.117	83	0	0	0
Saldo programma 2 na resultaatbestemming	-6.667	-7.054	-4.981	-4.862	-4.953	-5.042

Programma 3 - Veiligheid

Portefeuillehouder : P. Adema
Programmamanager : E. van der Sluis
Programma-adviseur : W. Kobus
Afdeling : Concernstaf

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

De vergrijzing, bevolkingskrimp en klimaatproblemen zijn populaire onderwerpen onder toekomstverkenner. Veiligheid - kerntaak van de overheid - dat van oudsher hoog in het prioriteitenlijstje van burgers en overheden staat, mag in dit rijtje zeker niet ontbreken.

Een aantal ontwikkelingen keert steeds terug. Het is dan ook zinnig hierop te anticiperen. Het gaat om trends zoals de toename van cybercrime, de verharding van zichtbare vormen van criminaliteit, de kansen en risico's van participatie en de uitbreiding van de particuliere beveiligingssector. Ook het groeiende belang van subjectieve veiligheid speelt een rol in vrijwel elk toekomstbeeld.

Door de nieuwe Politiewet en de komst van de nationale politie wordt er ook een andere rol van gemeenten verwacht. Er zal invulling moeten worden gegeven aan de versterking en verankering van het lokale gezag. Dit dient onder andere vorm worden gegeven door een sterke gemeentelijke regierol (wijziging Gemeentewet, opstellen integraal veiligheidsplan). De gemeente dient zich in de positie te brengen om regie te nemen en leidend te zijn op het gebied van lokale veiligheid. Hier kan onder andere invulling aan worden gegeven door intensieve gemeentelijke samenwerking. Daarbij is het vooral zaak om verbintenissen te leggen met andere beleidsvelden en ketenpartners (zowel intern als extern).

Daarnaast zou er op bovenstaande ontwikkelingen geanticipeerd kunnen worden door de inzet van bijvoorbeeld Burgernet en Buitengewone opsporings ambtenaren (BOA's) voor het toezicht in de openbare ruimte. Binnen de huidige financiële kaders is hier voorlopig echter geen ruimte voor.

In oktober 2010 is de Wet Veiligheidsregio's van kracht geworden. Dit heeft gevolgen voor zowel de brandweezorg als de crisisbeheersing. De minimale kwaliteitsnormen worden geherdefinieerd en hier moet op lokaal niveau aan worden voldaan. De uitkomsten van het onderzoek naar het nieuwe dekkingsplan en de nieuwe vastgestelde normen (opkomsttijden en aanrijdtijden) zullen geïmplementeerd worden bij de lokale brandweer. Daarnaast heeft de Minister besloten dat de brandweezorg geregionaliseerd zal worden. Deze ontwikkelingen zullen de komende maanden nog een enorme inspanning vergen. Behalve organisatorisch heeft een en ander ook financiële consequenties. Er zullen dan ook vooral creatieve oplossingen moeten worden gezocht en er zal geprofiteerd moeten worden van andere lopende ontwikkelingen.

We moeten hierbij rekening houden dat de inwoners van Achtkarspelen gemiddeld fors minder betalen per inwoners aan de brandweezorg dan het Fries gemiddelde. Bij regionalisering van de brandweer zou dit dan ook financieel nadelig uit kunnen pakken voor onze gemeente.

Hoewel Veiligheid een van de weinige echte kerntaken is van de overheid zal er in de bezuinigingsoperatie ook naar dit beleidsveld worden gekeken. Bij de politie, de belangrijkste veiligheidspartner, plukken ze hier inmiddels volop de vruchten van. Het is dan ook zaak het accent in de veiligheidsketen te verschuiven van repressie naar proactie en preventie. De verantwoordelijkheid zal de komende tijd meer en meer bij de burgers, bedrijven en dorpsgemeenschappen zelf worden neergelegd. Dit zal echter niet vanzelf gaan, maar hierin zal geïnvesteerd moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan het aanstellen van toezichthouders openbare ruimte.

Uit de richtinggevende discussie van het Algemeen Bestuur van de Hulpverleningsdienst kan worden geconcludeerd dat er geen kazernes zullen sluiten in onze gemeente. Er is waarschijnlijk wel sprake van afwaardering van blusgroepen. Eerder - in het coalitieakkoord/kadernota 2011 - is aangegeven dat het opheffen van een blusgroep € 150.000 aan structurele besparingen oplevert. Deze besparing is meegenomen in het meerjarenperspectief. Echter, gezien bovenstaande ontwikkeling zal er geen sprake zijn van een bezuiniging. Daarnaast zal de intensievere inzet op risicobeheersing (preventie) de nodige investeringen vergen. Het is hierbij goed om te weten dat het gemiddeld bedrag dat de inwoner van Achtkarspelen momenteel betaalt aan de brandweezorg (€ 32) ruim lager is dan het Friese gemiddelde (€ 49).

Ook is er een start gemaakt in de uitvoering van het plan van aanpak naar aanleiding van het onderzoek van Cap Gemini. Dit is een onderzoek naar de wettelijke noodzakelijk kwaliteitsverbetering van de brandweezorg. Het gaat hierbij om het intensiveren van opleidingen en oefeningen van onze brandweermensen en enkele beleidsmatige inspanningen. Op deze wijze wordt voldaan aan de minimale wettelijke vereisten.

Binnen programma 3 - Veiligheid - worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd.

Voor het opstellen van programma 3 is gebruik gemaakt van de vijf veiligheidsvelden van de methode Kernbeleid Veiligheid. Deze methode is een belangrijk hulpmiddel voor gemeenten om op gestructureerde wijze tot integraal veiligheidsbeleid te komen.

3.1 Een veilige woon- en leefomgeving

De gemeente Achtkarspelen vindt het belangrijk dat de inwoners zich veilig voelen in de gemeente en in het bijzonder in de eigen woonomgeving. Hiervoor willen we de negatieve effecten van feitelijke aantastingen van de veiligheid, het bestaan van risico's en de gevoelens van onveiligheid beperken c.q. beheersbaar maken. Dit veld bundelt veiligheidsthema's die direct met de alledaagse kwaliteit van wonen en leven in buurten en wijken te maken hebben.

3.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Een verantwoorde bedrijfsvoering van horecabedrijven en organisatie van evenementen kan een wezenlijke bijdrage leveren aan het versterken van de veiligheid in de gemeente Achtkarspelen.

3.3 Jeugd en Veiligheid

Veiligheid en jeugd hebben veel met elkaar te maken. Jeugdigen zijn zowel grote dadergroep als grote slachtoffergroep. De jeugd blijft dus een belangrijke doelgroep van al het beleid. Veelal beginnen problemen al binnen het gezin. Hiervoor worden sluitende afspraken gemaakt (zie programma 1) met partners om door middel van vroegtijdige signalering en snel passende hulp erger te voorkomen. Vanuit het programma Veiligheid moet specifieke aandacht zijn en maatregelen worden ontwikkeld voor die jongeren die uit het vangnet vallen, terug te leiden naar de reguliere ketens van zorg en onderwijs.

3.4 Fysieke Veiligheid

Het veld Fysieke veiligheid bevat de vormen van onveiligheid die samenhangen met gevaarlijke stoffen, verkeer, gebouwen en natuur. Thema's zijn verkeersveiligheid, externe veiligheid, brandveiligheid en (natuur)rampen en crises.

3.5 Integriteit en Veiligheid

Het veld Integriteit en veiligheid bundelt de bedreigingen rond radicalisering en terrorisme, georganiseerde criminaliteit en non integer bestuurlijk handelen. Dit veld is zo genoemd omdat deze bedreigingen de grondvesten van de maatschappij kunnen aantasten. Ze bedreigen de integriteit van onze samenleving. Het kan hierbij onder andere gaan om fraude, zedenmisdriven, drugshandel, kinderporno, discriminatie etc.

Maatschappelijk effect 1

Het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in dorpen en buurten door het verminderen van bestaande bedreigingen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting 2007	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Het aantal gevallen van vandalisme en vernielingen terug te brengen	Vandalismemeter gemeente	85.000	56.000	50.000	50.000	50.000
B. Het aantal gevallen van diefstal uit en van motorvoertuigen, van diefstal van brom-, snor-, en fietsen en van diefstal uit woningen terug te brengen	Diefstal van en uit voertuigen (IVR politie)	31	20	20	20	20
	Diefstal van (brom-) fietsen (IVR politie)	76	55	55	55	55
	Woninginbraken (IVR politie)	45	30	25	25	25
C. Terugdringen van alle vormen van geweld (zedemisdrijven, moord/doodslag, bedreiging, mishandeling, straatroof, overvallen en alle vormen van relationeel geweld en overlast)	Totaal (IVR pol.)	221				
	Geweld tegen personen	6	4	4	4	4
	Bedreiging	67	60	55	50	50
	Mishandelingen	127	105	100	95	95
	Huiselijk Geweld	80 (2009)	80	70	60	50
D. Terugdringen van onveiligheidsgevoelens in de gemeente Achtkarspelen. De veiligheidsbeleving dient te worden verhoogd van een 6,5 naar een 7 bij een volgend onderzoek	Overlast	230	170	160	150	140
	Veiligheidsmonitor	6,5	7	7	7	7
E. Adequate hulp en opvang bieden voor mensen die slachtoffer zijn van (huiselijk) geweld of van een ander misdrijf. Realiseren van een hoger verwijzingspercentage naar hulpinstellingen	Huisverboden	0 (2009) 2 (2010)	10	10	8	8
	Jaarverslag Slachtofferhulp	224 (2009)	200	190	190	190
	Overige hulpinstanties	100%	100%	100%	100%	100%
	Jaarverslag ASHG / Fier Fryslân					

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Continuering Jaarwisselingsproject;
- In gesprek gaan en blijvend volgen van jongeren op overlastlocaties;
- Opstellen en uitvoeren Plan van aanpak Jeugdoverlast;
- Opstellen format/procedure om eventuele schade door vandalisme bij daders in rekening brengen.

Doel B, C en D

- Betere registratie en verwerking van gevonden en verloren fietsen;
- Versterken aangiftebereidheid en signaleringsfunctie;
- Aandacht voor fysieke inrichting bij structurele overlastpunten;
- In de loop van 2011 zal de Veiligheidsmonitor worden uitgevoerd onder burgers in onze gemeente. De uitkomsten hiervan worden in 2012 verwacht.

Doel E

- De verwachting is dat het huisverbod vaker ingezet zal worden, omdat er landelijk ook gepleit wordt deze maatregel in te zetten bij kindermishandeling;
- Versterken aangiftebereidheid, signaleringsfunctie, bewustwording en openheid met betrekking tot Huiselijk Geweld;
- Facilitering inzet Timpaan, sociaal team;

- Uit het jaarverslag 2010 van Slachtofferhulp Nederland Regio Noord blijkt dat er sprake is van stijging van de inzet van Slachtofferhulp. Er zijn 239 personen actief door Slachtofferhulp per telefoon benaderd. Verder zijn er nog 64 personen per brief benaderd (bijvoorbeeld omdat telefonische contactlegging niet is gelukt). De meeste aanmeldingen voor slachtofferhulp die zijn gedaan betreffen een geweldsdelict. Doordat er een stijging is van het aantal hulpaanvragen is de streefwaarde naar boven bijgesteld. Een en ander sluit aan bij het kabinetsbeleid om de positie van het slachtoffer te versterken.
- Het jaarverslag 2010 van Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) / Fier Fryslân laat een stijging van het aantal contacten zien. Ook de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod in Friesland is gegroeid ten opzichte van 2009 met 82%.
- Subsidiëring van instanties als Slachtofferhulp en ASHG/Fier Fryslân is noodzakelijk voor de sociale veiligheid van onze burgers. Slachtoffers van (gewelds)misdrijven en huiselijk geweld dienen goed ondersteund en begeleid te worden.

Maatschappelijk effect 2

Het vergroten van de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de gemeente Achtkarspelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Terugdringen van het aantal inbraken, diefstal en vernielingen in bedrijven en scholen	Inbraken in bedrijven, instellingen en scholen (IVR politie)	42	30	30	30	30
B. Terugdringen van horeca- en evenementen-gerelateerde openbare orde- en overlastproblemen	Horeca gerelateerde overlast (IVR politie)	5	5	5	5	5
C. Zorg dragen voor een hoger veiligheidsniveau op een aantal bedrijventerreinen	Keurmerk Veilig Ondernemen	0	2	3	3	3

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Geven van voorlichting en doen aan preventie;
- Gezamenlijk met scholen werken aan schoolveiligheidsplannen.

Doel B

- Multidisciplinair vooroverleg met organisatoren van grote evenementen om vooraf tot goede afspraken te komen;
- Intensiveren en verbreden regulier horeca overleg wat mogelijk kan leiden tot het afsluiten van een horeca convenant (o.a. collectieve horecaontzegging);
- Samen met de vereniging komen tot een goede organisatie van het Topklasse voetbal van Harkemase Boys.

-

Doel C

Stimuleren/creëren van draagvlak voor het gebruik van het instrument Keurmerk Veilig Ondernemen

Maatschappelijk effect 3

1. Vanuit de gedachte dat verschillende bevolkingsgroepen deel uit maken van een gemeenschap willen we bevorderen dat deze groepen respectvol met elkaar omgaan, elkaar in hun waarde laten en begrip hebben voor elkaars situatie;
2. Jongeren moeten op kunnen groeien in een veilige omgeving.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Terugdringen van het aantal overlast- en openbare orde meldingen waarbij jongeren betrokken zijn	Meldingen in IVR politie	159	80	70	60	55
B. Terugdringen van het aantal overlastgevende locaties (hot spots)	Registraties politie/ timpaan (jongerenwerk, vindplaatsgericht werken)	5	0	0	0	0
C. Bewerkstelligen dat jongeren in de gemeente Achtkarspelen minder jong en in mindere mate alcohol gebruiken, waardoor de negatieve effecten van alcoholgebruik verminderen.	Hierover wordt apart gerapporteerd in het kader van het alcoholmatigingsbeleid (zie programma 1)					
D. De wijze waarop jongeren op alternatieve jongerenontmoetingsplaatsen (keten) samenkomen dient op een verantwoorde wijze te gebeuren. Vooral de veiligheid, de overlast, het toezicht en het alcohol en drugsgebruik zijn hierbij belangrijke aspecten.	Hierover wordt apart gerapporteerd in het kader van het alcoholmatigingsbeleid (zie programma 1)	21 jongere n keten die voldoen aan opgestel de eisen	10	9	7	5

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Continueren en versterken vindplaatsgericht werken van het jongerenwerk (door Timpaan);
- Versterkende rol Bureau Halt (in plaats van boetes stimuleren van Halt-trajecten), subsidie verlenen aan Bureau Halt;
- Voorkomende overlastsituaties bespreken en aanpakken in de integrale werkgroep Jeugd Openbare Orde en overlast (JOO) waarin politie, jongerenwerk en gemeente zitting hebben;
- Aanpakken infrastructuur als mogelijke oorzaak van overlastsituatie (weghalen bossages, afsluiten portieken etc);
- Implementatie en verdere uitwerking plan van aanpak Jeugdoverlast;
- Voeren van gesprekken met structurele overlastgevers en hun ouders.

Doel B t/m D

- Alcohol- en drugspreventieactiviteiten in het kader van het alcoholmatigingsbeleid, zie programma 1;
- Inzet overlastteam van de politie en werken met de "Hot Spots" benadering;
- Participeren in zorgteams op scholen en preventieadviesteam;
- Continueren inzet op alternatieve jongerenontmoetingsplaatsen (keten etc.)
- Vanuit veiligheid participeren in "Minsken Meitsje in Doarp" en "Het ondernemende dorp"
- Aansluiten bij ontwikkelingen Centrum voor Jeugd en Gezin

Maatschappelijk effect 4

1. Het verkleinen van de kans op rampen en de effecten van rampen minimaliseren
2. Het verhogen van de kwaliteit van de brandweezorg
3. Het verhogen van de verkeersveiligheid in de gemeente Achtkarspelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Realiseren van een goed geoefende	Opleidings-, trainings- en oefenbeleid (OTO)					

gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie	Alle personen in de crisisbeheersingsorganisatie moeten aan minimaal 1 crisisstraining of - oefening per jaar deelnemen.		1	1	1	1
B. Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand en van brandgevaar in Noordoostfries verband in samenwerking met de regionale brandweer	Hiervoor wordt u verwezen naar het jaarverslag van de brandweer	116	100	90	80	75
	Brandweer moet voldoen aan in de Wet op de Veiligheidsregio gestelde eisen.	Plan van aanpak nav onderzoek Cap Gemini	80% (dekkingsgraad)	80%	80%	80%
C. Het terugdringen van het aantal verkeersongevallen (met dodelijke afloop, letsel en materiële schade)	Totaal (IVR pol., verkeersveiligheidsmonitor)	238	185	170	170	170
	Met dodelijke afloop	0	0	0	0	0
	Met letsel	41	28	25	25	25
	Met materiële schade	197	130	120	120	120
D. Het terugdringen van het aantal meldingen van verkeersoverlast en parkeerproblemen	IVR politie	41	27	25	25	25
E. Het terugdringen van het aantal meldingen van rijden onder invloed	IVR politie	48	20	16	16	16
	Verkeersveiligheidsmonitor	5 (2007)	0	0	0	0
F. Het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers op "hotspots"	Het aantal locaties waar vaker dan 2 keer per jaar een ongeval plaats vindt, terugdringen	0	0	0	0	0

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- In 2011 zijn we samen met 6 overige noordoostfriesse gemeenten een nieuw Opleiding-, Training- en Oefeningstraject gestart om onze gemeentelijke crisisorganisatie adequaat te trainen en voor te bereiden op eventuele calamiteiten of rampen (een wettelijke taak op grond van de Wet Veiligheidsregio's). Dit traject loopt door in 2012. Gezien de wijzigingen als gevolg van de Wet Veiligheidsregio's en interne wijzigingen door het gezamenlijk oppakken van de gemeentelijke crisisorganisatie met de gemeente Tytsjerksteradiel is goede training ook noodzakelijk.
- Jaarlijks actualiseren crisisplan;
- Vervangen telefonisch alarmeringssysteem Communicator door ORCA;
- Leveren experts aan regionale pools t.b.v. crisisbeheersing in Veiligheidsregio Fryslân.

Doel B

- Gemeentelijke brandweerorganisatie moet voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Wet Veiligheidsregio's;
- Ontwikkelen van preventieprojecten (onder andere het stimuleren van het plaatsen van rookmelders) ter stimulering eigen rol en verantwoordelijkheid van onze inwoners;
- Gemeentelijke brandweerorganisatie aanpassen naar aanleiding van de uitkomsten uit het onderzoek naar een regionaal dekkingsplan;
- Regionalisering Brandweer.

Doel C t/m F

- Afstemming zoeken met politie op het gebied van gerichte alcoholcontroles bij sportkantines en dergelijke;
- Wij verwijzen hiervoor verder naar programma 4.

Maatschappelijk effect 5

Het bevorderen van integer bestuurlijk, ambtelijk en burgerlijk handelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul- meting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Zorgen voor een betrouwbaar en integer gemeentelijk apparaat	Aantal gegronde klachten waarbij integriteit een rol in speelt (klachtenregistratie klachten ambtenaar)	0	0	0	0	0
B. Verhogen van bewustwording van eigen verantwoordelijkheid en eigen inzet van de burger met het oog op bevordering en behoud van een goed woon- en leefklimaat in de gemeente	Projecten die in de diverse dorpen van de grond komen	2 (oudejaars- project)	6	7	8	8
C. Vergroten van wederzijds begrip, acceptatie en respect tussen diverse bevolkingsgroepen	Jaarverslag Tûmba, meldpunt discriminatie	3 (2009)	5	5	5	5
D. Beperken van overlast a.g.v. drugshandel	IVR politie	15	10	10	10	10

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Continueren uitvoeren gemeentelijk integriteitsbeleid. Nieuwe medewerkers leggen de integriteitseed/-belofte af.

Doel B

- Ontwikkelen van projecten op dorpsniveau waardoor geappelleerd wordt aan het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en rol van de burger;
- Geven van voorlichting om de eigen verantwoordelijkheid en rol van onze inwoners te benadrukken.

Doel C

- In samenwerking met diverse partners ontwikkelen van anti-discriminatie en integratiebeleid;
- Passende directe aandacht besteden in voorkomende gevallen waarbij discriminatie een rol speelt. Uit het jaarverslag 2010 van Tûmba blijkt dat er nog steeds een stijgende lijn zit in het aantal discriminatiemeldingen. In 2010 zijn er 9 voorvallen van discriminatie gemeld die in onze gemeente hebben plaatsgevonden. Subsidiëring van deze antidiscriminatievoorziening is noodzakelijk en wenselijk, zodat er gewerkt kan worden aan wederzijds begrip en acceptatie.

Doel D

- Toezicht op structurele overlastlocaties;
- Inzet jongerenwerk.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-1.150	-1.194	-1.174	-1.142	-1.171	-1.173
Baten	58	14	33	33	33	33
Saldo programma 3 voor resultaatbestemming	-1.093	-1.181	-1.141	-1.109	-1.138	-1.140
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo programma 3 na resultaatbestemming	-1.093	-1.181	-1.141	-1.109	-1.138	-1.140

Programma 4 - Leefomgeving

Portefeuillehouder : M. van der Veen
Programmamanager : M. Brouwer
Programma-adviseur : R. van der Kooy en E. Plantinga
Afdeling : Ruimte en Beheer

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

Het programma Leefomgeving bevat veel onderdelen die vallen binnen de cyclische onderhoudswerkzaamheden die benodigd zijn om een goede leefomgeving binnen de gemeente te creëren en, wellicht nog belangrijker, in stand te houden. Alles wat vanuit de ontwikkelvisie gerealiseerd is en wordt heeft daarna onderhoud nodig. Een groot onderdeel van het programma Leefomgeving betreft dan ook onderhoudsbudgetten op het gebied van de producten wegen, gebouwen, groen en diverse andere infrastructurele producten. Hierdoor ontstaan bijvoorbeeld kwalitatief en kwantitatief goed toegankelijke wegen en kunnen we beter voldoen aan onze zorgplicht als wegbeheerder. Ook behouden en versterken we zo mogelijk het unieke landschap en groen in de gemeente. Daarnaast zorgen we voor goed bruikbare gebouwen in de gemeente.

Het reduceren van het achterstallig wegenonderhoud heeft ook in 2012 een hoge prioriteit. In het najaar van 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd met het gefaseerd wegwerken van de (resterende) achterstand en heeft hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld.

Uitvoering geven aan het nieuwe GRP 2010 - 2014

Op 3 februari van dit jaar is er een nieuw Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) door de raad vastgesteld. Gemeenten moeten op grond van de Wet milieubeheer beschikken over een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De gemeenteraad stelt daartoe telkens voor een daarbij te bepalen periode een dergelijk plan vast. In het plan moet worden aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan de van oudsher geldende zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Op 1 januari 2008 zijn als gevolg van de Wet gemeentelijke watertaken daaraan twee nieuwe zorgplichten toegevoegd, namelijk de zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater en een zorgplicht in de aanpak van grondwaterproblemen in stedelijk gebied.

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 richt zich, naast het operationeel beheer, op de invulling van de nieuwe watertaken en het voorkomen van wateroverlast. Om tijdig in te kunnen spelen op de gemeentelijke watertaken is er voor gekozen om het nieuwe GRP nu al zoveel mogelijk verbreed op te zetten zodat de nieuwe zorgplichten tijdig opgepakt kunnen worden. Daarbij heeft het (v)GRP, voor wat betreft de nieuwe watertaken, een onderzoeks karakter. In de komende planperiode wordt onderzocht welke beleidsmaatregelen en acties concreet nodig zijn om de nieuwe zorgplichten in te vullen. Vervolgens worden deze aan de raad voorgelegd. Een ander speerpunt in dit GRP is het voorkomen van wateroverlast en het inspelen op toekomstige klimaatontwikkelingen. Hiervoor is een regenwaterstructuurplan opgesteld waarin een drietal varianten zijn uitgewerkt. De gemeenteraad heeft gekozen voor de wenselijke variant.

De maatregelen van de gewenste variant uit het regenwaterstructuurplan zijn gericht op het voorkomen van schade door wateroverlast van bestaande knelpunten. In het gemeentelijk waterplan is een inventarisatie gemaakt van bestaande knelpunten in de gemeente. De gewenste variant uit het regenwaterstructuurplan is opgebouwd uit de maatregelen van de minimum variant met daar bovenop een aantal aanvullende maatregelen.

Manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2011-2025

De ambitie was om het aantal verkeersslachtoffers in 2010 met ruim een kwart te

verminderen ten opzichte van het gemiddelde van 1997, 1998 en 1999. Voor Achtkarspelen betekende dit een daling van 65 naar 48 verkeersslachtoffers, voor Fryslân een daling van 1295 naar 971. Voor zowel Achtkarspelen als Fryslân zijn deze ambities ruimschoots gerealiseerd. Elk slachtoffer is er echter één te veel. Na een evaluatie van de periode 2004 – 2010 is de conclusie getrokken dat aandacht nodig is voor nieuwe doelgroepen (de bejaarde fietser) en dat ook voor overige doelgroepen nog verdere winst behaald kan worden. Met het manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2010-2025 is een nieuwe ambitie geformuleerd.

Op 8 juni 2011 heeft het college het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2011-2025 getekend waarin gemeenten, Rijkswaterstaat Dienst Noord Nederland en de provincie Fryslân afspreken om samen op te trekken om Fryslân nog verkeersveiliger te maken. Doel is in Fryslân in 2025 de helft minder verkeersslachtoffers dan in 2010 (het gemiddelde van de jaren 2007, 2008 en 2009); in 2025 zijn er dan maximaal 14 verkeersdoden en maximaal 148 ernstige verkeersgewonden. Voor Achtkarspelen betekent dit: 0,67 doden in het verkeer, 9,33 ziekenhuisgewonden en 12,83 overige gewonden per jaar.

Fries Bestuursakkoord Waterketen

Begin 2010 is het FBWK (Fries Bestuursakkoord Waterketen) door alle partijen ondertekend (Vitens, Wetterskip, Provincie, Friese gemeenten). Eén van de doelstellingen in dit akkoord is het bevorderen van samenwerking in de waterketen. Dit richt zich op verschillende thema's binnen de waterketen. In 2011 is hier door verschillende themagroepen een start mee gemaakt. Parallel hieraan start het Wetterskip met optimalisatiestudies binnen zuiveringskringen. Binnen zo'n studie wordt gezocht naar optimalisaties en mogelijke kostenbesparingen binnen een zuiveringskring. Daarnaast wordt ook het thema duurzaamheid hierin meegenomen.

Met andere woorden, er worden op dit moment veel initiatieven in gang gezet om te zoeken naar optimalisaties en kostenbesparingen in de waterketen waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden om de duurzaamheid binnen de keten te bevorderen. De studies zullen uit moeten wijzen waar de kansen liggen en wat de effecten zijn.

NME-Achtkarspelen

NME-Achtkarspelen blijft in 2012 ontwikkelen en kijken waar samenwerking mogelijk is met behoud van de kwaliteit en het maatwerk dat nu aan de doelgroep geleverd wordt. Zo wordt de samenwerking met de Kruidhof geïntensiveerd. Er komen enkele vaste educatieve programma's speciaal voor uitvoering in de Kruidhof. Samen met Tytsjerksteradiel wordt in het voorjaar van 2012 een lesprogramma georganiseerd. Met de Klyster (Dantumadeel, Dongeradeel en Kollumerland ca.) gaat uitwisseling van lesmateriaal plaatsvinden en wordt bekeken of andere vormen van samenwerking mogelijk zijn.

Binnen programma 4 - Leefomgeving - worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Veilige leefomgeving in het verkeer
2. Aantrekkelijke wandel- en fietsroutes creëren en in stand houden
3. Bieden van goede en aantrekkelijke woonmilieus
4. Alle dorpen, waar mogelijk, bereikbaar door openbaar vervoer
5. Behouden en zo mogelijk versterken van het unieke landschap en groen in de gemeente
6. Een schoon leefmilieu creëren en in stand houden
7. Het op een adequate manier ontdoen van afvalwater en het beperken van wateroverlast

Maatschappelijk effect 1

Veilige leefomgeving in het verkeer

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Kwalitatief en kwantitatief goed toegankelijke wegen/fietspaden, afgestemd op de gebruikers	% dat voldoet aan de wettelijke min. norm	Eind 2010: 79,2%	80%	82%	84%	86%
B. Voldoen aan de zorgplicht als wegbeheerder. Alle wegen in de gemeente moeten voldoen aan de wettelijke minimum norm (juridische ondergrens)	Terugbrengen achterstallig wegonderhoud met 10% per jaar	stand eind 2009: €6,3 miljoen = 100%	80%	70%	60%	50%
C. Het terugbrengen van verkeersonveilige kruispunten/wegvakken	Reconstructie van kruispunten / wegvakken met onveilige situaties. Indicaties zijn snelheid, aantal ongevallen, gegronde klachten		1		1	
D. Het terugbrengen van het aantal slachtofferongevallen (doden en ziekenhuisgewonden) in de gemeente naar 50% ten opzichte van 2010 in 2025.	Aantal slachtofferongevallen	Gem. 2007, 2008, 2009: Doden : 1,33 Ziekenhuisgewonden : 18,67 Overige gewonden : 25,67	D: 1,24 Z: 17,43 O:23,96	D: 1,20 Z: 16,80 O:23,10	D: 1,15 Z: 16,18 O:22,25	D: 1,11 Z: 15,56 O:21,39

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A t/m D

- Weginspecties, opstellen meerjarenonderhoudsplanning en uitvoeren van (groot) onderhoud wegen
- Onderhoud bebakening, onderhoud belijning c.a.
- Monitoren verkeersintensiteiten en snelheden op gemeentelijke wegen
- Treffen van maatregelen om de veiligheid te verbeteren

Maatschappelijk effect 2

Aantrekkelijke wandel- en fietsroutes creëren en in stand houden

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Waar mogelijk de aanleg van nieuwe en het verbeteren van bestaande wandel- en fietsroutes bevorderen.	Kilometers vrijliggende fietspaden en voetpaden	Eind 2010: 49,6 km vrijliggende fietspaden en 2,0 km vrijliggende voetpaden	≥2011	≥2012	≥2013	≥2014
B. Verbetering veiligheid en comfort voor fietsverkeer en voetgangers.	% dat voldoet aan de wettelijke min. norm	Eind 2010: 91,4%	92%	93%	94%	95%

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A en B

- Uitvoering geven aan fietspadenplan
- Uitvoeren van (groot) wegonderhoud

Maatschappelijk effect 3

Bieden van goede en aantrekkelijke woonmilieus

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Het afnemen van ingediende en geregistreerde klachten.	% meldingen dat binnen gestelde termijn afgehandeld wordt (service-normen)	2011	≥2011	≥2012	≥2013	≥2014
B. Parkeerdruk in woonwijken verminderen. Hierdoor wordt de afvalinzameling, het mechanisch schoonmaken, en de gladheidsbestrijding doelmatiger uitgevoerd.	Aanleggen van extra parkeer-voorzieningen		30	30	30	30
C. Optimaliseren parkeren in de centra en verbeteren van de routing en verwijzing.	Openbare parkeer-plaatsen in centra	Nog nader uitwerken				
D. Bieden van faciliteiten voor gebruikers van het openbaar vervoer (inclusief faciliteren van de vervoerketen).	Halten aanpassen ivm. toegankelijkheid gehandicapten	2008: 2 stuks				

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A t/m D

- Frequent vegen conform veegplan op basis van beeldregie en frequentie
- Uitvoeren van regulier onderhoud en herinrichting
- Mogelijke knelpunten op het gebied van parkeerproblemen in kaart brengen en uitvoeringsplannen opstellen.
- Optimaliseren onderhoud openbaar groen
- ISV-projecten initiëren (dorpsvernieuwing)
- Gestructureerd overleg met Provincie en vervoerder(s) over openbaar vervoer
- Abri's, fietsenstallingen plaatsen
- Uitvoering geven aan het Haltenplan

Maatschappelijk effect 4

Behouden en zo mogelijk versterken van het unieke landschap en groen in de gemeente

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Aandacht voor monumentale bomen.	% (particuliere) monumentale bomen dat behouden kan worden	Mei 2011 : 427 bomen	97% van 2011	97% van 2012	97% van 2013	97% van 2014
B. Het afnemen van ingediende en geregistreerde klachten.	% meldingen dat binnen de gestelde termijn afgehandeld wordt (service-normen)	2011	≥2011	≥2012	≥2013	≥2014
C. Aandacht voor ecologisch onderhoud.	Oppervlakte ecologisch groen	Nog nader uitwerken				
D. Waar mogelijk aansluiten en meeparticiperen met de ontwikkelingen binnen het Nationaal Landschap De Noordelijke Friese Wouden.	Deelname aan platformbijeenkomsten Nationaal Landschap De Noordelijke Friese Wouden	2008: 4 x / jaar	4 x / jaar	4 x / jaar	4 x / jaar	4 x / jaar

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A t/m D

- Uitvoeren regulier onderhoud en herinrichting
- Onderhoudsinspectie, veiligheidsinspectie, advies en registratie
- Actualisatie van de lijst met monumentale bomen
- Toezicht / handhavingstaken uitvoeren

Maatschappelijk effect 5

Een schoon leefmilieu creëren en in stand houden

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Verbetering woonomgeving dorpen door structurele aanpak zwerfafvalproblematiek.	Deelname basisscholen aan Himmelwike	2010 : 65%	75%	75%	75%	75%
	Doelgroepgerichte acties	2010 : 3 acties	3	3	3	3
B. Optimaliseren inzamelstromen en -systemen.	Scheidingsrespons	Sorteeranalyse huishoudelijk restafval 2007	≥ 2007	≥ 2007	≥ 2007	≥ 2007
C. Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval op meest efficiënte wijze.	Taakstellingen Landelijk Afvalbeheer Plan uitgedrukt in % nuttige toepassing	2010 : 58%	59%	59%	60%	60%

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A t/m C

- Burgers en leerlingen milieubewust maken met behulp van de inzet van het NME. Activiteiten zoals boomfeestdag, himmelwike, themabijeenkomsten, biologiedagen, project voorkoming zwerfvuil, Project zwerfafval – maatschappelijke stage voor voortgezet onderwijs, nieuwsbrieven, ondersteuning lespakketten en -kisten, weidevogeldagen, educatieve rondleidingen en excursies
- Frequent vegen conform veegplan op basis van beeldregie en frequentie.
- Op basis van de uitkomsten van de sorteeranalyses bepalen van streefwaarden voor de indicatoren.

Maatschappelijk effect 6

Het op een adequate manier ontdoen van afvalwater en het beperken van wateroverlast.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Het in goede conditie houden van de riolering en de randvoorzieningen.	Nog nader uit te werken					
B. Afkoppelen van verhard en dakoppervlak conform het nieuwe GRP.	Afgekoppeld verhard- en dakoppervlak / jaar	2011	13000	15000	17000	17000

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doelen A t/m B

- Inspecties uitvoeren, opstellen van meerjarenonderhoudsplanning en uitvoeren van (groot) onderhoud
- Uitvoering geven aan het GRP
- Burgers en leerlingen milieubewust maken met behulp van de inzet van het NME
- Onderzoek (laten) doen naar wateroverlastsituaties
- Uitvoeren baggerwerkzaamheden
- Afkoppelen van hemelwaterafvoer
- Maximale inspanning leveren zodat er geen water in de woningen kan komen

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-13.838	-14.141	-12.885	-12.106	-12.328	-12.629
Baten	5.559	5.490	5.513	5.641	5.785	5.916
Saldo programma 4 voor resultaatbestemming	-8.279	-8.651	-7.372	-6.465	-6.544	-6.713
Lasten (reservemutaties)	-205	-94	-49	-47	-47	-47
Baten (reservemutaties)	1.164	1.279	541	825	783	491
Saldo programma 4 na resultaatbestemming	-7.320	-7.466	-6.880	-5.688	-5.809	-6.269

Programma 5 - Ontwikkeling

Portefeuillehouder : J. Lammers
Programmamanager : M. Brouwer
Programma-adviseur : E. Plantinga
Afdeling : Ruimte en Beheer

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

De belangrijkste doelstellingen van dit programma zijn:

- Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor nieuwe sociaal economische impulsen op het gebied van wonen, werken en recreëren
- Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen
- Groei van de werkgelegenheid
- Ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector

Ruimtelijk economische ontwikkelingen

Westkern-Skûlenboarch

In samenwerking met en onder regie van de provincie Fryslân onderzoeken de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel de mogelijkheden voor een integrale ontwikkeling van het gebied rondom de bedrijventerreinen Skûlenboarch en Kootstertille-Westkern.

De uitkomsten van het MER onderzoek en de bestuurlijke standpunten die tot nu toe zijn ingenomen, wijzen in de richting dat:

- a. de locatie voor een nieuw watergebonden bedrijventerrein langs de noordoever van het Prinses Margriet kanaal wordt geprojecteerd, westelijk van het bestaande bedrijventerrein Kootstertille-Westkern;
- b. een nieuwe ontsluitingsweg voor het bedrijventerrein Skûlenboarch zo dicht mogelijk langs de zuidoever van het Prinses Margriet kanaal zal worden aangelegd en door middel van een rotonde op de provinciale weg N369 wordt aangesloten tegenover de afslag Drogeham;
- c. er in principe wel kansen liggen voor recreatieve ontwikkelingen, waarbij het initiatief voornamelijk uit de markt zal moeten komen;
- d. de aanleg van een natte ecologische verbindingzone (EHS) geen gestalte krijgt als gevolg van de koerswijziging in het rijksbeleid;
- e. de aanpassing van de bruggen door het beschikbaar komen van rijksmiddelen ten behoeve van de planstudie weer een stap dichterbij is gekomen.

Stationsgebied Buitenpost

De stedenbouwkundige ontwikkelingsvisie zoals die in 2008 is vastgesteld door de gemeenteraad is het kader voor de ontwikkelpotenties van het stationsgebied. Ingezet wordt op de realisatie van nieuwe parkeervoorzieningen, een fietsvoetgangerstunnel, de realisatie van een noordelijk stationsplein, een herinrichting van het zuidelijke stationsplein, de ontwikkeling van kantooreenheden en de verbetering van de routing met het centrumgebied van Buitenpost, het nationaal landschap en de regio.

In de tweede helft van 2011 adviseert het college de raad over de aanleg van parkeerplaatsen ten noorden van de spoorlijn en de realisatie van een definitieve voetgangersbrug. Nadat dit is gerealiseerd kan het gebied ten zuiden van de spoorlijn worden opgepakt.

De realisatie van de beoogde totale ontwikkelingen raakt met de ontwikkeling van de definitieve loopbrug niet uit beeld, dit zal in samenwerking met andere (overheid- en markt-) partijen dienen te worden gerealiseerd. Naast gemeentelijke investeringen moeten ook andere financieringsbronnen worden aangeboord. Het project is daarom onder andere geplaatst om de projectenlijst van het Sociaal Economisch Masterplan. Als gemeentelijk cofinancieringsinstrument blijft het Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen (OFA) beschikbaar.

Bestemmingsplan Buitengebied

Na een grondige aanloop hebben de diverse notities en de resultaten van meerdere bijeenkomsten mede als input gediend voor de kadernota voor het buitengebied. Deze staat aan de basis van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied. Begin 2011 is de kadernota vrijgegeven voor een inspraak- en overlegtraject en is gestart met een inventarisatie ten behoeven van het nieuwe bestemmingsplan. De bestemmingsplan-procedure zal (grotendeels) in 2012 worden doorlopen.

Gemeentelijke Woonvisie

De Regionale Woonvisie en de notitie 'Programmering woningbouw gemeente Achtkarspelen' zullen worden betrokken bij het opstellen van de gemeentelijke Woonvisie. Dit zal in nauw overleg met de woningcorporaties gebeuren. Vaststelling wordt in 2012 verwacht. In de Woonvisie zal naast een kwantitatieve analyse van de woningbehoefte nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de woonwensen. Specifieke aandacht zal uitgaan naar (het groeiende aantal) ouderen maar ook naar de starters op de woningmarkt. Ook onderwerpen als leegstand, herstructurering, transformatie en duurzaam wonen maken onderdeel uit van een dergelijke visie.

Bouwgrondexploitatie

Bij de start van 2011 zijn 10 woningbouwexploitaties en 4 bedrijventerreinexploitaties actief. Volgens de visie van de provincie op dorpskernen en contouren wordt het realiseren van uitleggebieden steeds verder beperkt. In het najaar van 2011 wordt een definitief standpunt verwacht en komt het college met een voorstel over de afboeking van lopende complexen, grotendeels ten laste van de reserve weerstandsvermogen. De nadruk ligt voor het grondbedrijf de aanstaande jaren op inbreidingslocaties, waar kwaliteit boven kwantiteit wordt verkozen. Een consequentie hiervan is dat bouwgrond-exploitaties qua financiële output onder druk staan. De winst uit bouwgrondexploitaties ligt in het realiseren van kwaliteit ter bevordering van leefbaarheid van dorpen en beperken van invloeden van demografische krimp.

Verpaupering

De gemeenteraad van Achtkarspelen heeft de zorg om de kwaliteit van de leefomgeving hoog in het vaandel staan. In het najaar van 2011 heeft de raad dan ook besloten om de kaders vast te stellen als het gaat om de aanpak van vervallen en verpauperde panden en terreinen. Dit past binnen de landelijke aandacht voor het tegengaan van verrommeling van het landschap en het inspelen op de gevolgen van bevolkingskrimp. In 2012 zal worden gestart met deze aanpak. Over de voortgang wordt de raad jaarlijks geïnformeerd.

Economische Zaken & Toerisme

Met het Sociaal Economisch Masterplan en het bijbehorende regionaal geformuleerde uitvoeringsprogramma (Agenda Netwerk Noordoost 2011-2030) is een stevige basis gezet voor de toekomst. Hiermee is het mogelijk om de gemeentelijke ontwikkelambitie ook in de komende periode voort te zetten. In 2012 wordt verder gewerkt aan een aantal concrete projecten. Ook zullen er een aantal regionale thema's verder worden uitgewerkt.

Een aantal thema's / projecten waar naar aanleiding van de Agenda Netwerk Noordoost (de komende 5 jaar) aan gewerkt zullen worden, zijn:

- Upgrading De Skieding
- Glasvezelnet Achtkarspelen
- Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch/Westkern
- Ruimtelijk economische ontwikkelingen in "bundelingsgebied" Buitenpost-Kollum
- Ontwikkeling Buitenpost: Stationzone, Kruidhof, centrumplan en Voorstraat
- Bedrijventerreinenconvernant
- Opstellen nota waterrecreatie
- Regiomarketing Noordoost Fryslân

Vergunningverlening, toezicht & handhaving

Regionale Uitvoeringdienst (RUD)/Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing

(FUMO).

Op 30 juni 2011 is een intentieverklaring getekend tussen provincie en Friese gemeenten inzake de ontwikkelingsrichting van de RUD (FUMO). Op basis van een externe analyse is het uitgangspunt de opschaling van tenminste het minimaal verplichte basistakenpakket en de vrijwillige en bestaande in samenwerkingsvormen ondergebrachte taken. Dit in één FUMO met als basis een openbaar lichaam WGR die op 1 januari 2013 in werking is. In 2012 gaan wij nader onderzoeken of er taken en activiteiten zijn die wij naast het genoemde basistakenpakket aan de FUMO overdragen op 1 januari 2013. Dit zal mede afhangen van de definitieve opzet van de FUMO en van de afspraken die wij met onze samenwerkingspartners (Tytsjerksteradiel en/of Kollumerland) kunnen maken over een regionale inbedding van het resterende takenpakket.

Binnen programma 5 - Ontwikkeling - ligt de nadruk op het voeren van een toekomstgericht beleid waarin de effecten van de voorspelde krimp worden opgevangen en waarbij wordt geanticipeerd op de kansen die er zijn.

Hiertoe worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Ruimtelijke ordening. Ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor burger en bedrijf worden in ruimtelijk opzicht optimaal en via zo efficiënt mogelijk georganiseerde procedures gefaciliteerd.
2. Volkshuisvesting. Zorg voor een toereikend, duurzaam, kwalitatief goed en op de behoefte afgestemd woningaanbod.
3. Economie. Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen en daarmee behoud en waar mogelijk groei van de werkgelegenheid.
4. Recreatie. Ontwikkeling van de recreatieve en toeristische sector.
5. Duurzame samenleving. Zorg dragen voor een veilige, leefbare en duurzame samenleving.

Maatschappelijk effect 1 - Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor burger en bedrijf worden in ruimtelijk opzicht optimaal en via zo efficiënt mogelijk georganiseerde procedures gefaciliteerd.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Actuele beleidskaders	Actualisatie bestemmingsplannen		3	2	3	2
	Herziening bestemmingsplan Buitengebied	niet	wel			
B. Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor nieuwe sociaal-economische impulsen op het gebied van wonen, werken en recreëren.	Haalbaarheidsstudie Landelijk wooncluster Kollum - Buitenpost	niet	wel			
	Skulenboarch Westkern - ontsluiting	Niet		wel		
	Skulenboarch Westkern - PIP nat bedrijventerrein	Niet		wel		

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Uiterlijk op 1 juli 2013 moet de gemeente beschikken over een actuele set bestemmingsplannen. Verder mogen plannen niet ouder zijn dan 10 jaar. Actualisering is dan ook een continu proces. Jaarlijks zullen 2 tot 3 plannen moeten worden geactualiseerd.
- Na een uitvoerige voorbereiding is in 2011 een kadernota m.b.t. het buitengebied vastgesteld. De informatie uit de kadernota wordt vertaald in een bestemmingsplan voor het Buitengebied. Eind 2012 zal dit bestemmingsplan worden vastgesteld.

Doel B

- In 2011 wordt de haalbaarheid van het planidee onderzocht. Begin 2012 zullen de gemeenteraden van Kollumerland c.a. en Achtkarspelen besluiten over het vervolg van de woonpilot "Kollum-Buitenpost".
- De beide gemeenten richten zich nu met de nodige voortvarendheid op de planologische procedure en vervolgens de aanleg van een ontsluitingsweg ten behoeve van het bedrijventerrein Skûlenboarch langs de zuidoever van het PM kanaal. Zodra de financiële en technische uitvoerbaarheid voldoende verzekerd is, wordt de genoemde procedure op gang gebracht. Bij een gunstig verloop van deze procedure kan de feitelijke wegaanleg in 2013 plaatsvinden.
- Voor de aanleg van een nieuw "nat" bedrijventerrein ten westen van en in aansluiting op het bedrijventerrein Kootstertille-Westkern wordt een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voorbereid. Voor de realisering hiervan spelen de exploitatiemogelijkheden uiteraard ook een belangrijke rol. Met het oog daarop zijn de insteekhavens, zoals opgenomen in de MER beoordelingsvarianten, uit beeld verdwenen. Nu wordt uitgegaan van bedrijfskavels met kades evenwijdig aan de (noord-)oever van het PM kanaal.

Maatschappelijk effect 2 - Volkshuisvesting

Zorg dragen voor een toereikend, duurzaam, kwalitatief goed en op de behoefte afgestemd woningaanbod.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Actuele beleidskaders	Nieuwe Woonvisie	Geen	wel			
B. Toevoeging aan de woningvoorraad afgestemd op de vraag waarbij duurzaamheid en levensloopgeschiktheid belangrijke factoren zijn.	Toevoeging nieuw jaarlijks minimaal gelijk aan prognose		55	55	55	55
	Nieuwe deelnemers gemeentelijke starterslening	5	5	5	5	5
	Starterswoningen tennisbaanlocatie Surhuisterveen	0	25			
C. Het op peil houden, verfraaien en versterken van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving	Duurzaamheidslening		20	40	60	80
	Aanpak verpaupering	PM	PM	PM	PM	PM

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Vaststelling van een - in overleg met de woningbouwcorporaties interactief op te stellen - nieuwe gemeentelijke Woonvisie. Vertrekpunt voor deze Woonvisie vormen de demografische prognoses, de nieuwe (regionale) woningbouwafspraken en de 'Strategische Woonvisie NOFA-gemeenten'.

Doel B

Zo efficiënt en effectief mogelijk inspelen op de ontwikkelingen op de woningmarkt en dan vooral op die initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelstelling om zorg te dragen voor voldoende betaalbare woningen en woningen geschikt voor senioren en starters.

Ambitie is om de tot 2016 beschikbare woningbouwruimte in concrete plannen en projecten te vertalen in een tempo minimaal gelijk aan de (provinciale) prognose van de woningbehoefte.

Doel C

Voor de bestaande bouw kan de duurzaamheidslening een stimulans betekenen om in de woning te investeren met als gevolg lagere energielasten en daardoor lagere woonlasten. Dit wordt opgepakt in het kader van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid (Duorsum yn de Wâlden). Eind 2011 is gestart met het project 'Helpende Hân' waardoor in 2012 de eerste leningen kunnen worden verstrekt.

In het najaar van 2011 heeft de raad kaders vastgesteld als het gaat om de aanpak van vervallen en verpauperde panden en terreinen. In 2012 zal worden gestart met deze aanpak.

Maatschappelijk effect 3 - Economie

In stand houden en zo mogelijk versterken van de economische structuur van de gemeente Achtkarspelen en daarmee behoud en waar mogelijk groei van de werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Stimuleren (duurzame) werkgelegenheid	Werkgelegenheids-cijfers (aantal banen >15 uur) (provincie Friesland ism KvK)	Mei 2010 7369	gelijk	gelijk	gelijk	gelijk
	Organiseren netwerk-bijeenkomsten	2010 2	4	4	4	4
B. Voldoende (kwalitatieve) ruimte voor bedrijven	Aantal projecten t.b.v. verbeteren bedrijfslocaties	2010 1	1	1	1	1
	Aantal keren structureel overleg m.b.t. bedrijventerreinen	2010 1	2	2	2	2
C. Bevorderen goed ondernemersklimaat	Uitgeven Ondernemers-magazine	2010 4 keer	4	4	4	4
	Deelname beurzen	2010 1 keer	1	1	1	1
	Bedrijfsbezoeken	2010 30	30	30	30	30
	Aantal contacten agrarische organisaties	2010 2	2	2	2	2
	Cijfer tevredenheid van de ondernemers (volgens Ranking verkiezing ondernemersvriendelijke gemeente Noord-Nederland)	2010/2011 6.7			7	

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Hoewel het altijd moeilijk is om direct invloed uit te oefenen op de werkgelegenheidscijfers wordt er getracht door de uitvoering van het sociaal economisch masterplan randvoorwaarden te creëren voor een optimale ontwikkeling van de lokale economie.

Doel A

- Opstellen beleid startende bedrijven volgens Agenda Netwerk Noordoost.
- Ondersteunen verbreding-verdiepingsinitiatieven landbouw. Bijvoorbeeld onderzoek duurzaam beheren landschap en planologisch mogelijk maken van nevenfuncties bij agrarische bedrijven.
- Stimuleren netwerken binnen gemeente/regio (werken binnen netwerken, sociaal economisch masterplan).

- Stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bijvoorbeeld het Koploperstraject en het aanbieden van de Quick-scan voor ondernemers.
- Stimuleren arbeidsparticipatie niet-werkende werkzoekenden (bijvoorbeeld aanbestedingen en projecten als horizonproject).

Doel B

- Uitgeven bedrijventerrein Kootstertille.
- Ontwikkeling / Uitgeven 2e fase Lauwerskwartier Surhuisterveen.
- Stimuleren inbreidingslocaties. Indien locaties te koop komen, bijvoorbeeld verzinkerij Surhuisterveen, een proactieve houding aannemen en herbesteding/herverkaveling proberen uit te lokken.
- Periodiek onderhoud overlegstructuur bedrijventerreinen (parkmanagement).
- Ontwikkeling Skûlenboarch Westkern.
- Ontwikkelen stationsomgeving Buitenpost/centrumvisie Buitenpost.
- Vormgeven bedrijventerreinenbeleid (Agenda Netwerk Noordoost).
- Zoeken naar mogelijkheden verdere verglazing Achtkarspelen/Noordoost Friesland.

Doel C

- Uitvoeren van Agenda Netwerk Noordoost.
- Deelname beurzen.
- Periodiek uitgeven ondernemersmagazine.
- Verder uitrollen regiomarketing.
- Verdere implementatie KCC / verbetering dienstverlening.
- Onderhouden contacten (zowel gemeente als bedrijfsleven) met organisaties als Syntens, NOM etc.
- Initiëren/ondersteunen initiatieven die bijdragen aan innovatie/export bij bedrijven.
- Stimuleren samenwerking onderwijs - arbeidsmarkt; frequent overleg partijen en stimuleren projecten ten behoeve van deze samenwerking als bijvoorbeeld onderwijsproject bouw starterswoningen VDM.
- Verder vorm geven aan regionaal project 'Gouden Driehoek'.
- Houden van reguliere overleggen met agrarische organisaties als Land- en TuinbouwOrganisatie, Vereniging Agrarisch Beheer van Natuur en Landschap en dergelijke.

Maatschappelijk effect 4 - Recreatie

Ontwikkeling van de recreatieve en toeristische sector.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Stimuleren ontwikkelingen recreatieve en toeristische sector	Aantal overnachtingen (I&O, camping, recr.app/woningen, groepsacc. en jachthaven) Toerdata Noord	2009 (in totaal 28.800)	+ 1% t.o.v. 2011	+ 1% t.o.v. 2012	+ 1% t.o.v. 2013	+ 1% t.o.v. 2014
B. Vergroten van het aantal arbeidsplaatsen binnen de toeristische sector	Werkgelegenheids-cijfers (Provincie Fryslân i.s.m. KvK)	2009 (718 full- en parttime banen)	+ 1% t.o.v. 2011	+ 1% t.o.v. 2012	+ 1% t.o.v. 2013	+ 1% t.o.v. 2014
C. Goede dienstverlening/relatiebeheer	Tevredenheids-onderzoek	geen	1			

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

- Opstellen nieuwe nota Recreatie en Toerisme
- Deelname recreatieschap De Marrekrite
- Uitvoering Recreatierondje Achtkarspelen

- Regiomarketing
- Uitvoering herziene fiets/wandel/ruiterpadenplan
- Subsidieverstrekking VVV; opstellen nieuw contract

Doel B

Recreatieve ontwikkeling Skûlenboarch - Westkern

Doel C

In het kader van de evaluatie van de beleidsnotitie recreatie en toerisme zal er een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden.

Maatschappelijk effect 5 - Duurzame samenleving

Zorg dragen voor een veilige, leefbare en duurzame samenleving.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige en adequate klantvriendelijke en rechtvaardige medewerking aan een proces van vergunningverlening	Afhandeling binnen de termijn > 97% (bron: jaarverslag 2010)		> 97%	> 97%	> 97%	> 97%
	Een percentage beroepen worden toegewezen in verhouding van het aantal behandelde gevallen (bron: jaarverslag 2010)		97%	97%	97%	97%
B. Toezicht en de handhaving op kwalitatief hoogwaardig niveau uitvoeren	Door toezicht en handhaving een hoog naleefgedrag bevorderen van > 85% t.o.v. de 1 ^e controle (bron: handhavingsjaarverslag)	60% in 2007	80%	85%	>85%	>85%
C. Optimaal invulling geven aan gemeentelijke beleidsvrijheid, zodat gronden in gemeente voor functioneel gebruik geschikt blijven in overeenstemming met besluit Bodemkwaliteit	Bodem beheersplan					
	Nastreven van generiek bodembeleid	nee	ja			
D. Op gebruik van de ruimte afgestemd, aanvaardbaar geluidsniveau nastreven	Nastreven van generiek geluidbeleid		50%	100%		
E. Door uitvoering van de nota Duorsum yn de Walden bijdragen aan een duurzame leefomgeving.		50% in 2011	75%	100%		

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Programmatisch uitvoering geven aan het leefomgevingsbeleid.

Doel A

Toetsen van de wettelijke normen bij de uitvoering van de taken (o.a. vergunningverlening). Tot stand brengen van producten die in beroepsprocedures in stand blijven.

Doel B

Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Integraal Toezicht en Handhaving 2012 van de gemeenten Kollumerland ca. en Achtkarspelen.

Doel C

Uitvoering geven aan het vastgestelde bodembeleid en kostenefficiënt participeren in bodemonderzoek- en saneringstrajecten.

Doelmatig aanpakken van bodemverontreiniging.

Optimaal participeren bij subsidietrajecten (ISV).

Doel D

Op gebruik van de ruimte afgestemd, aanvaardbaar geluidsniveau nastreven.

Er kan nog geen eigen geluidbeleid ontwikkeld worden. Op Rijksniveau moet daarvoor de wetgeving aangepast worden.

Doel E

De nota Duorsum yn de Wâlden is in 2010 vastgesteld door de raad. De looptijd van de nota is 4 jaar (tot en met 2013). In 2012 staan de volgende projecten op het programma:

- helpende hân
- vervolg Koplopersproject
- Natuur- en MilieuEducatie (zie ook prog. 4)
- communicatie duurzaam ondernemen

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-5.576	-5.176	-4.093	-3.576	-3.301	-3.226
Baten	3.945	3.057	2.762	1.898	2.185	2.267
Saldo programma 5 voor resultaatbestemming	-1.631	-2.120	-1.330	-1.678	-1.116	-959
Lasten (reservemutaties)	-1.407	-889	-599	-18	-500	-680
Baten (reservemutaties)	1.683	1.796	1.764	562	362	978
Saldo programma 5 na resultaatbestemming	-1.355	-1.213	-165	-1.134	-1.255	-661

Programma 6 - Dienstverlening

Portefeuillehouder: P. Adema
Programmamanager: I. van Tebberen en J. Veenstra
Programma-adviseur: W. Kobus en S. Bosma
Afdeling: Bedrijfsvoering/Dienstverlening

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

De kernthema's van programma 6 dienstverlening zijn:

- De vorming van het Klantencontactcentrum (KCC) en voorbereiding op gemeente heeft Antwoord (fase 4 en 5);
- Inrichting en vormgeving van basisregistraties;
- Invulling geven aan het preferente partnerschap met Tytsjerksteradiel en
- Het lean en mean organiseren van ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

KCC

De samenwerking met de gemeente Tytsjerksteradiel heeft onder andere tot doel invulling te geven aan de vorming van één gezamenlijk KCC onder aansturing van één manager uiterlijk in 2015. Om te komen tot een gezamenlijk overheidscontactcentrum in 2015 staan de volgende mijlpalen beschreven:

1. het operationaliseren van een gezamenlijk KCC per 1 januari 2011
2. het verder uniformeren van de werkwijzen van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel en de doorontwikkeling naar een gemeentebreed KCC per 1 januari 2013 (fase 4 van programma Antwoord).
3. een gezamenlijk KCC dat vragen voor de gehele overheid beantwoordt (fase 5 van programma Antwoord), uiterlijk in 2015.

Basisregistraties

Het Nationaal Uitvoeringsplan Dienstverlening en e-overheid (NUP) is de actuele landelijke agenda voor de invoering van het stelsel van basisregistraties en e-overheidsvoorzieningen waaraan alle overheden zich hebben gecommitteerd. Het NUP is een meerjarig programma en voor alle Nederlandse gemeenten "werk in uitvoering". In 2012 (en 2013) zal de nadruk liggen op:

- het beheren van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) die eind 2010 is aangesloten op de landelijke voorziening, de basisregistratie WOZ en de basisregistratie Personen
- het verder uitbouwen van het stelsel van basisregistraties door het koppelen van registraties onderling, zowel intern met behulp van een datadistributiesysteem (DDS) als landelijk door de aansluiting op landelijke voorzieningen
- het bouwen van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)
- het voorbereiden van de organisatie op de beheersfase van de BGT en het optimaliseren van het beheer van GEO-informatie

Bestuur

In het Bestuursprogramma 2010-2014 'Elkenien Dwaande' stelt het gemeentebestuur dat burgerparticipatie een belangrijk onderdeel van de advisering aan het bestuur behoort te zijn. Burgerparticipatie kan de gemeente ondersteunen bij het activeren van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, het verkrijgen van draagvlak, het verhogen van de kwaliteit van beleid, de zelfwerkzaamheid van burgers bevorderen, de sociale cohesie versterken of ideeën en informatie genereren.

In Achtkarspelen blijft het vereenvoudigen en verminderen van de regelgeving speerpunt van beleid. De gemeente houdt zijn eigen financiële huishouding goed in orde. Het bestuur voert een zuinig en degelijk beleid uit.

Bedrijfsvoering

Centrale thema's binnen de bedrijfsvoering zijn arbeidsproductiviteit, flexibiliteit en professionaliteit van dienstverlening. De aanpak is waardengestuurd en

ontwikkelingsgericht. Ook de komende periode zal de organisatie deze ontwikkeling doorzetten en dit wordt gedragen door directie, management en teamleiders. Daarbinnen staan vijf kernwaarden centraal: vertrouwen, initiatief, samenwerken, betrokkenheid en verantwoordelijkheid (VISBV). In 2012 zijn er drie speerpunten binnen de bedrijfsvoering die vanuit bovengenoemde aanpak worden vormgegeven: realiseren van ombuigingen, voorbereiding ambtelijke samenvoeging met Tytsjerksteradiel en de facilitering van ons nieuwe werken.

Binnen programma 6 - Dienstverlening - worden de volgende maatschappelijke effecten en doelstellingen nagestreefd:

1. **maatschappelijk effect KCC:** Het klantencontactcentrum en haar KCC-professionals bieden een onderscheidend en hoger niveau van dienstverlening, ze zijn proactief en voorkomen onnodig burgercontact.
2. **maatschappelijk effect Basisregistraties:** Door ons beheerde basisregistraties worden gebruikt voor de enkelvoudige opslag en het meervoudig gebruik van basisgegevens. Voor het wettelijk verplichte gebruik van basisgegevens verstrekken wij gegevens aan interne en externe afnemers, en gebruiken wij de basisgegevens van andere bronhouders.
3. doelstelling Bestuur
4. doelstelling Bedrijfsvoering

Maatschappelijk effect 1 - KCC

Het klantencontactcentrum en haar KCC-professionals bieden een onderscheidend en hoger niveau van dienstverlening, ze zijn proactief en voorkomen onnodig burgercontact.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Een gemeentebreed KCC per 1 januari 2013 (fase 4 van programma Antwoord©), waar 80% van alle vragen in 1 keer multichannel wordt beantwoord	% klantcontacten in 1 keer afgehandeld	40%	65%	80%	80%	85%
B. Internet wordt meer dominant met PIP als contactpunt gemeente	Toename gebruik digitale kanaal	10%	20%	25%	30%	35%
C. We leveren hoge kwaliteit en service tijdens elk burgercontact gebaseerd op de servicenormen uit ons kwaliteitshandvest. Bij overschrijding van deze normen hanteren we de compensatieregeling in de vorm van excuus en een Irischeque.	Aantal Irischeques	2011: 237	210	190	160	100

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Doorontwikkeling naar een gemeentebreed KCC per 1 januari 2013 (fase 4, Antwoord©)
Een gemeentebreed KCC houdt op hoofdlijn in:

- Alle kanalen (telefoon, balie, post/e-mail, internet) aangesloten
- 80% beantwoording van vragen
- Regie op het klantcontact

Het baliekanaal wordt verder doorontwikkeld. In het KCC worden steeds meer producten klaar-terwijl-u-wacht aangeboden, worden klanten snel en goed geholpen, worden eenduidige antwoorden gegeven en het KCC is goed bereikbaar via meerdere kanalen.

In 2012 vindt de aansluiting van het kanaal post-/e-mail en internet plaats als vierde kanaal in het KCC. Daarbij is er regie op de postafhandeling en op verzoeken die via internet binnenkomen.

Doel B

Internet wordt meer dominant met PIP (persoonlijke internetpagina) als contactpunt van de gemeente. Klanten worden gestimuleerd gebruik te maken van het digitale kanaal, mede door gebruikmaking van de PIP voor het inzien van statusinformatie van aangevraagde producten en diensten en contactmomenten met de gemeente.

Doel C

Het kwaliteitshandvest van de gemeente bestaat uit de gewenste dienstverleningsprestaties van de gemeente. Deze servicenormen zijn niet statisch en worden periodiek gemonitord en aangevuld dan wel aangescherpt. Doelstelling is het verbeteren van de dienstverlening, meer werken op afspraak en daardoor minder vvv-bonnen uit te reiken die als compensatie dienen voor het niet halen van onze normen.

Maatschappelijk effect 2 - Basisregistraties

Door ons beheerde basisregistraties worden gebruikt voor de enkelvoudige opslag en het meervoudig gebruik van basisgegevens. Voor het wettelijk verplichte gebruik van basisgegevens verstrekken wij gegevens aan interne en externe afnemers, en gebruiken wij de basisgegevens van andere bronhouders.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Beheren van de al ingevoerde Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en Personen (GBA)	100% wettelijke verplichtingen NUP		100%	100%	100%	100%
	Aantal terugmeldingen met onjuiste gegevens		<15%	<10%	<5%	<5%
B. Uitbouwen van het stelsel van basisregistraties door het koppelen van registraties onderling, zowel intern met behulp van een datadistributiesysteem (DDS) als landelijk door de aansluiting op landelijke voorzieningen	100% wettelijke verplichtingen NUP		100%	100%	100%	100%
	Aantal terugmeldingen met onjuiste gegevens		<15%	<10%	<5%	<5%
C. Bouwen van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)	100% wettelijke verplichtingen NUP		100%	100%	100%	100%
D. Voorbereiden van de organisatie op de beheersfase van de BGT / optimaliseren beheer GEO-informatie	Integratie beheer GEO-informatie		30%	60%	90%	100%

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Wij beheren de operationele basisregistraties Personen en Adressen en Gebouwen volgens de daarvoor geldende voorschriften van de Rijksoverheid. Daarmee beschikken we over actuele en betrouwbare gegevensverzamelingen die volgens het principe van enkelvoudige opslag en meervoudig gebruik van gegevens een goede dienstverlening aan burgers en bedrijven mogelijk maken. Burgers en bedrijven hoeven als gevolg daarvan niet meer steeds dezelfde gegevens te overleggen aan de overheid.

Doel B

De basisregistraties worden onderling verbonden door het realiseren van koppelingen tussen de componenten van het stelsel. Binnengemeentelijk worden de registraties met elkaar en met BackOffice applicaties verbonden via een DataDistributieSysteem (DDS). Het stelsel dat daardoor ontstaat maakt de wettelijk verplichte afname en gebruik van basisgegevens mogelijk. Landelijk wordt de infrastructuur opgebouwd door alle beheerders aan te laten sluiten op een landelijke databank per basisregistratie, de zogenaamde Landelijke

Voorzieningen. De agenda, planning en fasering worden opgelegd door de rijksoverheid en liggen onder andere vast in het NUP en gerelateerde wetgeving.

Doel C

De voorbereidende activiteiten voor de invoering van de BGT zijn eind 2010 van start gegaan met een quickscan die de kwaliteit en actualiteit beschrijft van de topografische bestanden die worden gebruikt voor de bouw van de nieuwe BGT. In 2011 is er gewerkt aan kennisopbouw en bewustwording bij het management en andere betrokkenen.

Bewustwording en kennisopbouw zijn noodzakelijk omdat de realisatie van de BGT naast een technisch vraagstuk vooral ook een organisatorisch vraagstuk is dat raakt aan werkprocessen, systemen en competenties van betrokken werknemers. Het ambitieniveau is bepaald, het projectplan ontwikkeld en de projectorganisatie is ingesteld.

In 2012 en 2013 wordt op basis van het projectplan door de projectorganisatie gewerkt aan de opbouw van het BGT-bestand. De projectorganisatie zal bestaan uit eigen medewerkers, aangevuld met tijdelijke krachten voor inhoudelijke advisering, projectleiding en uitvoering.

Doel D

Gedurende de opbouwfase van de BGT zal de organisatie gaan werken aan de invoering van een beheersorganisatie die na oplevering van de BGT het resultaat kan overnemen van de projectorganisatie. Daarbij zal ook gekeken worden naar de mogelijkheden die de samenwerking met Tytsjerksteradiel kan bieden.

In lijn met de invoering van de BGT en de organisatorische vraagstukken op dat gebied zal worden gewerkt aan de optimalisatie van het beheer van GEO-informatie. GEO-bestanden (GBKN, beheerkaarten, BAG-pandenkaart) worden nu nog afzonderlijk bijgehouden. Dat zorgt voor veel dubbel werk en afstemmings- en synchronisatie-problematiek. De invoering van de BGT biedt kansen om het beheer van GEO-informatie te professionaliseren en te integreren. Daarmee zijn aanzienlijke besparingen in de bedrijfsvoering te bewerkstelligen en kan de totale kwaliteit van GEO-informatie verbeterd worden.

Doelstelling 3 - Bestuur

Een open en transparante wijze van besturen, gekenmerkt door een grote mate van toegankelijkheid in combinatie met een correcte uitvoering van overheidstaken.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Verhogen van de betrokkenheid bij de leefomgeving, bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers en verbeteren van de kwaliteit van de beleidsvorming en -uitvoering	Aantal adviesnota's b&w, waarbij (beg)inspraak in voorbereiding is gerealiseerd	0	4	8	8	8

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Burgers, belanghebbenden en de verenigingen voor plaatselijk belang worden in een zo vroeg mogelijk stadium bij de planontwikkeling betrokken. In 2011 zijn de eerste stappen gezet voor het invoeren van uniforme werkwijze.

De gemeente zal meer en meer in een vroegtijdig stadium in samenspraak met betrokken of belanghebbende burgers in contact treden om na te gaan op welke wijze aan hun verlangens kan worden tegemoetgekomen, en ook wanneer niet. Interactieve beleidsvorming en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor uitvoering en realisatie van plannen en projecten horen hierbij. Ook komt hierbij in beeld welke taken door de dorpen en/of plaatselijk belangen zelf kunnen worden opgepakt.

Bij burgerparticipatie en interactieve beleidsvorming maken we nadrukkelijk gebruik van de mogelijkheden van social media (Twitter, Facebook, Hyves, etc.). Communicatie over beleid en participatie van externen is herkenbaar ingebed in het proces.

Doelstelling 4 -Bedrijfsvoering

Voor een verdere invulling van een ontwikkelingsgerichte en waardengestuurde organisatie zullen bevoegdheden en verantwoordelijkheden laag in de organisatie komen te liggen. Teamleiders zullen hierbij hiërarchisch meer bevoegdheden krijgen toebedeeld. Hierbij kan beter en sneller worden ingespeeld op ontwikkelingen en de talenten van medewerkers, wat de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komt. Met de invoering van Ons nieuwe werken kan onze extern gerichte organisatie adequater reageren op snelle veranderingen in het verwachtingspatroon van de klanten. Bij een betrokken flexibele organisatie staat de persoonlijke groei van medewerkers voorop.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2012	2013	2014	2015
A. Ombuigingen realiseren op de bedrijfsvoering	Gerealiseerde voordelen		100.000	105.000	110.000	155.000
B Samenwerking met onze preferente partner Tytsjerksteradiel en coherente partner Kollum	Gerealiseerde efficiencyvoordelen	0		50.000	100.000	500.000
	Samenwerkende taakgebieden	0	4	5	5	alle

Wat gaan we daar in 2012 voor doen?

Doel A

Ombuigingen realiseren op de bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten. Allerlei maatregelen doorvoeren die leiden tot verdere versobering en besparing in de bedrijfsvoering, waaronder de individuele beloningsdifferentiatie, reiskostenvergoeding, abonnementen, organisatieopleidingen, regeling verkoop verlof.

Doel B

In 2012 komt de evaluatie van de preferente samenwerking beschikbaar. Voor het uitvoeren van het voornemen om te komen tot één geïntegreerde organisatie wordt vóór 1 maart 2012 een visiedocument en een plan van aanpak opgesteld. Daarin wordt onder andere het volgende opgenomen:

- een beschrijving op hoofdlijnen van de beoogde opzet van de nieuwe gemeenschappelijke organisatie en hoe die kan gaan functioneren;
- de aanpak en wijze waarop tot één gezamenlijke organisatie kan worden gekomen met een tijdpad en de diverse processtappen. Op basis daarvan wordt ook de datum van ingang van de gezamenlijke organisatie definitief bepaald;
- een aantal te selecteren aandachtspunten - betrekking hebbende op specifieke verschillen - die bij het traject tot eenwording van de organisaties relevant zijn, moeten uitdrukkelijk worden benoemd in het visiedocument (en in het te ontwikkelen plan van aanpak). Deze door de gemeenten te selecteren aandachtspunten worden door een onafhankelijke objectieve partij nader onderzocht en naast elkaar gelegd. Dit om te voorkomen dat tijdens het verloop van het samenwerkingstraject onverwachte en onbekende knelpunten naar voren komen, die dan een negatief effect zouden kunnen hebben. Wanneer bepaalde, essentiële verschillen/knelpunten vooraf bekend zijn kunnen ze tijdig ingekaderd en meegenomen worden bij de beslismomenten.

Overige belangrijke bedrijfsvoeringzaken die in 2012 worden uitgevoerd

Personeel en organisatie

De ontwikkeling naar het slimmer werken is ingezet en krijgt vervolg. Dit betekent meer eigen verantwoording en regelruimte voor medewerkers, meer horizontale samenwerking en meer kennis delen met behulp van moderne techniek. Het slimmer werken is nodig om tegemoet te komen aan alle wensen van burgers en raad en de noodzakelijke ombuigingen te realiseren. Daarnaast gaan we waar mogelijk de externe inhuur terugdringen en we streven naar een ziekteverzuim beneden de 4%.

Inkoop en aanbesteding

In 2012 zullen de inkoopopdrachten binnen de gemeente in kaart zijn gebracht zodat deze gegevens gebruikt kunnen worden om een inkoopjaarplan te maken. Dit inkoopjaarplan zal gebruikt worden om inzichtelijk te maken wat er in 2011 aan inkoopactiviteit is geweest en welke activiteiten er voor 2012 nog gepland staan. Deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door de in juni 2011 (in samenwerking met de gemeente Tytsjerksteradiel) aangestelde adviseur inkoop en aanbesteding. Het inkoopjaarplan zal ook worden gebruikt om waar mogelijk inkoop met de gemeente Tytsjerksteradiel (waar een soortgelijk inkoopjaarplan zal zijn) af te stemmen met als doel daar inkoopvoordelen uit te halen.

De adviseur inkoop en aanbesteding zal zich eveneens bezighouden met het professionaleren van de inkoop en aanbesteding door onder meer voorlichting te geven over het gemeentelijke aanbestedingsbeleid aan managementteam, teamleiders en Raad.

Interne controle / Horizontaal toezicht

Met de belastingdienst is de gemeente een convenant aangegaan inzake het horizontaal toezicht. Hierin is vastgelegd dat op een andere manier wordt omgegaan met fiscale aspecten, in het bijzonder de BTW en de loonheffing. In plaats van controles door de belastingdienst achteraf, komt het accent nu te liggen op overleg vooraf en onderling vertrouwen. De processen binnen de gemeente dienen hiervoor als basis. Om tot een verdere uitwerking en implementatie van het horizontaal toezicht binnen de gemeente te komen zullen we fiscale risico's benoemen en maatregelen nemen voor de beheersing ervan. Via een stelsel van interne controle bewaken we de juistheid en volledigheid. Afwijkingen zullen we gebruiken om onze fiscale beheersing op een hoger niveau te krijgen.

ICT

In 2012 zullen we de ICT hard nodig hebben in de ondersteuning van de bedrijfsvoering. Alleen noodzakelijke vervangingen voeren we uit. Centraal staan een optimale facilitering van alle verandertrajecten in de organisatie, de samenwerking met Tytsjerksteradiel en het moderne werken mogelijk maken.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Lasten	-9.345	-10.102	-10.069	-10.035	-10.124	-9.444
Baten	891	667	525	525	525	525
Saldo programma 6 voor resultaatbestemming	-8.454	-9.435	-9.544	-9.510	-9.599	-8.919
Lasten (reservemutaties)	-359	-7	-17	-17	-17	-17
Baten (reservemutaties)	176	262	262	60	58	55
Saldo programma 6 na resultaatbestemming	-8.637	-9.180	-9.298	-9.467	-9.558	-8.880

Algemene dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk behandelt de algemene dekkingsmiddelen. Het is geen beleidsprogramma. Wel hoort het bij het programmaplan, aangezien een belangrijk deel van de inkomsten in de begroting tot de algemene dekkingsmiddelen behoren.

Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Waar rioolheffing een directe relatie heeft met het 'product' riolering, geldt dit niet voor bijvoorbeeld de algemene uitkering en de OZB. Deze middelen zijn dan ook niet te koppelen aan een programma, waardoor zij onder de algemene dekkingsmiddelen vallen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

In onze gemeente zijn er drie soorten belastingen die niet gebonden zijn aan producten. Het gaat dan om de onroerende zaakbelasting, de forensenbelasting en de reclamebelasting.

Lokale lasten	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
OZB	4.057	4.175	4.434	4.567	4.704	4.845
Forensenbelasting	4	4	5	5	5	5
Reclamebelasting	45	45	45	45	45	45

De reclamebelasting belast die bedrijven die een openbare aankondiging (reclame-uiting) hebben die zichtbaar is vanaf de openbare weg. In onze gemeente wordt deze belasting alleen geheven over de ondernemers binnen het daartoe aangewezen gebied van het centrum Surhuisterveen. De belasting wordt vervolgens ingezet als een instrument voor een Ondernemersfonds ten bate van het centrum van Surhuisterveen. Deze uitgaven worden verantwoord in programma 5, Ontwikkeling.

Algemene uitkeringen

De algemene uitkering heeft betrekking op de algemene middelen die de gemeenten ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De hierna genoemde inkomsten zijn gebaseerd op de meicirculaire 2011, inclusief een geschatte korting. De laatste ontwikkelingen en nieuwe decentralisatie-uitkeringen zijn in de berekeningen verwerkt. In 2012 zal de zogenaamde "trap op, trap af-systematiek" weer worden hersteld. Dit betekent dat de gemeentelijke inkomsten weer zullen groeien of krimpen gelijkmatig aan de stijging of daling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven. In de meicirculaire 2011 zijn nog niet de decentralisaties opgenomen die zijn aangekondigd in het Bestuursakkoord. De decentralisaties hebben grote bestuurlijke, financiële en organisatorische gevolgen voor de gemeenten. Het belangrijkste zijn de decentralisaties voor de jeugdzorg, begeleiding AWBZ en werken naar vermogen. Omdat deze consequenties voor het eerst in 2013 aan bod komen, worden deze nader uitgewerkt in de meicirculaire van volgend jaar.

Algemene uitkering	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Rijksbijdrage	26.518	25.963	26.389	25.313	25.444	25.391

Dividend

Doordat wij van een aantal financiële instellingen mede-eigenaar zijn, middels het bezit van aandelen, ontvangen wij hier jaarlijks dividend over. Het betreft hier aandelen in BNG, Eneco en Omrin. Het dividend voor Omrin wordt op het product 'reiniging' verantwoord, omdat dit een rechtstreekse relatie heeft met het product, wat indirect voor een lager tarief voor afvalstoffenheffing zorgt.

Algemene dekkingsmiddelen

Dividend	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Eneco	169	134	134	134	134	134
BNG	218	202	200	200	200	200

Saldo financieringsfunctie/rente eigen reserves

Over het saldo van de reserves wordt bespaarde rente berekend. Zoals in de uitgangspunten van de begroting is bepaald, hanteren wij hiervoor een percentage van 3,5%. Dit bedrag wordt als bate toegerekend aan de exploitatie. Daarnaast is de situatie zo dat het bedrag dat wij werkelijk aan rentelasten aan de bank betalen lager is dan de kapitaallasten die wij berekenen over onze investeringen. Het verschil hiertussen is het saldo van de financieringsfunctie. In de begroting 2012 zijn de volgende bedragen aan saldo financieringsfunctie en rente over de eigen reserves meegenomen:

Financieringsfunctie	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Saldo financieringsfunctie	1.422	1.371	1.333	1.142
Bespaarde rente	787	711	663	647

Overige algemene dekkingsmiddelen

Naast eerder genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog een aantal posten, die als dekkingsmiddelen zijn ingezet. Zo bevat de begroting een post voor structureel onvoorziene uitgaven. Ook staan er eerder ingeboekte reserveringen in die niet onder een product te plaatsen zijn.

Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Totaal budget	-80	35	0	-55

BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programmabegroting totaal

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-74.082	-71.102	-65.761	-63.681	-63.001	-62.134
Baten	70.695	65.223	64.431	62.377	62.508	62.220
Saldo programmabegroting 2012 voor resultaatbestemming	-3.389	-5.882	-1.329	-1.304	-493	86
Lasten (reservemutaties)	-4.532	-2.490	-759	-82	-564	-1.470
Baten (reservemutaties)	7.089	8.377	2.697	1.464	1.220	1.524
Saldo programmabegroting 2012 na resultaatbestemming	-831	7	610	77	161	141

Programma 1

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-11.745	-11.888	-11.562	-11.411	-11.140	-11.031
Baten	1.527	1.251	1.247	1.237	1.259	1.292
Saldo programma 1 voor resultaatbestemming	-10.219	-10.637	-10.315	-10.174	-9.880	-9.739
Lasten (reservemutaties)	-50	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	72	33	47	17	17	0
Saldo programma 1 na resultaatbestemming	-10.196	-10.603	-10.268	-10.157	-9.863	-9.739

Programma 2

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-32.302	-28.292	-25.881	-25.459	-24.980	-24.619
Baten	25.630	21.187	20.900	20.597	20.026	19.577
Saldo programma 2 voor resultaatbestemming	-6.672	-7.106	-4.981	-4.862	-4.953	-5.042
Lasten (reservemutaties)	-434	-1.066	-83	0	0	0
Baten (reservemutaties)	439	1.117	83	0	0	0
Saldo programma 2 na resultaatbestemming	-6.667	-7.054	-4.981	-4.862	-4.953	-5.042

Programma 3

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.150	-1.194	-1.174	-1.142	-1.171	-1.173
Baten	58	14	33	33	33	33
Saldo programma 3 voor resultaatbestemming	-1.093	-1.181	-1.141	-1.109	-1.138	-1.140
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo programma 3 na resultaatbestemming	-1.093	-1.181	-1.141	-1.109	-1.138	-1.140

Programma 4

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-13.838	-14.141	-12.885	-12.106	-12.328	-12.629
Baten	5.559	5.490	5.513	5.641	5.785	5.916
Saldo programma 4 voor resultaatbestemming	-8.279	-8.651	-7.372	-6.465	-6.544	-6.713
Lasten (reservemutaties)	-205	-94	-49	-47	-47	-47
Baten (reservemutaties)	1.164	1.279	541	825	783	491
Saldo programma 4 na resultaatbestemming	-7.320	-7.466	-6.880	-5.688	-5.809	-6.269

Programma 5

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-5.576	-5.176	-4.093	-3.576	-3.301	-3.226
Baten	3.945	3.057	2.762	1.898	2.185	2.267
Saldo programma 5 voor resultaatbestemming	-1.631	-2.120	-1.330	-1.678	-1.116	-959
Lasten (reservemutaties)	-1.407	-889	-599	-18	-500	-680
Baten (reservemutaties)	1.683	1.796	1.764	562	362	978
Saldo programma 5 na resultaatbestemming	-1.355	-1.213	-165	-1.134	-1.255	-661

Programma 6

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-9.345	-10.102	-10.069	-10.035	-10.124	-9.444
Baten	891	667	525	525	525	525
Saldo programma 6 voor resultaatbestemming	-8.454	-9.435	-9.544	-9.510	-9.599	-8.919
Lasten (reservemutaties)	-359	-7	-17	-17	-17	-17
Baten (reservemutaties)	176	262	262	60	58	55
Saldo programma 6 na resultaatbestemming	-8.637	-9.180	-9.298	-9.467	-9.558	-8.880

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lasten	-126	-309	-97	48	43	-12
Baten	33.085	33.557	33.451	32.446	32.695	32.610
Saldo dekkingmiddelen voor resultaatbestemming	32.959	33.248	33.354	32.494	32.737	32.598
Lasten (reservemutaties)	-2.077	-434	-11	0	0	-726
Baten (reservemutaties)	3.555	3.890	0	0	0	0
Saldo dekkingmiddelen na resultaatbestemming	34.437	36.704	33.343	32.494	32.737	31.872

PARAGRAFEN

Paragraaf A - Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie en voorstellen over de gemeentelijke belastingen en heffingen en de belastingdruk voor de inwoners van de gemeente. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid en vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten van de gemeente. De lokale heffingen worden hiermee ondergebracht in een afzonderlijke paragraaf van de programmabegroting.

Lokale lastenontwikkeling

Eén van de belangrijkste doelstellingen voor deze raadsperiode is om een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten te realiseren. Dit houdt in dat gemeentelijke heffingen, rechten en leges in principe kostendekkend zijn. De verhoging van de lokale lasten blijft zo dicht mogelijk bij de inflatiecorrectie. De lokale lasten worden gedefinieerd als de optelsom van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting. In het tarievenboek worden deze nader uitgewerkt.

Voor 2012 is een stijging van de lokale lasten voorzien van 2,25%. Dit is gelijk aan de inflatiecorrectie voor 2012. De stijging komt neer op € 16,00 per meerpersoonshuishouden. Dit wordt mogelijk gemaakt door de daling van het tarief afvalstoffenheffing. De rioolheffing blijft op peil. Dit tarief wordt aangepast met de inflatiecorrectie. De stijging van de OZB is bepaald op 5,4%.

(Bouw)leges.

Los van de ontwikkeling van de lokale lasten is er de ontwikkeling van de leges. Voorgenomen wordt om de opbrengst van de bouwleges en de leges vergunningen te verhogen door de tarieven voor 2012 te verhogen met 5%. Ook voor 2013 wordt voorgesteld om deze tarieven met 5% te verhogen.

Daarnaast wordt in verband met de economische crisis en de lagere vergunningsplicht voor 2012 rekening gehouden met lagere legesinkomsten. Hiermee komen de legesinkomsten voor dat jaar op een reëel peil van € 425.000. Voor de jaren daarna is het de vraag of de legesinkomsten op het oorspronkelijke niveau van ruim € 5 ton komen. 2012 zal gebruikt worden om een plan te maken hoe de vergunning- en handhavingdiscipline georganiseerd moet worden voor de verdere jaren. Dit mede in het licht van de FUMO-vorming en samenwerkingsverbanden met buurgemeenten. Daarbij zal zowel de inkomsten- als de kostenkant integraal worden meegenomen om tot een nieuw inzicht te komen voor de meerjarenbegroting op dit onderdeel.

Transparantie tarieven

Vanuit meerdere invalshoeken is het noodzakelijk om de tarieven transparanter te maken, te weten:

1. Primair staat dat de gemeenteraad de keuzes moet kunnen maken over de toerekenbaarheid van kosten naar tarieven. Hiertoe zal de activiteit leidend zijn in de te presenteren opstelling van kosten. In deze opstelling zal de vraag centraal staan of de gemeente deze kosten heeft gemaakt omdat de dienst is gevraagd en verleend. Het is aan de raad om de mate te bepalen waarin deze kosten worden toegerekend naar een tarief dat de burger in rekening wordt gebracht.
2. De VNG vraagt in toenemende mate om modellering van tarieven. Dit komt de onderlinge vergelijkbaarheid van tarieven ten goede. Op hoofdcategorie wordt deze zelfs voorgeschreven. Momenteel zijn er modellen voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de WABO. Elk heeft zijn eigen 7-stappenplan om tot de beoogde transparantie van tarieven te komen.
3. Uit de jurisprudentie rondom heffingstarifiering wordt steeds duidelijker dat de gemeente zorg heeft te dragen voor een goede kostenonderbouwing van producten. Wanneer dat zo is en de rechter denkt daar anders over dan wordt het tarief

proportioneel aangepast. Is er geen onderbouwing van het tarief dan wordt de gehele verordening onverbindend verklaard.

Met de begroting 2011 is voor het eerst het tarievenboek aan de orde gesteld. Dit tarievenboek geeft een onderbouwde specificatie van de tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing en vormt een basis voor meerdere producten. Hierbij kan worden gedacht aan leges WABO en tarieven voor sporthal gebruik. In 2012 wordt op de ingezette weg voortgegaan.

De burger centraal

In 2011 hebben we de burger weten te faciliteren met een snellere afhandeling van een bezwaarschriftenprocedure en met een automatische toets van de aanvragen van kwijtschelding. Deze toets werpt zijn vruchten in de praktijk inmiddels af. Steeds meer mensen ervaren het gemak van de geautomatiseerde toets. Daarnaast merken we dat duidelijkheid en regelmaat in een actuele dwanginvordering leidt tot een beter betaalgedrag bij de burger. Voor 2012 willen we de facilitering naar de burger uitbreiden met de digitale nota. Dit houdt in dat de burger ook via internetbankieren de belastingnota kan voldoen. Na 2012 zullen de mogelijkheden worden beoordeeld om de burger nog meer van dienst te zijn door een aantal producten op te nemen in het KCC.

Geraamde inkomsten belastingen en heffingen 2012 ten opzichte van 2011

	2012	2011
- OZB	4.434.095	4.175.145
- Afvalstoffenheffing	2.797.601	2.797.643
- Reinigingsheffingen	150.000	150.000
- Rioolheffingen	2.165.417	2.102.110
- Forensenbelasting	4.500	4.060
- Haven- en opslagelden	15.000	10.000
- Marktgeden	6.831	7.348
- Bouwleges	425.000	400.000
- Leges overige vergunningen	10.500	10.500
- Leges partiële herz. bestemmingsplannen	13.515	13.216
- Leges kapvergunningen	2.803	2.741
- Leges burgerzaken	412.000	398.500
Totaal	10.437.262	10.071.263

Lokale lastendruk

Lokale lasten 2011: € 692

Lokale lasten 2012: € 707

In 2011 is op basis van monitoring van het instituut Coelo, de lokale lastendruk van de gemeente Achtkarspelen ten opzichte van andere gemeenten in beeld gebracht. Hoewel de gemeente met plaats 249 nog wel in het rechterrijtje staat van de rangorde van de lokale lasten, kenmerkt de ontwikkeling in de afgelopen vier jaar zich wel door een evenwicht met een lichte tred naar voren. Met het voorstel voor 2012 mag worden verwacht dat de positie van de gemeente gehandhaafd blijft.

Kwijtscheldingsbeleid

In onze gemeente komen alle inwoners met een inkomen lager dan of gelijk aan het bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding van de OZB, de reinigingsheffingen en de rioolheffingen in aanmerking. Voor de overige heffingen kan geen kwijtschelding worden verleend. Het indienen van een aanvraag om kwijtschelding is pas mogelijk wanneer de aanslag is ontvangen. Voor 2012 wordt rekening gehouden met een kwijtschelding van in totaal € 244.426.

Paragraaf B - Weerstandsvermogen

Inleiding

Een begroting blijft een raming waarin onzekerheid verborgen zit. Toekomstige gebeurtenissen worden zo reëel mogelijk geschat, maar het zal nooit gelijk zijn aan de realiteit. Ieder jaar gebeuren er onvoorziene zaken waar geen rekening mee is gehouden in onze begroting.

Om te voorkomen dat deze zaken een gat in de begroting schieten en mogelijk zelfs de gemeente in financieel zwaar weer laten komen, zetten we een deel van ons vermogen opzij als buffer. Wanneer bepaalde risico's zich dan voordoen, gebruiken we dit zogenaamde weerstandsvermogen en blijft onze begroting buiten schot.

De vraag is dan hoe hoog dit weerstandsvermogen moet zijn. Aan de ene kant is een te laag weerstandsvermogen niet gewenst, omdat dan de begroting alsnog negatief beïnvloed kan worden wanneer bepaalde risico's zich voordoen. Maar aan de andere kant kan elke euro die in het weerstandsvermogen zit niet gebruikt worden voor het uitvoeren van beleid. Het is dan ook zaak om hier zo reëel mogelijk een inschatting te maken van de risico's die we lopen.

Hiervoor voeren we een risicoanalyse uit. Voor het bepalen van de hoogte van het weerstandsvermogen kijken we vooral naar incidentele risico's, die grote gevolgen hebben wanneer ze zich voordoen. Als richtlijn hanteren we een financieel gevolg van minimaal € 50.000. Verder nemen we in het weerstandsvermogen alleen ruimte op voor risico's die kunnen ontstaan door externe factoren. Risico's die de gemeente zelf in de hand heeft, kunnen worden beheerst door de prioritering van beleidsterreinen binnen de programma's aan te passen.

Per risico bekijken we vervolgens wat het financieel gevolg is wanneer het risico zich voordoet en wat de kans is dat het risico zich voordoet. Deze twee eenheden vermenigvuldigen we. Al deze uitkomsten tellen we bij elkaar op. Vervolgens kijken we naar de hoogte van het weerstandsvermogen om te bepalen of deze hoog genoeg is om als buffer te kunnen functioneren. Hierbij gaan we ervan uit dat de hoogte van het aanwezige weerstandsvermogen minimaal even hoog moet zijn als het benodigde weerstandsvermogen.

Risico's

In deze paragraaf noemen we alleen die risico's waarvoor weerstandsvermogen moet worden aangehouden. De gedane risicoanalyse heeft veel risico's aan het licht gebracht, maar velen daarvan worden al afgedekt via verzekeringen, interne beheersmaatregelen, reserves of voorzieningen of de reguliere planning & control-cyclus. Onderstaande risico's zijn gerangschikt op basis van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen.

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
<p>De hoogte van het weerstandsvermogen werd vorig jaar vooral bepaald door de mogelijke afwaardering van bouwgrondexploitaties, die we zouden moeten doen omdat de provincie beperkt contingenten beschikbaar stelt. In 2011 hebben we hier duidelijkheid over gekregen en weten we dat we ruim € 1,3 miljoen aan verlies moeten nemen vanuit de reserve weerstandsvermogen.</p> <p>Wat verder speelt op het gebied van de bouwgrondexploitatie is de aanzienlijk teruggelopen vraag van de markt. Hierdoor loopt de looptijd van complexen, en daarmee de rentelast over het al geïnvesteerde kapitaal, verder op. Om de invloed hiervan in de toekomst af te kunnen dekken reserveren we middelen in het weerstandsvermogen. Dit kan ingezet worden om de extra kapitaallasten te dekken die ontstaan doordat complexen</p>			

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
later verkocht worden. Het gaat hier om € 700.000 voor de komende vijf jaar. Na 5 jaar is de structurele afhankelijkheid van de Algemene Dienst van de winstuitnames uit het grondbedrijf, door middel van de al functionerende egaliseringsreserve tot een minimum afgebouwd.			
Kapitaallasten bouwgrondexploitaties	90%	700	630
Door de economische crisis wordt er een groter beroep gedaan op de producten die wij leveren ter uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Het bedrag dat wij ontvangen van het Rijk is mogelijk niet toereikend om de extra vraag te dekken. Als beheersmaatregel voor dit risico is er een reserve Wmo in het leven geroepen die dit risico op kan vangen. Echter, wanneer deze reserve de extra uitgaven niet meer op kan vangen, worden de algemene middelen aangesproken. Dit kan leiden tot een financiële tegenvaller. Om deze op te kunnen vangen, lijkt het ons raadzaam om in het weerstandsvermogen middelen te reserveren.			
Wmo	80%	625	500
In de paragraaf verbonden partijen staan de organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Doordat deze organisaties wat verder van de gemeente af staan en de bestuurlijke invloed kleiner is dan bij onze eigen organisatie lopen we hier risico. Een goed voorbeeld is Caparis, die elders in deze paragraaf afzonderlijk wordt genoemd. Maar ook bij andere partijen kunnen dergelijke financiële risico's ontstaan die grote gevolgen kunnen hebben. Vandaar ook dat in de paragraaf verbonden partijen de financiële risico's genoemd zijn die we lopen bij de betrokken partij. Naast verbonden partijen zijn er ook organisaties waarin we geen bestuurlijk belang hebben, maar die wel afhankelijk van ons zijn. Het gaat dan om gesubsidieerde instellingen, zoals de muziekschool, Timpaan en bibliotheekwerk. In de afgelopen jaren, waarin de gemeente heeft moeten bezuinigen, zijn ook deze instellingen geconfronteerd met lagere inkomsten, soms zelfs met 100%. Vooral in dit laatste geval lopen we het risico dat claims van de betrokken instellingen kunnen leiden tot financiële nadelen voor onze gemeente.			
Gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen	25%	2.000	500
Het Rijk heeft aangegeven dat we minder geld zullen gaan ontvangen voor de sociale werkvoorziening. Dit heeft direct geen gevolgen voor ons, aangezien wij de ontvangen bijdragen doorsluizen aan Caparis en Trion, de organisaties die deze taak voor ons uitvoeren. Wel zijn er sterke signalen dat deze organisaties de bezuiniging niet op kunnen vangen. Dit zou dan leiden tot exploitatietekorten en hier draaien de deelnemende gemeenten voor op. Wanneer dit risico zich voordoet, is dit een structureel probleem. Normaliter zouden we hiervoor dan ook geen geld reserveren in het weerstandsvermogen, maar gezien de grote bedragen waar het om gaat, lijkt het voor onze financiële situatie gezond om dit alsnog te doen. We benadrukken dat we alleen voor het eerste jaar geld reserveren in het weerstandsvermogen. Wanneer het een structureel probleem is, zal er voor de jaren daarna een structurele oplossing gevonden moeten worden via de reguliere planning & control-cyclus.			
Sociale werkvoorziening	90%	550	495
De komende jaren ontvangen wij een lagere bijdrage van het Rijk voor het participatiebudget. Dit ondervangen wij door ook ons uitgavenpatroon hier zoveel mogelijk op aan te passen. Desondanks lopen we, vooral door de aanhoudende economische crisis, het risico dat we meer kwijt zullen zijn aan re-integratietaken dan we vooraf hebben geschat. Om dit te dekken, hebben we nog de zogenaamde meeneemregeling van het Participatiebudget en de egaliseringsreserve werkdeel achter de hand. Toch lopen we het risico dat dit de kosten van de extra vraag naar re-integratietaken niet in zijn geheel op kan vangen. Aangezien het hier om grote bedragen gaat, stellen we voor om in het			

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
weerstandsvermogen middelen te reserveren. Wanneer dit risico zich voordoet en een structureel karakter blijkt te hebben, kunnen we hiermee het eerste jaar de gevolgen opvangen. Daarmee gunnen we ons zelf tijd om een structurele oplossing te vinden.			
Re-integratie	75%	400	300
In de programmabegroting van 2010 is besloten om het eind 2012 aflopende contract met de exploitant van het zwembad De Kûpe niet te verlengen. Deze keuze was mede gebaseerd op het feit dat er vanaf 2014 forse bedragen nodig zijn voor ingrijpend onderhoud. Echter, de raad stelt alleen de begroting van volgend jaar vast en kan daardoor dit inzicht nog herzien. Wanneer het zwembad toch open blijft, of later sluit dan gepland, leidt dit tot extra onvoorziene uitgaven, met grote financiële gevolgen.			
Zwembad	25%	1.000	250
Doordat gemeenten niet failliet kunnen gaan, kunnen zij goedkoper lenen bij de banken dan private ondernemingen. Omdat wij het toch belangrijk vinden dat bepaalde partijen, zoals woningbouwcorporaties en sportverenigingen, hiervan meeprofiteren, hebben wij een aantal leningen aangetrokken en deze direct doorgeleend aan de betreffende partij. Later hebben we een andere constructie gehanteerd, waarbij we niet leningen doorlenen, maar waarbij we direct garant staan. Gevolg is wel dat wij hierdoor het risico lopen dat wanneer de derde partij failliet gaat, de gemeente de betalingsverplichting op zich moet nemen. Daarnaast hebben we, via het treasurystatuut, het risico al ingedamd. Garanties worden alleen verstrekt wanneer zij niet bij derden kunnen worden ondergebracht. Zo hebben we met WoonFriesland en Woonzorg Nederland een achtervangovereenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Hierbij staat het WSW als eerste garant en mocht het vermogen van het WSW niet voldoende zijn, pas dan wordt de gemeente aangesproken. Het risico bij de laatste vorm van leningen is vrijwel nihil. Bij de leningen waar wij direct garant voor staan, is het risico groter. Het risico achten we niet groot, maar de financiële gevolgen zijn wel fors. Alleen aan woningbouwcorporaties hebben we op 1 januari 2011 al ruim € 43 miljoen aan leningen waar we direct of indirect garant voor staan. We proberen dit risico zoveel mogelijk aan de voorkant te beheersen door vooraf zekerheden te eisen, zoals het recht van hypotheek. Ook kijken we niet alleen voorafgaand aan de garantstelling naar de financiële positie van de betrokken partijen, maar ook monitoren we deze tijdens de looptijd van de lening. Mocht dit niet voldoende zijn en raakt een betrokken partij alsnog failliet, dan zullen wij aan onze verplichtingen worden gehouden. Om dit kleine risico af te dekken, lijkt het ons raadzaam om middelen in het weerstandsvermogen aan te houden. Wanneer dit risico zich voordoet, kunnen we hiermee het eerste jaar de gevolgen afdekken. De structurele gevolgen zullen vervolgens via de eerstvolgende kadernota of bestuursrapportage worden meegenomen.			
Gegarandeerde geldleningen	1%	25.000	250
In april 2011 heeft de VNG een bestuursakkoord gesloten met het Rijk. In dit bestuursakkoord staan een aantal zaken, die negatieve gevolgen kunnen hebben voor onze gemeente. Vooral de besparing die het Rijk door wil voeren op de decentralisatie van taken blijkt fors te zijn. Dit leidt ertoe dat we wel een aantal nieuwe taken krijgen, maar dat we vermoedelijk minder middelen erbij krijgen dan dat er nu aan de taken wordt uitgegeven. Hierdoor kan er een structureel tekort in onze begroting ontstaan. Dit risico dekken we af door de bestaande besparing die we vorig jaar hebben ingeboekt op de algemene uitkering in de begroting te laten staan. Mogelijke tekorten kunnen we daarmee grotendeels opvangen. Pas wanneer de definitieve bedragen bekend zijn, weten we of dit voldoende is afgedekt. Een ander risico uit het bestuursakkoord is dat het Rijk, na de takendecentralisatie, de verdeling van geldstromen gaat aanpassen. Dit zal voor sommige gemeenten een positief effect hebben en voor andere gemeenten een negatief effect. In het bestuursakkoord staat dat dit herverdelingseffect in negatieve zin maximaal € 15 per inwoner bedraagt. Ondanks dat het bestuursakkoord door de leden van de VNG is afgewezen, lijkt het ons toch raadzaam om dit in de risicoanalyse mee te nemen. Dit herverdeeleffect was niet de			

Omschrijving risico's	Kans van optreden	Financieel gevolg (x € 1.000)	Benodigd weerstandsvermogen (x € 1.000)
reden van de afwijzing van het bestuursakkoord en we verwachten dat deze herverdeling alsnog plaats zal vinden. Ook hier geldt dat dit tot een structureel nadelig financieel gevolg kan leiden. Mocht dat het geval zijn, dan zal er via de reguliere planning & control-cyclus een oplossing gevonden worden.			
Herverdelingseffecten bestuursakkoord	50%	420	210
Voor de gevolgen van brand zijn wij uiteraard verzekerd. Mocht het gemeentehuis, een sporthal of een schoolgebouw in vlammen opgaan, dan krijgen wij de kosten hiervan vergoed. Echter, de kosten om de activiteiten voort te zetten die in het gebouw plaatsvonden, zoals tijdelijke huisvesting, verhuizingkosten, etc., krijgen wij niet vergoed. Wanneer een dergelijke ramp zich voordoet, zou dit daarmee alsnog een gat in de begroting schieten. Hierom reserveren we ruimte in ons weerstandsvermogen.			
Brand accommodaties	7%	2.000	140
Door invoering van de WABO zijn een aantal bouwplannen niet meer vergunningsplichtig. Dit gaat leiden tot verlaagde inkomsten aan leges. Dit risico zullen we via de reguliere planning & control-cyclus beheersen. Daarnaast wordt per 1 januari 2013 de regionale uitvoeringsdienst gevormd. De vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken op het gebied van milieu zullen dan door deze gemeenschappelijke regeling uitgevoerd worden. Een aantal van deze taken voeren wij als gemeente nu zelf uit. Overheveling naar de regionale uitvoeringsdienst brengt het risico van frictiekosten met zich mee, bijvoorbeeld door het versneld afschrijven op al gedane investeringen op het gebied van automatisering.			
Frictiekosten samenvoeging RUD	50%	100	50
De toezichthouder verzoekt ons om aan te geven hoe wij omgaan met een mogelijke bevolkingsdaling. De gevolgen voor onze gemeente zullen zich voornamelijk afspelen aan de ontwikkelingszijde. Hierbij moet u denken aan een lagere activiteit in de bouwgrondexploitatie, lagere legesinkomsten en minder activiteit in de woningbouw. Het eerste gevolg hebben we afgedekt middels het weerstandsvermogen, het tweede via de reguliere planning & control-cyclus. Het laatste gevolg achten we voorlopig klein, aangezien de lager wordende gezinsomvang er de komende jaren nog steeds voor zorgt dat er meer woningen nodig zijn. Andere mogelijke gevolgen die ontstaan door een bevolkingsdaling zijn (in mindere mate) lagere inkomsten aan algemene uitkering en minder OZB. Onderzoek wijst uit dat wij in onze gemeente de komende jaren geen verlies van inkomsten aan OZB hoeven te verwachten. Al met al achten we het financiële gevolg wanneer het aantal inwoners zou dalen zo klein dat we voorlopig geen ruimte reserveren in ons weerstandsvermogen.			
Bevolkingsdaling	-	-	-
Een risicoanalyse blijft een verwachting van datgene wat we denken dat gaat gebeuren op basis van de huidige beschikbare informatie. De kans is dan ook reëel dat er in 2012 bepaalde gebeurtenissen zich voordoen die wij vooraf niet hebben kunnen schatten. We stellen voor om deze onvoorziene risico's ten laste te brengen van het weerstandsvermogen. Het betreft hier dan risico's die beperkt door de gemeente beïnvloedbaar zijn en waarvan het financiële gevolg minimaal groter is dan € 50.000.			
Overige onvoorziene risico's	50%	2.000	1.000

Vanuit bovenstaand overzicht kunnen we opmaken dat wanneer alle risico's zich voordoen we minimaal een bedrag van € 34,8 miljoen aan weerstandsvermogen zouden moeten hebben. Echter, de kans is nihil dat alle risico's zich in hetzelfde jaar voor zullen doen. Daarom geven we de kans aan dat een bepaald risico zich voordoet en vermenigvuldigen we de kans met het uiteindelijke financiële gevolg. Zo komen we uit op een totaal benodigd weerstandsvermogen van € 4.325.000.

Weerstandsvermogen

Vervolgens gaan we kijken hoe hoog het beschikbare weerstandsvermogen is. Wij verdelen het weerstandsvermogen in incidentele en structurele weerstandsvermogen. Incidenteel vermogen zetten we in bij eenmalige tegenvallers. Het gaat hier vooral om de algemene reserve. Naast de algemene reserve hanteren wij ook de reserve weerstandsvermogen. Deze reserve is in het leven geroepen om financiële tegenvallers die voortvloeien uit de risico's die genoemd zijn in de paragraaf weerstandsvermogen op te kunnen vangen.

Daarnaast kunnen we incidentele tegenvallers opvangen met het saldo van de meerjarenraming. Het laagste saldo van de komende vier jaar is de structurele ruimte die we bezitten. Alle bedragen die daarboven zitten, worden tot het incidentele weerstandsvermogen gerekend.

Het structurele weerstandsvermogen gebruiken we om meerjarige tegenvallers te dekken. Zoals hierboven beschreven bestaat dit uit het laagste saldo van de meerjarenraming. Daarnaast hebben we nog een post 'structureel onvoorzien' in de begroting die ook ingezet kan worden voor dit soort gevallen. Deze is echter niet zo groot van omvang. We zullen dan ook, mocht een risico zich voordoen en een structureel karakter hebben, de gevolgen eerst eenmalig opvangen via het incidentele weerstandsvermogen. Vervolgens zullen we via de kadernota of de bestuursrapportages een structurele oplossing zoeken. In tabelvorm ziet dit er als volgt uit:

Incidenteel weerstandsvermogen	(x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Algemene reserve	600	600	600	600
Reserve weerstandsvermogen*	6.800	6.800	6.800	6.800
Saldo van de begroting	532	0	84	62
Totaal incidenteel weerstandsvermogen	7.932	7.400	7.484	7.462

* bij de stand van de reserve is rekening gehouden met € 1,3 miljoen aan afboeking van gedane investeringen in bouwgrondexploitaties die gesloten moet worden door beperkte aanwezigheid van contingenten

Structureel weerstandsvermogen	(x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Onvoorzien structureel	30	60	90	120
Saldo van de meerjarenraming	78	78	78	78
Totaal structureel weerstandsvermogen	108	138	168	198

Om de hoogte van het weerstandsvermogen op waarde te schatten, delen we het beschikbare weerstandsvermogen voor 2012 door het totaal verwachte benodigde bedrag aan weerstandsvermogen. Wanneer de uitkomst van deze som meer dan 1,0 bedraagt, is het weerstandsvermogen vermoedelijk voldoende om de gevolgen van risico's op te kunnen vangen.

In dit geval geldt dat de ratio ligt op 1,9 in 2012. Dit ligt ruim hoger dan de norm van 1,0 die wij als norm hanteren. Wat verder opvalt, is dat de reserve weerstandsvermogen hoger is dan dat benodigd is volgens bovenstaande risicoanalyse. In de nota reserves en voorzieningen stellen we dan ook voor om de reserve weerstandsvermogen te verlagen met € 2.000.000. Het vrijvallende deel wordt deels ingezet voor versneld afschrijven op investeringen met maatschappelijk nut. Het restant wordt toegevoegd aan de algemene reserve en de reserve inkomensvoorziening. Hiermee kunnen deze middelen worden ingezet voor het ontwikkelen en realiseren van beleid en het opvangen van negatieve financiële gevolgen bij de inkomensvoorziening. Het gevolg voor de ratio van het weerstandsvermogen is dat deze daalt, maar nog steeds in alle jaren boven de 1,0 blijft. Zo bedraagt de ratio 1,4 in 2012 en 1,3 in de jaren daarna.

Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen

Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze onderhoudskosten zijn terug te vinden in meerdere programma's. Om een volledig beeld van alle onderhoudskosten aan kapitaalgoederen te verkrijgen is in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen een dwarsdoorsnede van de gehele begroting gemaakt. Hiermee ontstaat een helder en compleet beeld, wat van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De kapitaalgoederen zijn opgesplitst in wegen (waaronder ook bruggen), riolering, water, groen, speelruimte en gebouwen.

De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionaliteits-eisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent ook dat zij, wanneer hierin iets gebeurt, moet kunnen aantonen dat zij alles heeft gedaan wat in haar vermogen lag om het gevaar te voorkomen. Dit geldt voor alle aspecten van de openbare ruimte en speelt vooral wanneer het vermoeden bestaat dat de gemeente in haar onderhoudstaak is tekort geschoten.

Het beleidskader

Wegen

De gemeente Achtkarspelen beschikt over een wegbeheersysteem. Beheerpakketten geven ons inzicht in de soort, de hoeveelheid en de kwaliteit van het wegennet zoals de onderhoudsbehoefte op korte en lange termijn en integrale managementinformatie die nodig zijn voor besluitvorming. Het beleid van de gemeente Achtkarspelen is er op gericht om in ieder geval te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen die zijn vastgesteld door het CROW. De gemeenteraad heeft op 28 januari 1993 besloten het RAWEB-systeem (rationeel wegbeheer), met inbegrip van de daarbij ontwikkelde politiek-bestuurlijke wegingsfactoren, te aanvaarden als grondslag voor het uit te voeren wegenbeheer en onderhoud. Dit houdt in dat de onderhoudstoestand, en daaraan eventueel gekoppeld een onderhoudsmaatregel, bepaald wordt aan de hand van de C.R.O.W. richtlijnen. Dit wil dus zeggen dat het minimaal noodzakelijke onderhoudsniveau gehanteerd wordt. Op 25 november 2010 heeft de gemeenteraad zich opnieuw uitgesproken over het gewenste kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen. Opnieuw is gekozen om voor alle wegen binnen de gemeente het kwaliteitsniveau basis aan te houden. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn middels het genoemde raadsbesluit beschikbaar gesteld. Hierbij is sprake van een jaarlijks structureel bedrag om het basisniveau te behouden en een jaarlijks bedrag voor het wegwerken van de aanwezige achterstand in wegenonderhoud.

Uit de gegevens in de beheerpakketten blijkt dat er een achterstand in het groot wegenonderhoud is. Eind 2006 bedroeg deze achterstand ruim 7,9 miljoen euro. Dit houdt in dat een deel van het wegenbestand in de gemeente niet voldoet aan de juridische ondergrens (wettelijke veiligheidsnormen). De gemeente loopt hiermee een aansprakelijkheidsrisico voor letsel- en zaakschade ten gevolge van achterstallig wegenonderhoud. Het inlopen van deze achterstand is wenselijk.

Met ingang van het begrotingsjaar 2007 heeft de gemeenteraad een aanzienlijk structureel bedrag beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan de gemeentelijke wegen. Dit is met het raadsbesluit van 25 november 2010 herbevestigd en voor de komende jaren opnieuw veiliggesteld. Het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen in de afgelopen jaren heeft zijn weerslag gehad op het volume van achterstallig wegenonderhoud. Deze bedroeg in het najaar van 2009 namelijk 6,3 miljoen euro. In het

raadsbesluit van 25 november 2010 is besloten om naast het beschikbaar stellen van een jaarlijks bedrag voor groot wegenonderhoud om het basisniveau te handhaven, voor de komende 10 jaar een jaarlijks bedrag beschikbaar te stellen om de achterstand compleet in te lopen.

Op het moment van schrijven van het raadsvoorstel van 25 november 2010 waren de doorrekeningen van de inspectiecijfers van 2010 nog niet bekend. Eind van 2010 waren die wel bekend en hieruit volgde dat het achterstallig wegenonderhoud eind 2010 nog maar € 4,9 miljoen euro bedroeg. Hierdoor is besloten om het jaarlijkse bedrag om de achterstand in te lopen in de komende 10 jaar te verlagen van € 630.000 naar € 490.000 per jaar.

Het achterstallig wegenonderhoud is dus ten opzichte van eind 2006 met 38% afgenomen. De doelstelling voor de komende jaren is om het achterstallig wegenonderhoud met 10% per jaar te laten dalen ten opzichte van het niveau van eind 2009 zijnde € 6,3 miljoen. Voor het eerste jaar is dat dus al ruim gelukt.

De gemeente heeft niet een beheerplan voor waterbouwkundige werken. De reden hiervoor is dat er in de gemeente weinig waterbouwkundige werken zijn en het benodigde onderhoud hiervoor relatief laag is. De benodigde inspanning om een goed beeld te krijgen van de onderhoudstoestand staat in onze beleving niet in verhouding tot de te maken kosten voor onderhoud. Het is veel efficiënter om een bepaald percentage van de investeringswaarde van de waterbouwkundige werken per jaar te reserveren voor onderhoud. Eventuele gebreken en noodzakelijk onderhoud wordt door de medewerkers van de afdeling Beheer gesignaleerd. Bovendien is het niet eens altijd mogelijk om de onderhoudstoestand goed te bepalen; denk hierbij aan duikers die grotendeels of volledig onder water liggen.

Riolering

Gemeenten moeten op grond van de Wet milieubeheer beschikken over een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De gemeenteraad stelt daartoe telkens voor een daarbij te bepalen periode een dergelijk plan vast. Op 3 februari 2011 heeft de gemeenteraad het (v)GRP 2010-2014 vastgesteld. In het plan is aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan de van oudsher geldende zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Daarbij is ook een tijdstip aangeduid waarop/waarbinnen onderhoud/vervanging van voorzieningen moet plaatsvinden. De bijbehorende beheercyclus wordt ingevuld middels een kostendekkingsplan en het beschikbaar stellen van deze gelden via de kadernota('s). Op 1 januari 2008 zijn als gevolg van de Wet gemeentelijke watertaken daaraan twee nieuwe zorgplichten toegevoegd, namelijk de zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater en een zorgplicht in de aanpak van grondwaterproblemen in stedelijk gebied. Het GRP moet verder een overzicht bevatten van de financiële gevolgen.

De nieuwe wetgeving regelt ook de verbreding van het gemeentelijke rioolrecht tot een (verbrede) bestemmingsheffing (aanpassing in gemeentewet). Hiermee kunnen gemeenten ook voorzieningen bekostigen voor de hemelwaterinzameling/-verwerking en de aanpak van eventuele grondwaterproblemen. Dit verbrede rioolrecht is op 17 december 2009 in de raad vastgesteld. Omdat in nieuwe GRP's ook deze nieuwe zorgplichten moeten worden geregeld, wordt wel gesproken van een verbreed gemeentelijk rioleringsplan (v)GRP.

Daarbij heeft het (v)GRP, voor wat betreft de nieuwe watertaken, een onderzoeks-karakter. In de komende planperiode wordt onderzocht welke beleidsmaatregelen en acties concreet nodig zijn om de nieuwe zorgplichten in te vullen. Vervolgens worden deze aan de raad voorgelegd. Een ander speerpunt in dit GRP is het voorkomen van wateroverlast en het inspelen op toekomstige klimaatontwikkelingen. Hiervoor is een regenwaterstructuurplan opgesteld waarin een drietal varianten is uitgewerkt. De

gemeenteraad heeft bij de vaststelling van het (v)GRP 2010-2014 gekozen voor de variant wenselijk.

De maatregelen van de gewenste variant uit het regenwaterstructuurplan zijn gericht op het voorkomen van schade door wateroverlast van bestaande knelpunten. In het gemeentelijk waterplan is een inventarisatie gemaakt van bestaande knelpunten in de gemeente. De gewenste variant uit het regenwaterstructuurplan is opgebouwd uit de maatregelen van de minimumvariant met daar bovenop een aantal aanvullende maatregelen.

Voor de onderbouwing van de maatregelen die genoemd worden in het GRP wordt gebruik gemaakt van een rioolbeheersysteem. Hierin worden de areaalgegevens van de riolering bijgehouden. Daarnaast geeft het beheersysteem inzicht in de kwaliteit van de riolering en de daarbij behorende onderhoudsbehoefte op korte en langere termijn.

Water

De gemeenten zien zich de komende jaren gesteld voor een zware opgave. Vanuit Europa en Den Haag wordt een vloed aan regelingen en wetgeving op de provincies, waterschappen en gemeenten losgelaten met als doel water beter te beheersen en ruimte te geven om te voorkomen dat de woonomgeving te nat wordt. De kwaliteit van het water moet verbeterd worden en er moeten collectief afspraken gemaakt worden om te voorkomen dat de één een probleem doorschuift naar een ander.

Het waterplan, dat in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld, geeft inzicht in verantwoordelijkheden en bevordert de regionale samenwerking en integrale benadering van de waterketen. Ook is een watervisie opgenomen die richtinggevend voor de beleidsontwikkeling van de komende jaren tot 2030 voor de thema's veiligheid, voldoende water, schoon water, afvalwater en zuivering, beheer en onderhoud, gebruik en beleving, en samenwerking en organisatie.

Een onderdeel van het waterplan vormt het projectenplan om afstemmings- en/of samenwerkingsmogelijkheden in beeld te brengen en te bevorderen. Het projectenplan kent een actualisatiecyclus van vijf jaar. De voortgang van het projectenplan wordt 1 à 2 maal per jaar besproken door de ambtelijke werkgroep. In dit overleg wordt de voortgang van het projectenplan besproken. Na vijf jaar wordt het visie deel herijkt en wordt een nieuw projectenplan opgesteld. De maatregelen/projecten uit het waterplan en de financiering daarvan worden ondergebracht bij de afzonderlijke deelplannen en programma's.

In 2007 is het Nationaal Bestuursakkoord Waterketen (BWK) opgesteld. Hierin staat vermeld dat een doelmatigheidsverbetering van 10 à 20% over tien jaar haalbaar wordt geacht. Het BWK geeft een richting aan op nationaal niveau. In het voorjaar van 2009 is in het Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water (PBOW) afgesproken dat we in Friesland invulling willen geven aan het BWK. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK).

Begin 2010 is het FBWK (Fries Bestuursakkoord Waterketen) door alle partijen ondertekend (Vitens, Wetterskip, Provincie, Friese gemeenten). Eén van de doelstellingen in dit akkoord is het bevorderen van samenwerking in de waterketen. Dit richt zich op verschillende thema's binnen de waterketen. In 2011 is hier door verschillende themagroepen een start mee gemaakt. Parallel hieraan start het Wetterskip met optimalisatiestudies binnen zuiveringskringen. Binnen zo'n studie wordt gezocht naar optimalisaties en mogelijke kostenbesparingen binnen een zuiveringskring. Daarnaast wordt ook het thema duurzaamheid hierin meegenomen.

Met andere woorden, er worden op dit moment veel initiatieven in gang gezet om te zoeken naar optimalisaties en kostenbesparingen in de waterketen waarbij ook gekeken

wordt naar mogelijkheden om de duurzaamheid binnen de keten te bevorderen. De studies zullen uit moeten wijzen waar de kansen liggen en wat de effecten zijn.

Groen

Basis voor het groenonderhoud in het buitengebied van Achtkarspelen is het landschapsbeheerplan. Dit plan is bedoeld als beleidskader waaraan ontwikkelingen in het landschap kunnen worden getoetst. Het groenstructuurplan bevat de visie van het openbaar groen in de gemeente. In dit plan wordt de kwaliteit en duurzaamheid van het openbaar groen op hoofdlijnen uitgewerkt. Voor het groenonderhoud wordt gewerkt met een groenbeheerplan. Hierdoor heeft de gemeente, zowel in de planfase als in de beheerfase, inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het openbare groen. Aan de hand van deze informatie worden de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vastgesteld.

Voor het onderhoud van de plantsoenen en het siergazon wordt het werkvoorzieningschap Caparis ingehuurd. De werkzaamheden die de medewerkers van Caparis uitvoeren betreffen o.a. schoffelen, kantsteken, maaien, snoeien enz. Al deze werkzaamheden zijn er op gericht om de gemeentelijke gazons en beplantingen binnen de bebouwde kom schoon en netjes te houden. Naast het resultaat van deze werkzaamheden telt ook het sociaal maatschappelijk belang van het werkvoorzieningschap. Het gaat hier om de zorg van een kwetsbare doelgroep. Op een unieke wijze kunnen deze medewerkers, die wegens bijzondere omstandigheden minder goed functioneren in het reguliere arbeidsproces, participeren in de samenleving en vinden hier een zinvolle en betaalde dagbesteding.

Speelruimte

De gemeente Achtkarspelen heeft een speelruimteplan vastgesteld. Het speelruimteplan bevat het beleid over planning, de aanleg en het behoud van buitenspeelruimte voor kinderen. Om aan de wettelijke onderhoudstaak te kunnen voldoen beoordelen inspecteurs de speelplaatsen ter plaatse aan de hand van de eisen die in het Attractiebesluit zijn gesteld en redigeren logboeken en inspectiegegevens. Voor het vervangen van de speeltoestellen wordt jaarlijks een bedrag gereserveerd in een vervangingsfonds.

In de kadernota 2011 is besloten om € 25.000 op de speelterreinen. Er zou bezuinigd kunnen worden op de speelterreinen door het bestaande aantal speelterreinen te reduceren met bijvoorbeeld 25%. Er werd in overweging gegeven om een aantal speelterreinen aan te merken die te zijner tijd niet meer vervangen zouden worden en gewoon 'opgebruikt' zouden kunnen worden totdat het niet langer meer verantwoord is om deze in stand te houden.

Uiteindelijk is ervoor gekozen om op de volgende manier invulling te geven aan deze bezuinigingspost: het budget voor aanleg van nieuwe speelterreinen is op "0" gezet en de afschrijvingstermijnen van de speelterreinen zijn iets opgerekt waardoor de jaarlijkse afschrijvingskosten lager uitvallen. Op basis van de aanwezige speelterreinen in de gemeente is een meerjaren vervangingsplanning gemaakt voor de speelterreinen. De reserve die hiervoor beschikbaar is en de jaarlijkse voeding hiervan is voldoende om deze vervangingsplanning uit te kunnen voeren.

Gebouwen

Er is nu een redelijk totaaloverzicht van de onderhoudssituatie van gemeentelijke (openbare) gebouwen. Hierdoor hebben we een goed beeld van de staat van onderhoud van deze gebouwen. Voor een gedeelte van de gemeentelijke gebouwen gebeurt dit via een door de raad vastgesteld IHP (bijvoorbeeld sportaccommodaties en schoolgebouwen). Voor de overige gemeentelijke gebouwen, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zijn inventarisaties en inspecties uitgevoerd. Op basis van de ingevoerde inspectiegegevens zijn voorlopige plannings en begrotingen bepaald. Deze overzichten bieden een eerste, zij het ruwe, inzicht in de te verwachten

onderhoudswerkzaamheden met bijbehorende benodigde budgetten voor de komende jaren. Deze overzichten zijn nog niet met alle betrokkenen doorgesproken en afgestemd. Zodra deze overzichten definitief zijn, resulteert dit in jaarlijkse uitvoeringstechnische onderhoudsplannen en het opstellen van een financiële meerjarige onderhoudsplanning. Deze zullen we voorleggen aan de raad met het verzoek om hiermee in te stemmen en eventueel aanvullende financiële middelen hiervoor beschikbaar te stellen middels de kadernota.

Eind 2010 is het concept MOP voor de welzijnsaccommodaties opgesteld. Dit MOP zal in 2011 worden besproken met de betrokken partijen waarna het (eventueel aangepaste) MOP via een IHP Welzijn aan de raad zal worden aangeboden.

Totale onderhoudskosten per soort kapitaalgoed

Onderstaande tabel toont per soort kapitaalgoed het saldo van de bedragen voor onderhoud in het begrotingsjaar 2012, alsmede ter vergelijking die van de twee jaren daarvoor.

Soort kapitaalgoed	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Wegen (functie 210)	6.631.000	7.237.000	5.780.000
Riolering (functie 722)	1.894.000	2.235.000	1.991.000
Water (functie 221)	453.000	53.000	54.000
Groen (product 4103)	2.067.000	1.524.000	1.438.000
Speelruimte (functie 580)	157.000	171.000	127.000
Gebouwen (diverse producten)	399.000	876.000	671.000
Totaal	11.601.000	12.096.000	10.061.000

De cijfers laten een daling zien van de totale onderhoudskosten. Vooral de onderhoudskosten van wegen zijn lager dan vorig jaar. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat in de begroting 2011 fietspad De Lauwers nog is opgenomen, wat een totale projectwaarde vertegenwoordigd van € 1.500.000. Dit betreft een eenmalig project, waardoor het bedrag aan wegenonderhoud in 2012 met een vergelijkbaar bedrag lager is dan het jaar daarvoor. De daling bij riolering is ontstaan door een herijking van bestaande investeringen. Doordat we nu al weten dat sommige projecten pas over twee of drie jaar afgerond zijn, worden ook de kapitaallasten later geraamd. Hierdoor hebben we in 2012 een voordeel, waardoor de totale kosten die aan riolering besteed worden, lager liggen dan vorig jaar.

Paragraaf D - Financiering

Inleiding

Het begrip financiering duidt op alle activiteiten die betrekking hebben op het tijdig beschikbaar hebben van de juiste hoeveelheid geld om steeds de uitgaven die uit de gemeentelijke activiteiten voortvloeien te kunnen doen. Om deze materie zo inzichtelijk mogelijk te maken, is in het besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies bepaald dat zowel bij de begroting als het jaarverslag in een paragraaf financiering de belangrijkste aspecten die samenhangen met financiering nader toegelicht worden.

Treasurybeleid

De gemeenteraad heeft het gemeentelijk treasurybeleid vastgelegd door middel van het treasurystatuut. In het treasurystatuut zijn onder andere de verantwoordelijkheden ten aanzien van de treasuryfunctie, de uitvoering hiervan en het risicobeheer opgenomen. De regels in dit statuut bepalen daarmee de manier waarop de treasuryfunctie vorm krijgt. De verwachting is dat er in 2012 een actualisering van het treasurystatuut nodig zal zijn, vooral om, binnen de wettelijke regels, de uitvoeringspraktijk en het statuut beter op elkaar af te stemmen.

Risicobeheer

De twee voornaamste risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico's en kredietrisico's. Hieronder wordt weergegeven op welke wijze de gemeente deze risico's wil beheersen.

Renterisico

Er bestaat altijd het gevaar dat de financiële resultaten van de gemeente ongewenste veranderingen ondergaan door rentewijzigingen. Om dit renterisico binnen de perken te houden zijn er twee normen ontwikkeld, namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Doel daarvan is schommelingen in de rentelasten zoveel mogelijk te voorkomen.

- Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op financieringen voor de korte termijn. Hieronder vallen alle financieringen met een looptijd korter dan één jaar. Juist voor de korte termijn geldt dat de renterisico's aanzienlijk kunnen zijn door de fluctuaties op de geldmarkt. De kasgeldlimiet laat zien hoeveel de gemeente maximaal via kortlopende leningen aan mag trekken. Deze limiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. In de onderstaande tabel is de limiet voor 2012 weergegeven.

Berekening kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	2011	2012
Begrotingstotaal per 1 januari	66,2	65,8
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	5,6	5,6

De tabel laat zien dat er in 2012 maximaal € 5.600.000 aan kortlopende financieringsvormen uit mag staan. Naar verwachting wordt dit bedrag niet overschreden.

- Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn, dat wil zeggen financieringen met een looptijd langer dan één jaar. Deze norm bepaalt dat het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing is in enig jaar niet meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor 2012 en de jaren daarna weergegeven.

Berekening renterisiconorm (x € 1 miljoen)	2012	2013	2014	2015
Begrotingstotaal per 1 januari	65,8	63,7	63,0	62,1
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	13,1	12,7	12,6	12,4
Renterisico op de vaste schuld per 1 januari	4,7	4,7	3,5	2,6
Ruimte onder renterisiconorm	8,4	8,0	9,1	9,8

Uit de tabel blijkt dat de gemeente de komende jaren met het renterisico op de vaste schuld ruim onder de renterisiconorm blijft. Door bij nieuwe leningen steeds te kiezen voor gespreide aflossingsverplichtingen in de tijd, zal ook in de toekomst steeds aan deze norm kunnen worden voldaan.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat vorderingen die de gemeente bij derden heeft uitstaan in waarde dalen, omdat die derden niet meer aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Dit risico doet zich onder andere voor op de uitzettingen in het kader van de publieke taak. Ook de risico's van vorderingen van derden op debiteuren waarvoor de gemeente garant staat valt onder deze noemer.

Om dit soort risico's uit te bannen, zijn er in het treasurystatuut eisen gesteld wanneer geld aan derden uit mag worden geleend uit hoofde van de treasuryfunctie. Zo kunnen er alleen uitzettingen gedaan worden bij banken met een triple A status. Voor leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak geldt dat deze alleen verstrekt worden aan door het college goedgekeurde partijen. Daarbij is het nodig dat er voldoende inzicht bestaat in de financiële positie van de ontvangende partij op basis van bijvoorbeeld jaarstukken en begrotingen.

De tabel hieronder geeft een overzicht van verstrekte leningen in het kader van de publieke taak:

Verstrekte leningen (x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2012	Nieuwe verstrekking	Aflossing	Stand 31-12-2012
Leningen				
Stichting Woningbouw Achtkarspelen	7,7	0,0	4,2	3,5
Woon Friesland	13,1	0,0	5,4	7,7
Overige langlopende leningen	0,7	0,3	0,0	1,0
Totaal	21,5	0,3	9,6	12,2

Het risico op geldleningen aan de instellingen voor woningbouw is, ondanks het grote volume, gering vanwege hun financiële soliditeit en het feit dat de gemeente enkele specifieke zekerheidsrechten heeft. Dit geldt eveneens voor het risico op de directe en indirecte garanties ten behoeve van deze instellingen. Ook voor de overige langlopende leningen geldt dat het risico gering is, dan wel via de vorming van voorzieningen afgedekt zijn. De onder deze post opgenomen nieuwe verstrekking heeft betrekking op leningen in het kader van duurzaamheid en het startersfonds.

Rentevisie en financieringsbehoefte

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige omvang van de leningenportefeuille (vreemd vermogen). Uiteraard is het zaak deze leningen tegen zo gunstig mogelijke tarieven aan te trekken.

Na een periode van sterke daling van de tarieven voor zowel kortlopende als langlopende geldleningen vertonen de statistieken vanaf 2010 weer een langzaam stijgende tendens. Naar verwachting zal deze tendens zich ook in 2011 en 2012 op gematigde wijze voortzetten.

In de afgelopen jaren heeft de gemeente enkele malen een langlopende geldlening aangetrokken. Een onbalans tussen lopende uitgaven en inkomsten, herfinanciering van aflossingen en uitvoering van investeringen maakten dat noodzakelijk. Naar verwachting zullen deze factoren ook in 2012 nog van invloed zijn op de ontwikkeling van onze financieringsbehoefte, zodat daar met het aantrekken van een geldlening in zal moeten worden voorzien. Ervan uitgaande dat ook in 2012 de rentetarieven voor kortlopende financieringen lager zijn dan die voor langlopende, zal in eerste instantie steeds voor kortlopende geldleningen worden gekozen. Indien dit leidt tot een overschrijding van de kasgeldlimiet of in geval van ontwikkelingen op het gebied van de tarieven voor langlopende geldleningen kan dit leiden tot aantrekken van een langlopende lening. De rentelasten die uit deze financieringsbehoefte voortvloeien zijn al in de begroting verwerkt.

Overzicht totale leningenportefeuille

De omvang en samenstelling van de leningenportefeuille van de gemeente wordt in onderstaande tabel weergegeven. Dit zijn alle leningen die de gemeente heeft aangetrokken. Een groot deel daarvan heeft de gemeente doorgeleend aan woningbouwinstellingen, waarvan de gemeente de rente- en aflossingsbetalingen terugontvangt. Volgens het huidige beleid verstrekt de gemeente geen geldleningen meer aan woningbouwinstellingen, maar wordt hun eigen invulling van de financieringsbehoefte ondersteund via het verstrekken van directe of indirecte garanties. De leningenportefeuille ten behoeve van SWA en WoonFriesland zullen daardoor in respectievelijk 2013 en 2030 wegens algehele aflossing zijn vervallen.

Opgenomen leningen (x € 1 miljoen)	Stand 1 januari 2012	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31 december 2012
Gemeente Achtkarspelen	43,7	p.m.	14,3	29,4
waarvan doorgeleend aan				
- Stichting Woningbouw Achtkarspelen	7,7		4,2	3,5
- WoonFriesland	13,1		5,4	7,7
Netto gemeente Achtkarspelen	22,9		4,7	18,2

Paragraaf E - Bedrijfsvoering

De inhoud van deze paragraaf Bedrijfsvoering is opgenomen in programma 6 - Dienstverlening.

Paragraaf F - Verbonden partijen

Inleiding

Bij de realisering van beleidvoornemens is het vaak noodzakelijk bepaalde relaties met derde partijen aan te gaan. In een aantal gevallen zijn dergelijke relaties uitgegroeid tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een zogenaamde verbonden partij. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Het doel van deze paragraaf is om de gemeenteraad en burgers inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente Achtkarspelen inzake door derden uit te voeren processen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Wat is een verbonden partij

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of via stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking gesteld is, dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang wanneer een zekerheid is gegeven waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Overzicht verbonden partijen

De gemeente Achtkarspelen heeft op dit moment met de volgende verbonden partijen een relatie:

1. Hulpverleningsdienst Fryslân
2. Sociale Werkvoorziening Fryslân (incl. Caparis NV)
3. OMRIN
4. Servicebureau De Friese Wouden
5. Welstandscommissie Hûs en Hiem
6. Noordoost Friese Aanpak (NOFA)
7. Bank Nederlandse Gemeenten
8. Bestuursacademie Noord Nederland
9. ENECO
10. Lauwerspas

1. Hulpverleningsdienst Fryslân (HVD)

Sinds 1 januari 2007 vormen Brandweer Fryslân en GGD Fryslân de Hulpverleningsdienst Fryslân (HVD). De HVD is een samenwerkingsverband, in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR), van alle Friese gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, brandweertzorg en rampen- en crisisbeheersing.

De gemeente Achtkarspelen heeft een zit in het Algemeen Bestuur (AB) van de HVD. Naast het AB is er nog een dagelijks bestuur, bestaande uit 7 leden. Hoewel het dankzij goede ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding en afstemming steeds beter gaat, is het niet altijd mogelijk de gewenste invloed uit te oefenen.

Er komt momenteel veel op de HVD af. Met het van kracht worden van de Wet op de Veiligheidsregio (Wvr) wordt er veel van de HVD gevraagd. Behalve deze nieuwe wetgeving heeft de HVD ook nog te maken met de financiële bezuinigingstaakstelling vanuit de gemeenten en vele organisatorische ontwikkelingen, zoals de regionalisering van de brandweer, het nieuwe regionale crisisplan en de afronding van de fusie JGZ 0-19 jaar per 2009. Het is zaak ontwikkelingen hieromtrent de komende jaren nauwlettend te blijven volgen en te waken voor ver(der)gaande bureaucratiesing en uitdijing van overhead.

Naar aanleiding van de eerder genoemde taakstelling worden voor het programma Gezondheid door de HVD bezuinigingsvoorstellen uitgevoerd. Een risico is dat er nog

weinig zicht is op de effecten van de voorstellen. De kans bestaat daardoor dat teveel bezuinigen op preventie leidt tot nadelige gevolgen in de toekomst.

We merken dan ook dat de HVD zo nu en dan kwetsbaar is. Dit baart ons zorgen, met het oog op de gestelde eisen aan crisisbeheersing en brandweezorg (op grond van de Wvr) en de gestelde eisen aan de openbare gezondheidszorg (op grond van de Wpg). Verder is in onze gemeente besloten in elk dorp een consultatiebureau open te houden. Momenteel vinden gesprekken met de HVD plaats over de locaties en het kostenplaatsje. De gemeentelijke houding hierin is gepast kritisch, gezien de krappe financiële kaders waar binnen gemanoeuvreed moet worden.

2. Sociale Werkvoorziening Fryslân (incl. Caparis NV)

De wettelijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) zijn door de deelnemende gemeenten ondergebracht in de GR Sociale Werkvoorziening Fryslân.

De daadwerkelijke uitvoering wordt niet door het openbaar lichaam zelf verricht, maar is op basis van een meerjarige overeenkomst uitbesteed aan Caparis NV. De opdracht aan Caparis is om binnen de kaders en de financiële ruimte die de Wsw en de bijbehorende regelgeving biedt, zoveel mogelijk mensen die voor de Wsw geïndiceerd zijn, op een zorgvuldige wijze werk te bieden en doelgericht te werken aan de ontwikkeling van deze mensen in hun arbeidssituatie.

De gemeentelijke bijdrage is een belangrijk aandachtspunt van de gemeenschappelijke regeling. Verschillende keren is vanuit Caparis NV de gemeente voorgehouden dat de gemeentelijke bijdrage op nul gesteld kan worden. Dit was in het verleden vanaf 2007 en voor de toekomst zou dat ingaande 2012 gerealiseerd moeten worden. De modernisering van de WSW per 1 januari 2008 en de daarop afgestemde bedrijfsvoering heeft hierin geen verandering gebracht. Per 2011 is de rijksbijdrage per SE verlaagd van ca. € 27.500 naar € 25.500 per SE. Deze rijksbijdrage wordt tot 2015 jaargewijs verder verlaagd tot ca. € 22.000.

Met de invoering van de Wet Werken naar vermogen moeten de deelnemende gemeenten binnen de GR zich beraden over de vraag welke taken vanuit de nieuwe wet wel of niet door Caparis kunnen/moeten worden uitgevoerd. Onderzoek met betrekking tot de toekomstverwachting van Caparis moet duidelijkheid geven over de levensvatbaarheid.

3. OMRIN

OMRIN is de handelsnaam van Afvalsturing Friesland en Fryslân Miljeu. Afvalsturing Friesland houdt zich bezig met de verwerking van afval en Fryslân Miljeu houdt zich bezig met de inzameling van huishoudelijk- en bedrijfsafval. Afvalsturing Friesland NV is een naamloze vennootschap met de 31 Friese gemeenten als aandeelhouders. De aandelen van Fryslân Miljeu NV zijn in handen van 17 Friese gemeenten. Zowel voor Afvalsturing als voor Fryslân Miljeu vindt meerdere keren per jaar aandeelhoudersvergaderingen plaats waarbij de gemeenten vertegenwoordigd worden door een portefeuillehouder.

In 2011 is de Reststoffen Energie Centrale (REC) door Afvalsturing in bedrijf genomen. Daarmee is naast overslag, bulktransport en het storten van afval ook het verbranden van afval aan de activiteiten van Afvalsturing toegevoegd. Gedurende de exploitatieperiode van de REC (15 jaar) heeft de gemeente een leveringsplicht.

De ingebruikname van de REC loopt overigens (ondanks de te verwachten bijstellingen tijdens het inregelen van de installatie) voorspoedig.

De verwachting is dat in 2012 de REC volledig en optimaal draait. De energie uit de centrale wordt geleverd aan bedrijven in de buurt van de REC en hiermee wordt jaarlijks 75 miljoen kubieke meter aardgas bespaard. Verder wil OMRIN onderzoeken of het op het Ecopark geproduceerde biogas uit GFT-afval opgewerkt kan worden tot aardgaskwaliteit. Op die manier kan het als groengas direct geleverd worden aan het aardgasnet. Op dit moment rijden al diverse inzamelvoertuigen van Fryslân Miljeu op Groengas.

Het maximale risico voor de gemeente is dat Afvalsturing en/of Fryslân Miljeu failliet gaan. De essentie van een NV is dat het risico van de aandeelhouder beperkt is tot het bedrag dat hij voor de aandelen heeft betaald. Dit zou voor Achtkarspelen een structureel verlies van ca. € 10.000 aan jaarlijks dividend betekenen, plus het verlies van de waarde van de aandelen. Achtkarspelen heeft 120 aandelen in Afvalsturing Friesland met een totale waarde van € 54.000. Het aandelenpakket van Fryslân Miljeu bestaat uit 10.997 aandelen met een waarde van € 62.453.

Valt Fryslân Miljeu weg dan moet de inzameling van huishoudelijk afval door een ander bedrijf overgenomen worden. Dit brengt waarschijnlijk transitiekosten met zich mee. De hoogte daarvan is afhankelijk van voor welke vorm wordt gekozen, bijvoorbeeld het opzetten van een eigen dienst of het gebruik maken van de diensten van een bestaande (commerciële) afvalinzamelaar.

4. Servicebureau De Friese Wouden

Het Servicebureau is een samenwerkingsverband in de vorm van een GR van zeven gemeenten in het zuidoosten van Fryslân.

De taken van het samenwerkingsverband liggen sinds 1 januari 2001 op het terrein van:

- geluid en zonebeheer;
- coördinatie van de handhaving milieuwetgeving;
- coördinatie van regionale projecten;
- volkshuisvesting (vooral de uitvoering van het Besluit woninggebonden subsidies).

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Milieu. Drie leden zijn aangewezen als dagelijks bestuur. De juridische basis vormt de GR regeling Servicebureau De Friese Wouden. Hierdoor functioneert het Servicebureau als verlengstuk van de gemeentelijke afdelingen. Het Servicebureau voert dan ook geen werkzaamheden voor derden uit (zoals akoestische onderzoeken voor bedrijven), want de controle- en adviesfunctie voor de gemeente zou dan juridisch niet meer zuiver zijn. De drie Friese regio's en de provincie Fryslân nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling "Zonebeheer in de provincie Fryslân", waardoor het Servicebureau ook alle zonebeheerswerkzaamheden voor de provincie verricht.

De komende jaren wordt op provinciaal niveau de Regionale UitvoeringDienst (RUD) gevormd. Het ligt voor de hand dat het Servicebureau in deze dienst wordt opgenomen. In 2011 wordt duidelijk hoe deze wijziging tot stand wordt gebracht.

5. Welstandscommissie Hûs en Hiem

De GR Hûs en Hiem is op 1 januari 1985 opgericht. Doelstelling is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van bouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Ook de advisering inzake monumentenzorg is in deze GR opgenomen.

Het algemeen bestuur (AB) wordt gevormd door de portefeuillehouders Bouwen. Drie leden zijn aangewezen als dagelijks bestuur. De juridische basis vormt de GR Hûs en Hiem. Hierdoor functioneert Hûs en Hiem als verlengstuk van de gemeentelijke afdelingen.

Hûs en Hiem geeft uitvoering aan de eerder genoemde doelstelling en oefent daarbij de volgende taken uit:

- het voorzien van gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet;
- het geven van adviezen over welstandsvraagstukken aan gemeenten en andere openbare lichamen;
- het voorzien van gemeenten in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening, in het bijzonder in de advisering als bedoeld in artikel 11 van die wet;
- het op verzoek van gemeenten, voorzien in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening, in het bijzonder ten aanzien van beschermde gemeentelijke monumenten en/of in de advisering ten aanzien van beeldbepalende panden binnen ingeschreven beschermde stads- en dorpsgezichten.

De GR loopt wel enig financieel risico. Loopt het werk, vooral het aantal bouwgerelateerde werkzaamheden, nog veel verder terug en komen er door de recessie nog minder andere opdrachten binnen, dan heeft dat zijn weerslag op de inkomsten. In het AB is afgesproken dat de directie verslag doet van deze niet te voorspellen omstandigheden, zodat er snel op wijzigingen kan worden ingespeeld. Het risico wordt daarmee verkleind dan wel geminimaliseerd.

6. Noordoost Friese Aanpak (NOFA)

Het accent van NOFA is in 2011 volledig komen te liggen bij Vital Rural Area. De NOFA-begroting en -jaarrekening moeten blijven bestaan zolang het project VRA loopt, dit tot en met 2013. De begroting 2012 zal voornamelijk uit VRA-posten bestaan, de andere worden in principe overgeheveld naar Netwerk Noordoost. Financieel gezien brengt dit voor Achtkarspelen geen risico's met zich mee.

In de nieuwe structuur ligt het niet in de verwachting dat NOFA zelf personeel in dienst zal hebben. Er is wel sprake van fondsbeheer ten behoeve van de uitvoering van het VRA project. Daarom blijft een openbaar lichaam nodig.

De nieuwe structuur van NOFA is als volgt:

- De directieraad vergadert niet meer
- Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de stuurgroep Vital Rural Area.
- Het algemeen bestuur vergadert twee keer per jaar (in het voorjaar en in het najaar). Het algemeen bestuur stelt na de gemeenteraden gehoord te hebben, de begroting en jaarrekening van NOFA vast tijdens de voorjaarsvergadering. Dit is de fase van kaderstelling.
- Voor het project Vital Rural Area en bijbehorende projecten is een passende bestuurlijke overlegstructuur gekozen. De rest van de PFO-structuur is komen te vervallen. Ook het pfo Bestuurlijke Zaken wordt opgeheven.
- De uitwerking van de VRA plannen worden ter hand genomen door de stuurgroep en ingestelde project- en werkgroepen.

7. Bank Nederlandse Gemeenten

De gemeente Achtkarspelen is voor het geldverkeer aangesloten bij de BNG te Den Haag. De belangrijkste geldstromen worden via de BNG afgehandeld. In die hoedanigheid heeft de gemeente dan ook een deelname in het aandelenkapitaal van de BNG, waarmee de gemeente stemrecht heeft bij de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders. De BNG is een solide financiële dienstverlener. Internationale ratingbureaus kennen aan de BNG de hoogste rating (AAA) voor kredietwaardigheid toe. De risico's die aan deze verbonden partij verbonden zijn, zijn daarom verwaarloosbaar gering.

De gemeente is momenteel in het bezit van 87.711 aandelen, elk met een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Voor het aandelenbezit ontvangt de gemeente jaarlijks een dividenduitkering. In 2010 heeft de gemeente een dividend ontvangen van € 2,30 per aandeel. Voor 2012 en volgende jaren wordt een zelfde dividend verwacht.

8. Bestuursacademie Noord Nederland

De BANN is als gemeenschappelijke regeling (GR) opgericht door en voor de lokale overheden en verzorgde o.a. het bestuursdienstonderwijs in Noord Nederland.

Deze taken zijn een aantal jaren geleden overgegaan naar de Bestuursacademie Nederland. De GR BANN richt zich de laatste jaren op de financiële gevolgen van verplichtingen, die de GR heeft als werkgever van voormalig medewerkers van de GR cf. de Garantieregeling.

Het is de bedoeling van de GR de resterende taken op termijn over te dragen aan een andere rechtspersoon, meer passend bij deze uitvoeringstaak dan een publiek lichaam als de GR. Wanneer die overdracht is afgerond en daarmee de continuïteit van de garantieregeling is verzekerd, kan besloten worden om tot liquidatie van de GR over te gaan. De gemeente heeft hier nog geen bericht over ontvangen.

De gemeente heeft zitting in het AB van de BANN.

9. ENECO

ENECO is één van de drie grote energiebedrijven in Nederland. De integrale dienstverlening van ENECO omvat de productie, het transport en de levering van elektriciteit, gas, warmte en bijbehorende diensten (meten, beheren, installeren en factureren). In totaal worden ca. twee miljoen zakelijke en huishoudelijke klanten bediend door ENECO.

De ENECO-aandelen zijn in handen van 64 Nederlandse gemeenten. Achtkarspelen bezit 9.474 aandelen met een nominale waarde van € 947.400. Als kleine aandeelhouder heeft de gemeente maar beperkte zeggenschap in ENECO. ENECO is een solide energieleverancier. De gemeente loopt dan ook weinig risico. Jaarlijks ontvangt de gemeente een dividenduitkering. In 2010 ontving de gemeente een dividend van € 14,18 per aandeel. Deze dividenduitkering is beduidend lager dan voorgaande jaren. Zekerheidshalve is met deze uitkering ook in 2012 en de volgende jaren rekening gehouden.

Sinds enige tijd is de Splitsingswet van kracht. De redenering achter deze wetgeving is om de vrije markt over energie te bevorderen doordat nieuwe toetreders die niet over eigen infrastructuur beschikken, eenvoudiger toegang krijgen tot de markt.

Dit maakt de mogelijkheid vrij dat ENECO kan worden overgenomen door een andere marktpartij.

10.Lauwerspas

Sinds 1997 bestaat de Lauwerspas in de gemeenten Dongeradeel, Dantumadiel en Kollumerland c.a. Vanaf 2006 neemt de gemeente Achtkarspelen deel. Aanvankelijk werd de Lauwerspas uitgevoerd door de Stichting Lauwerspas met een apart bestuur. De toenmalige bestuursleden (college- en raadsleden uit de deelnemende gemeenten) ervoeren evenwel een "twee petten-problematiek". Daarom is de organisatie vanaf 2010 omgezet in een GR, waarbij de uitvoering werd ondergebracht bij de gemeente Dantumadiel als centrumgemeente.

Per 1 april 2009 is het personeel van de Lauwerspas (2 personen), vooruitlopend op de opheffing van de stichting en de omzetting in een GR, overgenomen door Dantumadiel. Onder druk van steeds verder krimpende budgetten is door de gemeenteraad op 16 december 2010 besloten om per 2012 uit de GR Lauwerspas te treden en daarmee de Lauwerspas voor de gemeente Achtkarspelen in de huidige vorm af te schaffen.

Per 2012 is de GR Lauwerspas voor Achtkarspelen dus geen verbonden partij meer in de zin van een uitvoeringsorgaan.

Echter, financiële verbondenheid met de GR blijft bestaan en een financiële ontvlechtingbijdrage lijkt voor de komende tijd niet geheel uitgesloten te kunnen worden. Op dit moment is daar nog geen duidelijkheid over.

Paragraaf G - Grondbeleid

De wetgever heeft in de begroting en verantwoordingsvoorschriften bepaald dat in de beleidsbegroting het grondbeleid als aparte paragraaf wordt opgenomen. Het doel daarvan is het grondbeleid transparanter te maken, zodat de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende rol gestalte kan geven.

Geprognosticeerd resultaat totale grondexploitatie

Op basis van de meest recente ramingen is slechts alleen het complex Vierhuisterweg in Surhuisterveen verliesgevend. De overige complexen sluiten naar verwachting met een positief saldo, hoewel ook de mate van winstgevendheid door het temporiseren van de markt wordt beïnvloed. De invloed van de recessie wordt deels gecompenseerd door de herijking die plaats heeft gevonden in 2008 en is anderzijds beperkt door de lage rentestand.

Het resultaat van een complex valt in beginsel pas vrij op het moment dat het complex definitief wordt afgesloten. Afhankelijk van de grootte van het complex en de voortgang van de verkoop kan de looptijd van een complex oplopen tot tientallen jaren. Om inzicht in de waarde van de toekomstige resultaten van alle complexen te verkrijgen worden deze toekomstige resultaten daarom herleid naar de netto contante waarde. Het geprognosticeerde resultaat van het grondbedrijf bedraagt bij de begroting eind 2011 ruim 11 miljoen euro.

Onderbouwing winstuitnemingen

Winsten uit het grondbedrijf zijn door invloed van de markt incidenteel. In de programmabegroting 2009 is gecommuniceerd over de wijze waarop van structurele winstneming wordt gekomen tot incidentele winstneming. Hierbij is besloten een winstafdracht-egaliseringsreserve (stand 1 juli 2011 € 646.483) op te bouwen die er voor zorgt dat de winstafdracht van het grondbedrijf aan de algemene dienst geleidelijk kan worden afgebouwd. Mede in het licht van de te verwachten mindere tijd voor het grondbedrijf is ervoor gepleit om het grondbedrijf niet in een keer "leeg" te trekken.

De onderstaande tabel toont een overzicht van de in exploitatie zijnde complexen met daarbij de geplande winstuitname.

Paragraaf G - Grondbeleid

Winstafdracht prognoses Grondbedrijf - Algemene Dienst

23-6-2011

Complexen in exploitatie

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2025
002 Twijzel de Boppelanden				€ 100.000					
003 Surhuisterveen Vierhuisterweg						€ 307.523			
005 Twijzelerheide De Swadde 2									€ 2.750.000
007 Surhuisterveen Nije Jirden Zuid					€ 330.000				
010 Buitenpost Munewyk	€ 700.000			€ 300.000	€ 250.000				
013 Buitenpost Over de Vaart					€ 40.000				
014 Surhuisterveen Zuid 2	€ 130.000								
015 Harkema De Singel							€ 650.000		
017 Harkema Centrum				?					
070 Kootstertille De Koaten		€ 500.000							
095 Boelenslaan De Wiken							€ 780.000		

Industrieterreinen in exploitatie

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2025
301 Surhuisterveen Kommizebosk		€ 60.000							
303 Buitenpost De Swadde 2						€ 240.000			
369 Kootstertille Oastkern						€ 4.600.000			
378 Surhuisterveen De Lauwers			€ 18.000						

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2025
€ 11.140.477	€ 830.000	€ 560.000	€ 18.000	€ 400.000	€ 620.000	€ 4.532.477	€ 1.430.000	€ 0	€ 2.750.000

NB Cijfers met afnemende zekerheid naar de toekomst

Beleidsuitgangspunten over reserves voor grondzaken in relatie tot risico's van de grondzaken

De totale boekwaarde van complexen en gronden in het grondbedrijf is:

Stand boekwaarde op 31-12-2010	€ 3.536.754,73	
Verkopen	€ 1.085.983,50	-/-
Verwervingskosten	€ 1.150,00	+
Kapitaalrente	€ 51.303,22	+
Overige uitgaven	€ 176.963,02	+
Boekwaarde op 01-04-2011	€ 2.680.187,47	
Overige uitgaven	€ 775.000,00	+
Doorverdeeldkosten	€ 115.000,00	+
Bezuinigingstaakstelling	€ 39.580,00	+
Kapitaalrente	€ 71.824,50	+
Verwervingskosten	€ 100.000,00	+
Verkopen/Uitnamen	€ 859.025,00	-/-
Verwachte boekwaarde op 31-12-2011	€ 2.922.566,97	

In de door de gemeente opgestelde exploitatieopzetten wordt financiële ruimte gecreëerd om betreffende risico's op te kunnen vangen. De gemeente hanteert twee voorzieningen. Eén heet voorziening bouwgrondexploitatie (Stand 1 juli 2011 € 395.355) en één heet voorziening bouwrijp maken complexen bouwgrondexploitatie (Stand 1 juli 2011 € 903.473,52). De eerste is een voorziening voor de risico's van exploitatieverliezen en het verschil tussen de boekwaarde en taxatiewaarde van de ruwe gronden. De laatste betreft het afronden van werkzaamheden in verband met het bouwrijpmaken van afgesloten complexen. Daarnaast is er nog een tariefegaliseringsreserve (dus geen voorziening) waarmee we de jaarlijkse afdracht van de bouwgrondexploitatie egaliseren en afbouwen.

Invloed recessie

In het kader van de te verwachten krimp van de bevolking(-sgroei) is in de loop van 2008 een negatief scenario geschetst. In dit scenario zijn de verwachte verkopen op nul gesteld, vervolgens is de reservepositie daarop aangepast. Met ingang van 2009 strekt deze reserve mede ter afdekking van de financiële gevolgen van de recessie. Het in de reserve weerstandsvermogen gereserveerde deel (stand 1 juli 2011 €4,3 miljoen) is voldoende op peil gebleken om de invloeden van de economische situatie, zoals verhoogde rentelasten, op te vangen.

C003 Surhuisterveen Vierhuisterweg	In 2011 heeft Mega 1 starterswoning verkocht volgens de gemaakte bestuurlijke afspraak start de realisatie van deze woningen binnen kort. De verkoopsnelheid blijft desondanks achter bij de verwachting waardoor het negatieve resultaat gehandhaafd blijft.
C007 Surhuisterveen Nije Jirden 2 ^e fase	De realisatiesnelheid van dit complex is afhankelijk van naastgelegen bedrijf Schuilinga. In 2011 zijn geen vorderingen gemaakt, die realisatie mogelijk maken waardoor de verwachte winstuitname is uitgesteld van 2015 naar 2016.
C010 Buitenpost Munewyk	Inmiddels is de rondweg gerealiseerd. Hiervan wordt een positieve invloed op de verkoopbaarheid van de kantorenlocatie verwacht.
C013 Buitenpost	In 2011 zijn kavels verkocht aan SWA en aan de vrije markt. De snelheid is ook in dit complex lager dan verwacht, wat tot een

Over de Vaart	langere looptijd en een teruglopende winstgevendheid leidt. Bij een looptijd tot 2014 is sprake van winstgevendheid daarna is dit complex verliesgevend.
C015 Harkema De Singel	Dit complex is in 2011 door de vaststelling van het bestemmingsplan in exploitatie genomen. Hiervoor maakte dit complex deel uit van de ruwe gronden waarin het werd voorbereid. In 2011 start SWA met de bouw van sociale huurwoningen in dit plan.
C017 Centrum Harkema	De ontwikkeling van het centrumplan is nog niet gestart en is afhankelijk van het contractueel vastleggen van concrete belangstelling uit de markt.
C301 Surhuisterveen Kommizebosk	Door tegenvallende verkoopresultaten is de verwachte winstuitname één jaar uitgesteld.
C369 Kootstertille Oastkern	Dit complex bevat zowel de gronden op de Oastkern als de gronden op de Westkern. In 2011 heeft de gegadigde scheepswerf, die belangstelling had voor een grote kavel langs het PM-kanaal, zich definitief teruggetrokken. In samenspraak en in afstemming met provincie Fryslân en de gemeente Tytsjerksteradiel wordt de uitbreidingsmogelijkheid van bedrijventerrein Westkern onderzocht, een eventueel besluit hierover kan van invloed zijn op de exploitatie en winstgevendheid van complex C369.

BIJLAGE

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Bijlage - Baten en lasten per productgroep

Programma 1 - Samenleving

Productgroep 1.1 Educatie en Jeugdbeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-5.025	-5.166	-5.105	-5.100
Baten	746	747	747	748
Saldo productgroep 1.1 voor resultaatbestemming	-4.280	-4.419	-4.358	-4.352
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.1 na resultaatbestemming	-4.280	-4.419	-4.358	-4.352

Productgroep 1.2 Zorg, Welzijn & Gezondheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.745	-1.694	-1.682	-1.689
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.2 voor resultaatbestemming	-1.745	-1.694	-1.682	-1.689
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	47	17	17	0
Saldo productgroep 1.2 na resultaatbestemming	-1.698	-1.677	-1.665	-1.689

Productgroep 1.3 Sport & Cultuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-3.417	-3.241	-3.025	-2.896
Baten	355	329	335	340
Saldo productgroep 1.3 voor resultaatbestemming	-3.061	-2.912	-2.691	-2.555
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.3 na resultaatbestemming	-3.061	-2.912	-2.691	-2.555

Productgroep 1.4 Kruidhof

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-309	-314	-318	-322
Baten	136	151	167	193
Saldo productgroep 1.4 voor resultaatbestemming	-173	-163	-151	-129
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.4 na resultaatbestemming	-173	-163	-151	-129

Productgroep 1.9 Uitvoeringskosten programma Samenleving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.066	-996	-1.009	-1.024
Baten	10	10	10	10
Saldo productgroep 1.9 voor resultaatbestemming	-1.056	-986	-999	-1.014
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.9 na resultaatbestemming	-1.056	-986	-999	-1.014

Programma 2 - Werk, Inkomen & Zorg

Productgroep 2.1 Participatiebudget

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-2.020	-1.968	-1.883	-1.923
Baten	1.933	1.893	1.806	1.846
Saldo productgroep 2.1 voor resultaatbestemming	-87	-75	-76	-78
Lasten (reservemutaties)	-83	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.1 na resultaatbestemming	-170	-75	-76	-78

Productgroep 2.2 Inkomensvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-11.301	-11.176	-11.176	-11.176
Baten	11.326	11.326	11.326	11.326
Saldo productgroep 2.2 voor resultaatbestemming	25	150	150	150
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.2 na resultaatbestemming	25	150	150	150

Productgroep 2.3 Minimabeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-842	-765	-782	-798
Baten	291	297	303	309
Saldo productgroep 2.3 voor resultaatbestemming	-551	-468	-479	-489
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.3 na resultaatbestemming	-551	-468	-479	-489

Productgroep 2.4 Sociale werkvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-6.286	-6.043	-5.537	-5.032
Baten	6.207	5.968	5.467	4.962
Saldo productgroep 2.4 voor resultaatbestemming	-80	-75	-70	-70
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.4 na resultaatbestemming	-80	-75	-70	-70

Productgroep 2.5 Wmo - individueel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-4.008	-4.083	-4.156	-4.224
Baten	390	390	390	390
Saldo productgroep 2.5 voor resultaatbestemming	-3.618	-3.693	-3.766	-3.834
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.5 na resultaatbestemming	-3.618	-3.693	-3.766	-3.834

Productgroep 2.6 ROA/VVTV

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-13	-13	-13	-13
Baten	13	13	13	13
Saldo productgroep 2.6 voor resultaatbestemming	0	0	0	0
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	83	0	0	0
Saldo productgroep 2.6 na resultaatbestemming	83	0	0	0

Productgroep 2.9 Uitvoeringskosten programma Werk, Inkomen & Zorg

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.411	-1.411	-1.434	-1.452
Baten	740	710	721	731
Saldo productgroep 2.9 voor resultaatbestemming	-671	-701	-713	-721
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.9 na resultaatbestemming	-671	-701	-713	-721

Programma 3 - Veiligheid

Productgroep 3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.146	-1.113	-1.136	-1.148
Baten	8	8	8	8
Saldo productgroep 3.1 voor resultaatbestemming	-1.138	-1.105	-1.128	-1.140
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.1 na resultaatbestemming	-1.138	-1.105	-1.128	-1.140

Productgroep 3.2 Fysieke veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-28	-28	-35	-25
Baten	25	25	25	25
Saldo productgroep 3.2 voor resultaatbestemming	-3	-3	-10	0
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.2 na resultaatbestemming	-3	-3	-10	0

Programma 4 - Leefomgeving

Productgroep 4.1 Groen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.637	-1.607	-1.623	-1.627
Baten	3	3	3	3
Saldo productgroep 4.1 voor resultaatbestemming	-1.634	-1.604	-1.620	-1.624
Lasten (reservemutaties)	-49	-47	-47	-47
Baten (reservemutaties)	91	50	61	39
Saldo productgroep 4.1 na resultaatbestemming	-1.592	-1.601	-1.607	-1.632

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Productgroep 4.2 Wegen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-6.036	-4.931	-5.010	-5.183
Baten	69	70	70	71
Saldo productgroep 4.2 voor resultaatbestemming	-6.105	-5.001	-5.080	-5.254
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	222	222	222	0
Saldo productgroep 4.2 na resultaatbestemming	-5.883	-4.779	-4.858	-5.254

Productgroep 4.3 Gebouwen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-552	-533	-537	-543
Baten	11	11	11	12
Saldo productgroep 4.3 voor resultaatbestemming	-541	-522	-525	-532
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.3 na resultaatbestemming	-541	-522	-525	-532

Productgroep 4.4 Afval

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-2.609	-2.770	-2.779	-2.812
Baten	3.191	3.275	3.376	3.466
Saldo productgroep 4.4 voor resultaatbestemming	583	505	597	654
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	110	75	38
Saldo productgroep 4.4 na resultaatbestemming	583	615	671	692

Productgroep 4.5 Riolering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.991	-2.204	-2.318	-2.402
Baten	2.204	2.248	2.289	2.328
Saldo productgroep 4.5 voor resultaatbestemming	214	44	-29	-74
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	228	442	425	414
Saldo productgroep 4.5 na resultaatbestemming	442	486	396	340

Productgroep 4.9 Uitvoeringskosten programma Leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-47	-48	-49	-50
Baten	34	35	35	36
Saldo productgroep 4.9 voor resultaatbestemming	-12	-13	-13	-14
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.9 na resultaatbestemming	-12	-13	-13	-14

Programma 5 - Ontwikkeling

Productgroep 5.1 Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-77	-68	-55	-54
Baten	34	35	35	36
Saldo productgroep 5.1 voor resultaatbestemming	-43	-33	-20	-18
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.1 na resultaatbestemming	-43	-33	-20	-18

Productgroep 5.2 Economische zaken en toerisme

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-331	-297	-302	-294
Baten	21	21	21	21
Saldo productgroep 5.2 voor resultaatbestemming	-311	-277	-281	-273
Lasten (reservemutaties)	-39	0	0	0
Baten (reservemutaties)	96	10	10	0
Saldo productgroep 5.2 na resultaatbestemming	-254	-267	-271	-273

Productgroep 5.3 Locatie-ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	80	79	79	79
Baten	675	133	515	696
Saldo productgroep 5.3 voor resultaatbestemming	755	212	594	775
Lasten (reservemutaties)	-560	-18	-400	-580
Baten (reservemutaties)	602	502	302	928
Saldo productgroep 5.3 na resultaatbestemming	797	696	496	1.123

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Productgroep 5.4 Bouwen en wonen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-618	-637	-607	-616
Baten	436	561	561	561
Saldo productgroep 5.4 voor resultaatbestemming	-183	-76	-47	-55
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.4 na resultaatbestemming	-183	-76	-47	-55

Productgroep 5.5 Ruimtelijk beleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.394	-924	-770	-671
Baten	893	435	328	218
Saldo productgroep 5.5 voor resultaatbestemming	-501	-489	-442	-453
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	1	0	0	0
Saldo productgroep 5.5 na resultaatbestemming	-500	-489	-442	-453

Productgroep 5.6 Duurzame ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-382	-388	-395	-405
Baten	895	435	328	218
Saldo productgroep 5.6 voor resultaatbestemming	513	47	-67	-187
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.6 na resultaatbestemming	513	47	-67	-187

Productgroep 5.9 Uitvoeringskosten programma Ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.369	-1.341	-1.250	-1.266
Baten	738	749	760	772
Saldo productgroep 5.9 voor resultaatbestemming	-631	-592	-490	-494
Lasten (reservemutaties)	0	0	-100	-100
Baten (reservemutaties)	1.065	50	50	50
Saldo productgroep 5.9 na resultaatbestemming	434	-542	-540	-544

Programma 6 - Dienstverlening*Productgroep 6.1 KCC*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.688	-1.715	-1.754	-1.797
Baten	412	412	412	412
Saldo productgroep 6.1 voor resultaatbestemming	-1.276	-1.303	-1.342	-1.385
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.1 na resultaatbestemming	-1.276	-1.303	-1.342	-1.385

Productgroep 6.2 Basisregistraties

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-1.099	-1.202	-1.242	-1.013
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 voor resultaatbestemming	-1.099	-1.202	-1.242	-1.013
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 na resultaatbestemming	-1.099	-1.202	-1.242	-1.013

Productgroep 6.3 Bestuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-2.338	-2.359	-2.357	-1.859
Baten	45	45	45	45
Saldo productgroep 6.3 voor resultaatbestemming	-2.293	-2.314	-2.312	-1.814
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.3 na resultaatbestemming	-2.293	-2.314	-2.312	-1.814

6.4 Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2012	2013	2014	2015
Lasten	-4.945	-4.758	-4.771	-4.775
Baten	68	68	68	68
Saldo productgroep 6.4 voor resultaatbestemming	-4.877	-4.691	-4.703	-4.707
Lasten (reservemutaties)	-17	-17	-17	-17
Baten (reservemutaties)	262	60	58	55
Saldo productgroep 6.4 na resultaatbestemming	-4.631	-4.647	-4.662	-4.669